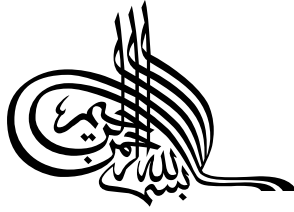

دا تيگه هشتنا مه يا باشتر بت

ته حسين ئيبراهيم دؤسكى

کتیب: دا تیگه هشتنا مه یا باشر بت

نقیسه ر: ته حسیندوسکی

چاپا ئیکئی ۲۰۱۲

دا پيڳه بزائين: نهرى بوچى؟

(پشتى من گوتارا " فکروا لماذا؟ " يا
نقيسهري مهزن "على الطنطاوى" د کتیبيا
وى "فصول اسلامية" دا خواندى، د گهل وى
ووهکى وى من پسيارکر: نهرى بوچى؟ بهلى
پشتى من ئاخفتن ژ نه زمانى وى
فه گوهاستيه سهر نه زمانى خو، ومن قيا فئ
پسيارى ل نک هه وه ژى بئازرينم: نهرى
بوچى؟)

نه گهر ئیک ژ مه جاره کى زه حمه ته کى بو خو چى بکته و بچت پسيارا
خودانى په رتوو کخانه به کى بکته: نهرى چ رهنگى کتیبان ژ هه ميان پتر دئینه
فروتن؟ مسوگهر نهو دئ بيژته ته: کتیبين دینى.. و ژ سهر بؤرا خو يا زنده
(موته واضع) د نقيسين وبه لاکرنا کتیبان دا مه ديتيه کتیبيا دینى هه مى
دانه يين وئ د چهند هه يقه کين کيم دا نامين، ل وى دهمى کتیبيا نه دهبى يان يا
ديروکى ساله کى ودووان ژى دمينت.

ئه گهر راپرسينهک ل دؤر وان بابته وبه رنامه يين (رهوشه نبيرى) نهويتن
ل دهزگه هين راگه هاندنى دئينه به لاکرنا بيته کرن، نهز باوهر دکهم بابته
وبه رنامه يين ئايينى دئ ژ وان بن يين ل ده سپيکى دئين.

وئەگەر تو سەح بکەیه مزگەفتین مە -د گەل هژمارا وان یا زێدە ژێ- دئ
بینی جەمئ نغیژکەرانی لئ ناکەت، لەو ل رۆژتین ئەینیی ل سەر لیقین جادهیان
ژێ نغیژکەر رادووستن، ونیزیکە رەصیف ژێ تیرا نەکەن.

ب دەهان خوتبەخوین ووهەزکەر ونقیسەرین رەهوان وئەزمان خۆش وخودان
شیان سپێدە وئیشاران یین دنقیسن و دئاخفن، و ب هزاران ژ ڤن ومیران یئ
گوهداریبئ دکەن، وگەلەک ژ وان دئ بینئ پشتی هنگی ب رەنگەکی مەزن وی
خوتبە ووهەز ونقیسینئ هەل دەسەنگینت وزێدە مەدحین وی سەبدای دکەت یئ ئەو
گۆتئا خۆش گۆتی یان نقیسی.

د سەر قئ هەمییبئ پا -ویا مە نەگۆتی ژێ!- پسپار ئەقەیه: بەرەهەمی قئ
هەمییبئ د واقعئ مە یئ عەمەلی دا چیه؟ د باژێرەکی بچوبکی وەکی باژێرئ مە
دا ئەم بەرئ خۆ بدەینئ: ل مالتین خۆ، ل مەدرەسە وزانکۆیین خۆ، ل بازار
ومەحکەمیتن خۆ، د رەفتارئ کچ وکۆر وسەرۆبەرئ خۆ دا، ئەم نوکە یان بەری
پینجی سالان پتر دنیزبکی ئیسلامیتینه؟

مرۆقەکی ئەم بەری پینجی سالان -یان حەتا بیست سالان ژێ- دیتین
جارەکی خۆ ب (مگرتی قە!) باوەر دکر ئەم دئ گەهینە قئ یا نوکە ئەم
گەهشتینئ؟

بەرسقئ ئەز دئ بۆ هەو هیلەم.. بەلئ من دقیت پسپار بکەم: ئەرئ بەرەهەمی
قئ هەمییبئا مە نوکە بەحس ژئ کری کیشە دچت؟ وبۆچی ئەو زەحمەت وخۆ
وهستاندنا ئەم ب قان کار وگۆتنان قە دبەین هەمی د بەر ئاقئ دا دچت؟ ئەف
کتیبین دینی یین هنده دئینە کرین وخواندن، وئەف خوتبە ووهەز وبەرنامە یین
هنده گوهداری بۆ دئیتە کرن بۆچی چ پیتقە نائیت؟

وەرن دا پیتقە پسپار کەین: ئەرئ بۆچی؟

ټه گهر ټهم بهرې څو بدهينه بارا پټر ژ خه لکې څو دې بينين هيشتا ټهو څو
ب موسلمان دزانن، وگه لک ژ وان شانازيبي ب موسلمانه تييا څو دهنن، وقهت
قهوبيل ناکهن ټيک گومانې بيخته د باوهرداريا وان دا..

هيشتا مزگهفت دثافانه ودهنگې بانگ وخوتبه وقورثانې د ناف مه دا يې
بلند دبت، وهيشتا د دهزگههين راگهانندن ومه درهسه بين مه دا بهحسې ټيسلامې
(هندهک جارن) ټه گهر ب شهرم ژي شه بت! يې دټيته کرن، ټهرې ټيجا -هوين
بيژن- مهسه له ب بهر هندي ناکهفت ټهم پسيارې بکهن: کانې بهرهه م؟ وبوچي
دهنگه دان ورهنگه دانان فان هه مي (جوهوودان) د ژين وواقعي مه دا نينه؟

ودرن دا پيکفه و ب دهنگې بلند پسيار کهن: ټهرې بوچي مه موسلمانان
د گه ل څو -بهري د گه ل خه لکې- (فهشل) ټينايه؟

تو بيژي ژ بهر هندي چونکي ټهو (دينې) ټهم بو گازی دکهن وبهرې خه لکې
ددهيني (دينهکې باطله) لهوا؟

نه خير.. ټهغه تشتهکې موسته حيله، چونکي ههر کهسهکې ټيسلاما مه
ب عهقلهکې (موجهررده) ودوير ژ (ټه حکامين پيش وهخت داناي) خواند بت،
ټعترافا کري کو ټهف دينه (جهوهري حقيقي)يه، ويې دويره ژ هه مي رهنگين
باطلي.

يان تو بيژي ټهف ټيسلاما مه گوټي (جهوهري حقيقي)يه، راستي بين ټهو
بي هاتي بين کهفن بووين لهو نه شين ل بهران بهر پيشکهفتنا چاخې بن دهستکرنا
هه يقې وچيکرنا کومپيوټهري وبه لاقبونان ټنټه رنينې څو بگرن؟

ديسا دې بيژن: نه.. چونکي چه ند علم پټر پيش دکهفت ټهو پټر ټيعجاز
ونهي بيني ټي قورثانا ټيسلام پي هاتي ناشکهرا دکهت، و ب هندهک دهليلين
(علمي موجهررده) بنهجه دکهت کو زه مان دې پير بت وټهف دينه هه ري دې مينت
جحيل، چونکي گه لک ژ وان راستييان بين ټيسلام پي هاتي بهري زانايين مه

بین کەشن ل دۆر دزقڕین بیی بشین بگهههه نیقهکا وان، ئەقرو ئەو علمى مرۆف
بو خو ب فلى دزانت وخو پى مهزن دکهت هات دا ژ نوی وى راستییا مهزن
ئاشکهرا بکهت یا قورئانی د ئایهتهکا کورت دا فهگپرای.

وجارهکا دی دى بیترین: نه.. چونكى واقعى بهرى گوتننن مه ئیسبات کریه
کو ئەو ئیسلاما ب کیر زهمانى سهحابییان هاتی، ب کیر زهمانى صاروخ
وئنتهرنیتهى ژى دئیت، وئهگهر چ ئەفه دهعوايهکا مهزنه ژى بهلى ئەو دهلیلین مه
ههین گهلهک ژ دهعوايى ب خو دمهزنترن!

مهعنا قوسویری نه د وى گازیبی دایه یا ئەم بهرى خهلكى ددهینی، پا تو
بیژی قوسویری ژ مه بت ئەم ئەوین خو ددانین گازیکهر بو ئیسلامى؟

تو بیژی قوسویری ژ مه بت، چونكى ئەم نهشیاینه وان ئەحکامین ب کیر قى
زهمانى دئین ژ (کیتاب وسوننهت) بینینهدهر، ژ بهر کو ئەم وه تیگههشتینه کو
زهمانى (ئجهتهدای) و (موجتههدان) یى چووی ونائیتهقه؟

یان چونكى ئەم نهشیاینه ب ئەزمانى ئەقرو ئیسلامى بو گهنج و جحیلین خو
پیشکیش بکهین، وبهرى وان بدهینه مهزنییا دینى خو، ژ بهر کو گهلهک
خوتبهخوبننن مه هیشتا (خطب ابن نباته) فهدگپرن ودوعایى بو (دوله
الموحدين) دکهن ئەوا بهرى نههسهد سالان نهمای، و ل وهلاتى دجله وفوراتى
دوعایى ژ خودى دخوازن نیلی بو مه بۆش کهت؟!

یان چونكى دیندارى بارهکى گران وقهیدهکه خودانى ژ گهلهک ژ وان تشتان
ددهته پاش یین دل وشههوهت بهرى وى ددهنى، لهو ل دهمى ههوايى نهفسى
هاتییه بهردان و(شههوات) تژی سهر شارعان بووین، ئیک دینت بو وى گهلهک
یا ب زهحمهته فان ههمى (خوشییان) بهپلت وخو بدهته د گهل قهیدین شریعهتى؟
وئفه واقعه.. بهلى ژبیر نهکهن عهقلدارى ب خو ژى قهیدهکه خودانى
ژ گهلهک ژ وان تشتان ددهته پاش یین دلى وى دچتى، ومرۆقى دین وشیت

ب تنی نازادیی دده ته خو کو چی تشتی وی بقییت ئەو بکەت، رويس دەرکەفته کۆلانی، شەرمی بەهائیت، تەعدایی ل مال و نامویسا خەلکی بکەت، چی گۆتتا بیته بەر دەقی بیژت.. ئەفه دیناتیبه ئەگەر خو شارستانییا ئەفرۆ هندهک نافیین دی بدانتە سەر ژێ!

یان هوبن بیژن: فاشلییا مه ژ هندی دئیت ئەم ئیسلامی وەسا نیشا خەلکی ددەین وەکی مه دقیت و بو مه خوش نه وهکی خودی و پینغه مەبری -سلاف لی بن- گۆتی، یان ئەم دوریشمیتن: (ئیسلام چاره سەرییه.. قورئان دستووری مهیه.. سوننهت ریتبازا مهیه) رۆژی دده جارن دوباره دکهین، و ل سەر پاتین سپی دنقیسین و ل هنداف سەری خو دهلایسین، بیی ئەم وان روھن وئاشکەرا بو خەلکی دیار بکەین و قەناعەتی بو وان چی بکەین کانی چاوا ئیسلام چاره سەرییه، و بوچی قورئان دستووری مهیه، و سوننهت ئەوا ریتبازا مه چیه؟

گرفتارییا گەلەک ژ مه (ئیسلامخووزان) ئەفرۆ ئەوه ئەم ب خو هیشتا ب دورستی (تەصه وورا) وئ ئیسلامی ناکهین یا ئەم بەری خەلکی ددەینی، هەر ئیک ژ مه ئیسلامی د وی لایی دا (حەصر) دکەت یی ئەو هزر دکەت گرنگترین لایه د ئیسلامی دا، پاشی ل سەر بناخهیی وئ چەندی رادبیت خەلکی (تەصنیف) دکەت و باش و خرابان پی ژ ئیک جودا دکەت، و گەلەک جارن ئەم ئیسلامی ب رەنگی (عاطفی) و بی (کورت) نیشا خەلکی ددەین بیی ئەم قی ئیسلامی ل بەر چاڤین وان بەرفرەه بکەین، و ل بەر عەقلی وان بکەینه راستییەکا چو گومان تیدا نه، هەتا دەمی ئیک ژ وان جارەکی گوھ ل ئیک ژ وان (شومەیان) بیت بیین دوزمینی ئیسلامی د ناف مه دا بەلاف دکەن ئەو بزانت چاوا دئ شیت بەرسقی دەت، یان هەر چو نەبت پی نەئیتە خاپاندن.

مەتەلا مه وئیسلامی ئەفرۆ وەکی مەتەلا وی خانی یا لپهاتی ئەوی هلوهریای و نیزیکه بەهرفت و د سەر خودانان دا بیته خواری، قیجا ئیک بچت خو

ب په نجره مه زله کي څه موږيل که ت کاني بوي يا دهرزيه؟ عه قيده يا دئته هره فاندن، وبيدعه يه يا دته سوننه، وسره کانييا ديني يا زه لال يا دئته شيلپکرن، وبهري مه يي لي هره نيک ژ مه هژمارا نه داميڼ حزب وطه ريقه ودهسته کا خو زیده بکه ت، دا بشيت هه څرکيا موسلمانين دي -نه کو کافران- پي بکه ت! (قورم) يي ل بن گه فا هسککرنی څيجا خه ملاندنا (چه فان) بوييه؟

يان ژي فه شه لا مه بو هندي دزڅرت چونکي هم نه ويڼ دخوازين ئيسلامی بگه هينينه خه لکي بين بوينه دو پشک:

پشکهک تي نه گه هشتييه کو ئيسلام گوتن وکر باره، لهو دي بيني گوتنا وان هندي عهد وعسمانان ژ کريارا وان يا دويره، وپشکهکا دي هزر دکهن ئيسلام باشتري (مه شروعه) نهو پي بگه هنه کورسيک ومه نصيبن بلند، لهو دي بيني جار نهو ئيسلامي ل دويث دلئ خه لکي دبهن، وچار ئيسلامي قورياني هز دلچوونين دهوله تي يان سولتاني دکهن! و د هردو حاله تان دا کارتیکر نه کا خراب ل عامييان دبت نهويڼ هزر دکهن هره نيکي خو ب ديني بينته دهر يان (حيله کهره) يان (نته ازي) يه.

ودبت پشکهک ژ فه شه لا مه بو هندي ژي بزڅرت چونکي به ره قانييا مه ژ ديني نه گه هشتييه مسته وايي وان هيرشين ژ لايي خوياني وبيانيان څه بو سه ر ديني مه دئنه کرن، نهو نه خسه يين رتک وپيک بو هيرشين خو ددانن، وده مي هيرشه کي دکهن ژي ب زانين وعه قلداري دئين، نه وه کي مه هم نهويڼ گه لهک جار ان وي تشتي نزانين يان ب جه نائين يي هم به ره قانييي ژي دکهين، هم وه کي وي جنديي ئوسماني بين لي هاتين نهوي ديژن جاره کي د شه رکه دا دژي بولغاريان جندييه کي بولغاري که فته بهر سنگي، ئينا وي بهري تغه نگا خو دا وي جندي وگوتي: موسلمان به يان دي ته کوژم؟ وي ژ ترسيڼ کوشتنی دا گوتي: بلا

بلا.. ئەز چ بېژم دى موسلمان بم؟ جندىيى تورک گوتى: "بيلمام وه للاهى"
يه عنى: ب خودى ئەز نزانم دى چ بېژى!!

وئەگەرئى مەزنى شىكەستن وفەشەلا مە -ب هزرا من- ئەوہ ئەم چو ئەگەرئىن
سەرکەفتنى يىن ماددى ويىن مەعنەوى ئامادە ناکەين و ب جە- نائىنين، د گەل
هندى ئەم ژ خودى دخوازين ئەو مە ب سەر بىخت چونكى خەلک دىيژنە مە:
"موسلمان!" يه عنى ئەم وهكى وى كەسى (ئەحمەق) يىن لى هاتىن ئەوى رادىيۆبەكا
باش بو خو كرى ودقېت وئ بى پاترى بدەتە شۆلى، وئەگەر شۆل نەكر ژى دى
گونەهئى كەتە ستويى وئ دەولەتئى يا ئەف رادىيۆبە هۆسا پويچ چىكرى كو چو
عەردان نەكىشت!

يا رەببى تو دلين مە زىندى بکە ب باورىيى، وسەرئىن مە ب عەقلى،
ودهستين مە ب هېژى.

دا کو بزاین کانی نہم کینہ؟

گہلہک کہسان ژ ئوممہتا مه یا بو خۆ کریبه عہدہت ہەر جار ل فی دەمی^(۱) ژ سالی ب تنی (کو ہہیفا رہیعوئوہوولئیہ) ببرا خۆ ل پیغہمبہری -سلاف لی بن- دئیننہ، و تشتہکی عہدہتیہ ہەر جارہکا ئوممہتہکی کاری وئ پیشہفچوون بت، پاشی ئیغالی -یان بی ئیفلہحییا وئ!- ئەو د جہ- دا ہیلا کاری خۆ دئ کہتہ ساخکرنا بیروہریتین کہفن، و خوشیا وئ بەس دئ ئەو بت بیژت: بہری ئەم دھۆ بووین و دھۆ بووین!!

ل فی دەمی ژ سالی گہلہک (مینبەر) بو بہحسکرنا ہندہکی یان گہلہکی ژ (سیرہتا خودانی بیرہانتی) -سلاف لی بن- دئینہ ب کارئینان، وبہحسی وان سہرہاتیبتین عہجیب یین ل دەمی بوونا وی یان زارۆکینیا وی رویداین دئیتہکرن (د گہل موبالغہیہکا نہئیتہ فہشارتن).. بەلی نوکە ھوین ل ہیقیی نہبن ئەز فی بہحسی بو ھوہ فہجویم.

وہندہک کہسین دی فی بیرہانتی بو خۆ (ئستغلال) دکەن؛ دا ئیسلامی وەکی ئەو ہزر دکەن ل بہر خەلکی شرین کەن، وگوہدارتین خۆ-یان خواندہفایین خۆ- وەسا تی بگہہینن کو ہندی ئوممہت پتر د گہل بیرہانتان بژیت ئەم پتر بو وئ دبتہ نیشانا وەفاداری و حەژتیکرنا وئ بو بۆریی وئ.. بەلی نوکە ھوین -دیسا- ل ہیقیی نہبن ئەز فی چەندا ھە بکەم.

وبەلکی نوکە ہندہک ژ ھوہ دبیژن: پا تو دئ چ کەوی و چ بیژی؟

(۱) ئەف بابہتہ ب ہلکەفتنا بوونا پیغہمبہری -سلاف لی بن- ہاتبوو پیشکیشکرن.

ل فیرئ.. و ل قئی بیرھانتئ، ب تنئ من دقئت شہش حہفت گوتنہ کئین خودانئ بیرھانتئ ئووی ئم و ہسا د خو دئینینہ دہری کو ئم حہز ژئ دکہین دئ بو ہوہ قہ گئیرم؛ دا ہوین د گہل من ہزرین خو د قان گوتنان دا بکہن، وپاشی ئہز دئ پسیارہکا مہزن -ودبت ہندہک کہس ہزر بکہن ئوہ پسیارہکا غہریب ژئ- دئ دانمہ بہر سنگئ ہوہ و بہرسقئ دئ بو ہوہ ہئلم..

بہلئ، ژ تشتین جہرباندی، بین خہلکی ہہمیئ باوہری پی ئینای ئہ قہیہ: ہندی قیان و حہژیکرنہ نہ گوتنہ کہ خودان ب دہقی بیژت، یان کراسہ کہ ئوہ ل پیش چاقین خہلکی بکہتہ بہر خو، حہژیکرن ئیخلاصہ و ئیخلاص ل سہر راستگویی رادوہ وستت، و ہہلوہیستہ کئ نہ مہ قصود ژ ئہ قیندارہ کئ راستگؤ دبت د مہیدانا حہژیکرنئ دا بہری سہد شعر و سرؤدین ژ درہو راکہت بین ئہ قیندارین ب دہقی قہدہین! و ساخکرنا بیرہوہرین کہفن و قہہاندنا پہیقین جوان ل سہر وئ دوہیبا ژ دہست چووی ئہ گہر نیشانا قیان و پالدہری پیشقہ چوونئ با نوکہ ئومہتا مہ ل بہر پہرئ عہسمانی دفری نہ کو د ناف ہہریئ را دہاتہ گہ قاستن و ہکی ئم دبیین.. و حہتا ئاخفتن مہ دویر نہ بہت، و ہرن دا ل وان ہہر شہش حہفت گوتنان بزقرین بین مہ ژقان ب قہ گوہاستنا وان دایہ ہوہ..

کوننا ئیکن:

وئوہ ب خو ب راستی (پینج) گوتنن، بہلئ ہہمی ب پہیقہ کئ دہست پی دکہن، ئوہ ژئ ئہ قہیہ: (لیس منا) یہ عنی پیغہ مہر -سلاف لی بن- دبیزت: ئوہ کہس نہ ژ مہیہ، یان: ئوہ کارئ ئوہ کہس دکہت نہ ژ کارئ مہیہ، مہ کئ؟ مہ موسلمانان، ئومہتا ئیسلامئ.. پاشی ئوہ وان کاران بو مہ دیار دکہت.. و دہمی پیغہ مہر -سلاف لی بن- دبیزت: نہ ژ مہیہ، ہہر و ہکی ب زمانئ سیاسہتا ئہ قرؤ دئتہ گوتن: (جنسی) ژئ دئتہ ستاندن، وئوہ ژ مافئ (مواطنئ) دئتہ بی بارکرن، ہوہ گوہ لی بوویہ ہندہک جاران مروقہک دئ کارہ کئ و ہسا کریت

د دهر حهقا وهلاتی خو دا كهت كو بيته نه گهرا هندى (مه رسوومهك) ژ دهوله تى
 دهركهفت جنسييا وى مروقى ژى بيته ستاندى؟ نهها نه شه ژى وهكى وى
 مهسه ليه.. ژ بهر فان كارتن كريت پيغه مبهري -سلاف لى بن- (جنسييا
 ئيسلامى) ژ فان رهنه مروفان ستينت، قيجا نهو مروث كينه؟ وتو بيژى هندهك
 ژ وان د ناث مه دا ههبن؟

گوھى خو بدهنى..

- (ئبن حبان) ژ عهبدللاھى كورئ عهبياسى شه دگوهيژت، دبيژت:
 پيغه مبهري -سلاف لى بن- گوټ: ﴿ ليس منا من لم يوقر الكبير، ويرحم
 الصغير، ويأمر بالمعروف، وينه عن المنكر ﴾ يه عنى: نهو كهسى قه درئ مه زنان
 نه گرت، وره حمى ب بچويكان نه بهت، وفه رمانى ب باشيى نه كهت، وخه لكى
 ژ خرابيى نه ده ته پاش، نهو نه ژ مه يه.

نهري د ناث مه دا -نه م نهو ين ناهه ننگين مه ولىدان دگيرين!- هندهك هه نه
 قه درئ مه زنان ناگرن وره حمى ب زاروكان نابهن، وهه ر نزانن باشى يان خرابى
 چيه، دا بهري خه لكى بدهنى يان وان ژى بدهنه پاش؟

- (موسلم) ژ نه بوو هوره يره ي شه دگوهيژت، دبيژت: جاره كى پيغه مبهري خودى
 -سلاف لى بن- د بهر زه لامه كى را چوو گهنم دفرؤت، گهنمى وى گه لهك يى باش
 بوو، پيغه مبهري -سلاف لى بن- دهستى خو كره د ناث گهنمى را ديت نه ز ژ ناث
 دا يى ته ره، يه عنى: يى خرابه، يى باش ئينا بوو ب سه ره شه ويى خراب كر بوو
 د بن شه؛ دا بكر نه بينن، ئينا پيغه مبهري -سلاف لى بن- گوټى: نه شه چيه
 خودانى گهنمى؟ وى گوټ: نه ي پيغه مبهري خودى بارانى يا ليكرى، گوټى: پا
 بوچى ته گهنمى ته ر نه دئينا ب سه ر شه دا خه لك بينن؟ پاشى گوټ: ﴿ من غش
 فليس مني ﴾ يان: ﴿ ليس منا من غشنا ﴾ نهو كهسى غشى بكهت نه ژ منه
 يان نه ژ مه يه.

ئەرى د نافت ئوممەتا موخەممەدى دا ئەفرۆ ھندەك دكاندار ھەنە ئاقى د نافت شىرى ھلدەن دا بىتە گەلەك، يان فېقىي باش ددانە ب سەر قە ويى پزى دكەنە د بنى دا ھەمىي ب سەرا يى باش دفرۆشن؟ ھندەك (موقاول) ھەنە غشى ل دەولەتتى بکەن دەمى (مەشرووعەكى) ھكۆومى چى دكەن، نە ل دويىف وان (مواصەفاتان) بت يى وان ب دەستى خۆ ل سەر كاغەزى نقيسين وئىمزا كرىن؟ ھندەك مامۆستا ھەنە دەمى دچنە د صەفى قە وژدانا خۆ مورتاح ناکەن ودەرسى ھەمىي زەمى دكەن بىي فايدهيەكى بگەھىننە قوتابىين خۆ؟ ھندەك قوتابى ھەنە دەمى دبتە ئمتحان ب غشى ناجح دبن وھىلى ل خۆ وسەيدايى خۆ دكەن، دەمى وەسا خۆ نىشا وى ددەن كو ئەو دزانن وئەو ب خۆ نزانن؟

ئەگەر ھەو ھەندەك مرۆقتىن ب قى رەنگى دىتن مزگىنىي بدەنى وپىژنى:
 پىغەمبەرى -سلاڤ لى بن- (جنسىيا ئىسلامى) يا ژ تە (سەھب) كرى قىيجا بو
 خۆ ل (جنسىيەكا دى) بگەرى!

- (ئەبو داوود) ژ جوبەرىي كورى موطعمى قەدگۆھىتت كو پىغەمبەرى
 -سلاڤ لى بن- گۆت: ﴿ لیس منا من دعا إلى عصبية، وليس منا من قاتل
 على عصبية، وليس منا من مات على عصبية ﴾ ئەو نە ژ مەيە يى گازىي بو
 عەصەبىيەتتى بکەت، يان شەرى سەرا عەصەبىيەتتى بکەت، يان ل سەر
 عەصەبىيەتتى بمرت. وعەصەبىيەت ئەو مرۆڤ گازىيەكا دى يا (ئوبجاختى، يان
 مللەتى، يان رەنگ وپرى، يان نفس وبنەمالى، يان حزبىي) ل شوينا گازىيا
 ئىسلامى بدانت.

ئەرى د نافت ئوممەتا ئىسلامى دا ئەوا ھەر سال ئاھەنگىن بوونا قى
 پىغەمبەرى دگىرت ھندەك مللەت ھەنە قىرنا ھندەك مللەتىن دى رادىن،
 ئەزمانى وان دېرن، وھقى نادەنى ئەو ل سەر ئاخ خۆ سەرىست بژىن، گوندىن

وان ویران دکهن، ومالی وان تالان دکهن، ومرۆقین وان کۆم کۆمه دکورن، چونکی ئەزمانی وان یی جودایه؟

- (ترمذی) ژ عبداللاهی کورپی عهمری فه دگوهیژت، دبیرت: پیغه مبهری -سلاف لی بن- گۆت: ﴿ لیس منا من تشبه بغیرنا ﴾ ئەو کەسی ژ مه بت وچاڤ ل هنده کیتن دی یین بیانی بکهت، ئەو نه ژ مه یه.

ئەری د ناڤ ئومهتا مه دا ئەوا دبیرته خو: ئومهتا ئیسلامی، هندهک زهلام وژن هه نه د جلکی خو دا، د سه رو بهری خو دا، د عورف وعه ده تین خو دا، د کهیف وشاهی وسه رسالین خو دا، چاڤ ل وان ملله تان دکهن یین شهف وپوژین خو د نه یاره تیبا مه دا دکهنه ئیک؟

د ناڤ مه دا هندهک کەس هه نه که یفا وان گه لهک دئیت ده می دینت ئەو یان عه یالی وی یی چاڤ ل کافران دکهن، وقی چه ندی بو خو ب زیرکی وپیشکەفتن دزان؟

ئەگەر هه وه هندهک کەسین ب قی رهنگی دیتن، بیژنی: بو خو ل ناڤه کی دی بگه ریین ژ بلی ناڤی مه؛ چونکی پیغه مبهری مه ئەو ناڤ یی ژ هه وه ستاندى!

گۆنا دوو:

(بوخاری) ژ ئەبوو هوریره ی فه دگوهیژت، دبیرت: پیغه مبهری -سلاف لی بن- گۆت: ﴿ آیه المنافق ثلاث: إذا حدث کذب، وإذا وعد أخلف، وإذا أؤتمن خان ﴾ نیشانین مرۆقین منافق و دوروی سینه: ئەگەر ئاخفت دره وی دکهت، و ئەگەر ژفانهک دا ل دویف نائیت، و ئەگەر ئیکی باوه ریبا خو پی ئینا خیانه تی لی دکهت.

ئەری هون بیژن د ناڤ مه دا، ئەم ئەوین خو ب دینداری دئینینه دهر ژبلی وان ئەوین شانازی ب بی دینیا خو دهن، ئەری هندهک هه نه ده می دناخن دره وی

ل ههڅالي څو ډکهن، ودهمې ودهدهکې ددهنه ټيکي ب جه نائينن، وگاڅا مهوعدهک دا ههڅالي څو دهيلنه ل سهر شهحنې -وهکي دبيژن- وپشتي هنگي ب دو سهعتان ژ نوي د مهوعدي څو ډچت، هندهک د ناف خه لکې مزگهفتان ب څو دا هه نه باوهرييا مرؤڅي پي نائيت گوتنهکې ل نک بيژت؛ چونکي پشتي هنگي ب بيست خه بهران ټهو گوتن دي ل کولانې وهکي عه له مي لي ټيت پشتي سي جارن هندي دي لي دټيت؟

د حده بدهکې دا هاتييه کو پسيار ژ پيغه مبهري -سلاف لي بن- هاته کرن: ټهري دبت جارهکې خودان باوهرهک دزيي يان فاحشي بکهت؟ وي گوت: به لي. يه عني: خودان باوهر مرؤڅه دبت هندهک جارن بکهفته د ټيک ژ شان په رنگه گونه هين مه زن دا، پاشي په شيمان بت وتويه بکهت، پسيار کهري گوت: ټهري خودان باوهر دره وي دکهت؟ پيغه مبهري -سلاف لي بن- گوت: نه!

ټهري ټهو (خودان باوهريين) ټه فرؤ دره ل نک وان بوويه تشهکې زيده عه ده تي، به لکي زيرهکي وسياسهت، چ ناڅي بدانيه سه؟

(ابن ماجه) ژ ټه بوو سه عيدي خودري څه دگو هيتز، دبيژت: ټه عرابيهکي دهينهکې وي ل پيغه مبهري بوو -سلاف لي بن- هاته نک دا دهيني څو ژي وهر بگرت، ودهمې وي دهيني څو خواستي ټهو ب زقري ودژواري ناخفت، ټينا سه حابييان ټهو ټه عرابي پاشقه بر وگوتې: تو دزاني تو يي د گهل کي دناخشي؟ وي گوت: حقي منه ټهزي داخوازا دهيني څو دکم، پيغه مبهري -سلاف لي بن- گوته وان: ﴿هلا مع صاحب الحق کنتم﴾ بوچي هوين پشتا خوداني حقيقي ناگرن؟ پاشي پيغه مبهري -سلاف لي بن- هنارته نک مرؤڅهکي هندهک مال ژ نک وي ټينا ودا وي ټه عرابي، وهيشتا هندهک ژ نک څو ژي دايي، وخورن ژي دايي، ټه عرابي گوتې: ته حقي من ب تمامي دا من، خودي حقي ته ب تمامي بدهته ته، پيغه مبهري -سلاف لي بن- گوتې: ﴿اولئک خيار الناس﴾، انه لا

قدست أمة لا يأخذ الضعيف فيها حقه غير متع **﴿** مروفتی ژ هه مییان باشت
 نهوه یی حقی خه لکی ب تمامی بدهت، و نهو مللهت پیروژ نهبت یی مروفتی
 لاواز د ناډ دا حقی خو ب تمامی وهر نه گرت، بیی که سی بهرانه بهر نه عنه عی
 بکه.

هه وه گو ه لئ بوو پیغه مبهری چ گو ت؟

نهو مللهت یی پیروژ نهبت، خیری نه بینت، یی مروفتی ب هیز ومه زن د ناډ
 دا حقی فه قیری بخوت، نهو مللهت یی که سین بهر پرس گو هی خو نه د نه مروفتین
 هه ژار وی ری، نهو مللهت یی ده می وه لاتیسه ک دچته د (دائره کی) فه هه ست بکه ت
 موظف وه کی خولامه کی سه ره ده ری د گه ل وی دکهن.. قیجا هوین بیژن نوممه تا
 مه ژ فی رهنگی نوممه تان بت یین پیغه مبهر سلاف لئ بن ب نه پیروژی ل سالوخ
 داین؟

(ئین ماجه) ژ وائله یی کوری نه سقه عی فه دگو هیزت، دبیزت: پیغه مبهر
 -سلاف لئ بن- دبیزت: **﴿** من باع عبياً لم یبینه لم یزل فی مقت الله، ولم تزل
 الملائكة تلعه **﴿** هه چیی تشته کی ب عه یب بفروشت وعه ییا وی ناشکه را
 نه که ت، نهو دئ مینته د غه زه با خودی دا، وملیاکه ت دئ مین له عنه تان لئ
 که ن.

قیجا بهری خو بده نه سویک وبازار ومه عه رضین مه چهنه تشتین ب عه یب
 دئینه فروتن بیی (باع) عه ییا تشتی خو بو (مشته ری) دیار بکه ت، یه عنی:
 چهنه که س د ناډ مه دا هه نه ب شهف ورژ د غه زه با خودی دانه، وملیاکه ت
 له عنه تان لئ که ن؟

وپیبارا مه زن ویا دویمه یی یا من دقیت نه ز بکه نه فه یه: پشتی هه وه
 گوهار ییا فان چهنه حه دیسان کری وه وه دیتی چاوا پیغه مبهری -سلاف لئ بن-

سالوځه تین نوممه تا څو بهرچاښ کرین، وهه وه نهو گوتن هه څبهری واقعی مه کرین،
نهری هوبن بیژن نه م کینه؟ و ژ کپژ نوممه تیبینه؟

دا کو ئەم ب تیفلی سەرڤه نه ئیینه خاپاندن!

د جفاکا مه دا یا ئەڤرۆ دا گهلهک تشتین غه ریب و عنتیکه هه نه، ئیک ژ وان تشتان ئەڤهیه: بارا پتر ژ مه هزر دکهن، شاشک خودانی دکهته مهلا، و کورسیک زهلامی دکهته سیاسی.. لهو دئ بینی گهلهک جاران ئەم شاشکهکا وهکی مه دڤیت گری ددهین پاشی ل سهرهکی دگه رپیتن ژ قایدای وئ شاشکی بت، دا بیژینه خه لکی: ئەڤهیه باشزانای هه وه، و ئەم کورسیهکی ل دویڤ دلئ خو فصل دکهین و ل ئیکی دگه رپیتن وئ تری بکهت، دا بیژینه خه لکی: ئەڤهیه سیاسی هه وه!

کسهک ئەگه ر- ژ نک خو- خو بکهته دختور یان ئەندازیار، و بچت ل دویڤ گیلئ خو برینین خه لکی ده رمان بکهت، یان نه خشه یان بو ئاقاهیین وان بدانت، لایهک دئ هه بت ده عوایی لئ بکهت، وهنگی پۆلیس دئ مه نعا وی ژ ڤی کاری کهن، وهیجه تا وان یا خو شه، دئ بیژن: ئەڤه نه کاری و بیه.

پاریزه ران یین هه بین به رڤانیی ژئ بکهن و نه هیلن کسهکی نه ژ وان خو بده ته د گه ل وان و ب کراسی وان خو نیشا خه لکی بدهت، دا تاییه تمه ندی نه ئیته پیلیدان، وهکی ئەو دبیژن.. هۆنه رمه ند، سنعه تکار، وهه ر ڤهنگه کی دی یئ هه بت ژ مرۆڤان، ئەڤ قاعیده د گه ل دئ بته ب کارئینان، ب تنئ دو کار تنئ نه بن، ئەو ل وه لاتین مه- نه دوخو بیداینه، هه چیی بڤیت دڤیت خو بهاڤیتتئ، و کسهک نابت بیژنتئ: خو بده لایهکی ئەڤه شۆلئ ته نینه.. و ئەو هه ردو کار ژئ: دین و سیاسه تن، ئەو دو پوانین به ردای و بی ته عانن بو هه ر کسهکی بڤیت په زئ خو لئ بچه رینت!!

شاشک و کورسیک، وهکی مه گوتی، ددورستن، ههچی دهبکا وی دوعایهک
 بۆ کریت وتهیرکی دهولهتی دادهته سهر سهری، و کورسیک ژ قایدا وی ده رکهفت،
 دئ خۆ ل ریزا ئیکتی بینت، وههچی سهری وی شاشکهک تژی کر، یان ب نیثی
 ژی کر، (موفتی زهمانی) خۆیه، وما کی ههیه بیژته ههردوان: وه نینه؟ یی وه
 بیژت دوزمنی مللهتیه، یان نه یاری دینه! یی ئیکتی د جههنه ما سهر دنیایی دا
 دئ سوژت، ویی دووی د جههنه ما بن دنیایی دا.. ومهسه لا پاراستنا
 تابه تمه ندیی ل قیژی نه بیژته؛ چونکی ئەو ل قیژی ب چو ناچت، مادهم جامیری
 یی پیقه هاتیه، وشه رت لیهاتنه نه ژیهاتنه!!

وههقی په رداغی عنتیکه یی هتا بنی مه فرکی، و ب نیشانان شه دئ ههر
 فرکهین ژی، دو دهردین بی ده رمان د لهشی ساخه لمی وه لاتین مه دا په یاد کرن:
 فه توایین قالدای، و سیاسه تین به رهه فکری.. یی ئیکتی (ئستعباد) پیقه هات،
 ویی دووی (ئستبداد)، و پسپارا رویره شیا وی مللهتی نه که یی ئەف ههر دو ئاتافه
 ب سهر دا بین.

وهه گهر ئەم ل بیرا خۆ بینین کو شاشک زانای دورست ناکهت، و کورسیک
 ربهیری.. دقیت ئەم خۆ ل وی راستیی ژی هشیار بکهین ئەوا که سهک ژ مه نینه
 نه زانت، ئە گهر خۆ کاری پی نه کهت ژی، ئەو ژی ئەقهیه: دبت گه لهک جارن
 تیقلی ب سهر شه مرۆقی بخاپینت، ئە گهر هات ووی بۆ ئافا کرنا بربارین خۆ پالدا
 سهر، و مرۆقین شارهزا دزانن کو دهره جکا ئیکتی یا پیتهیه مرۆف ب سهر کهفت
 ئە گهر هات ووی قیا بهر ب ئافا کرنا مرۆقه کی ساخه لم وشارستانییه کا دورست شه
 بچت، ئەوه ئەو بهری خۆ بدهته راستیا تشتی و کاکلکی، دویر ژ مکیاجی و تیقلی
 ب سهر شه.. د کتیبین مه بین کهشن دا هاتیه کو ئیک ژ وان دوعایان یین
 گه لهک جارن خودیناسان دکر ئەو بوو وان دگوت: خودای مه، تو تشتان ل سهر
 راستیا وان نیشا مه بدهی.

وگاڤا مه ئەڤه زانی دئ بۆ مه ئاشکەرا بت کو تشت هەتا بکەڤته د قالبئ
خۆ یئ دورست دا دڤیت ل سەر وی (موعادهلئ) یئ ئاشاکری بت ئەوا دببئرت:
دەسپیک ئەنجامان پەیدا دکەن، وئەگەر سەری دکیشنه ئارمانجان. نه وهکی مه
بۆ خۆ کربه عەدەت کو هەر جار ب هێجەتا قەدەرئ (یان هەتمیه‌تا دیرۆکی ب
نسبەت وان یئین باوهری ب قەدەرئ نهههئ) ئەم خۆ ژ بەرپرسیا نه‌زانی وکارئین
خۆ یئین خراب دادقوتین.

وچونکی ئەگەرە مرۆڤی دگەهینته ئارمانجئ دڤیت ئەم هەست ب هندئ
بکەین کو ئەگەر ئەم کارهکئ چاک و خۆمالی بۆ مالا خۆ نه‌کەین، ئەم نه‌شین قەت
وقت ب راهیئانا خوزبان، یان ب راجاندنا هیئیان چاڤ ل خەلکئ مالئاقا (یان
رۆژئاقا) بکەین! خۆ ئەگەر مه هیڤیه‌ک هەبت ژئ، و مافی هەر ئیکیه هیڤی
هەبن، دڤیت دیتنه‌کا ئاشکەرا مه بۆ وی هیڤی هەبت، وئستراتیجیه‌کا روهن بۆ
خۆگەهاندنئ ل بەرا مه یا دانای بت؛ دا عەقلئ مه نه‌بته پیترانک بۆ خەلکی.
وئستراتیجیا مه یا دورست نابت ئەگەر ل سەر سئ بناخه‌یان نه‌ئیته ئاڤاکرن:

یئ ئیکئ: ئەم گوهداریا خەلکئ خۆ بکەین، و بێر و بۆچوونئین وان بزانی
ووهر بگرن، و سفکیئ پی نه‌کەین؛ دا ئەم وهکی وی شتلی نه‌بین یا ل ئاخه‌کا
بیانی دئیته چاندن، و زوی هسک دبت.

یئ دووئ: ریبازه‌کا دورست و گونجای د گەل وی فطره‌تا خودئ ئەم ل سەر
داین، و وی عەقلئ وی دایه مه، ئەم ل سەر ب ریفه‌ بچین؛ دا ئەم وهکی وی
هیکئ لئ نه‌ئیین یا ژ قەلپئ خۆ دەرکەڤتی و رۆژتیه‌ بهر بیان.

یئ سئ: مه ئاگه‌ل و وەرارا دنیا یئ ژئ هەبت، و ئەم گرنگیئ بدەینه
ئەگەرئین پیشکەفتنئ؛ دا نه‌بینه ئەو که‌ڤرئ رەق و هسک یئ دکەڤته د رپکا
کاروانئ پیشڤه‌چوونئ دا.

دا کو دستووری نبلیسی یی بهردهوام بنیاسین

د گهلهک نایهتین قورئانی وحه دیستین پیغهمبهری دا -سلاف لی بن-
 ب ناشکهراییی هاتیه کو مهزنتربین دوژمن بو مروّقان هاتیهدان، همر ژ پروژا ئیکئی
 یا مروّق تپدا پهیدا بووی، نبلیسه، وهمر دوژمناتیهکا ههبت ئهگهر نهمانا وی یا
 بهرعهقل بت، و د شیان دا بت پروژهک ب سهر دا بیت وئو ب دویماهی بیت،
 دوژمناتیا ئادهمی و دووندهها وی ژ لایهکی فه، ونبلیسی ودهستهکا وی ژ لایهکی
 دی فه، ب دویماهی نائیت؛ چونکی لایهکی ژ لایین دوژمنیی کو نبلیسه پهیمانا
 دای ئو تهسلیم نهبت، و ژ دوژمناتیا خو لیقه نهبت هندی دنیا ههبت، خودی
 د نایهتهکی بهحسی وی دکهت دهمی ژ نوی ههقرکی د ناقبهرا وی وئادهمی دا
 پهیدا بووی، وفهرمانا خودی ب دویرئبخستنا وی دهرکهفتی، و دبیترت: ﴿ قَالَ أَنْظِرْنِي
 إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤﴾ قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ﴿١٥﴾ قَالَ فِيمَا أُغْوِيَنِي لِأَقْعُدَ لَكُمْ صِرَاطَكَ الْمَسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ لَا يَتَّبِعُهُمُ بَينَ
 أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَنِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا يَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ ﴿١٧﴾ ﴾ (الأعراف: ١٤-١٧)
 یهعنی: دهمی نبلیس ژ دلوقانیا خودی بی هیقی بووی، گوّت: ئهی خودا، ههتا
 پروژا رابوونیی تو من بهپله ساخ؛ دا ئهز کاری بو دسهردابرننا مروّقان بکهم..
 (بهری خو بدهنی: ههتا پروژا رابوونیی) ئینا خودی گوّتی: تو دی ژ وان بی یین
 دمینن، هنگی نبلیسی سوژ دا کو هندی ژ وی بیت ئو کاری بو دسهردابرننا
 دووندهها ئادهمی بکهت، وگوّت: پا ژ بهر کو ته ئهز دسهردا برم ئهی خودا! ئهز
 دی گهلهک بزاقی کهم دا دووندهها ئادهمی د سهر پیکا ته یا راست دا بیهم،
 پاشی ئهز ژ ههمی لایان فه دی ئیمه وان؛ دا وان ژ حهقیی پاشقه بیهم، وئهز دی
 نهحقیی ل بهر وان شرین کهم، و تو پتریا دووندهها ئادهمی نابینی شوکرا قهنجیا
 ته بکهن.

وبهری خو باش بدهنه گهفا وی: ژ سنگی فه ئەز دئی ئیمه وان، و ژ پشتی ژى فه، ژ لایى وان یی راستی ولایى چهپی ژى.. ئەشه هەر چار لا، چ ما؟ چونه! یهعنى: هەر ریکهکا ههبت یا ئەز بزائم زیان دئی پی گههته مروّقان، وئەو دئی پی ژ ریکهکا خودی دوبرکهفن ئەز دئی ب کارئینم، وبۆ مروّقی ههیه پسیار بکهت: ئەری ئەف قەدەر نهقیانا ئبلیسی بۆ مروّقان هه ی ژ بهر چیه؟

بهلکی گهلهک کەس بیژن: چونکی ژ بهر ئادهمی لهعنهت ل ئبلیسی هاتنهکرن، وئەو ژ رهحما خودی هاته بی بارکرن، لهو وی کهربین خو هاقیتنی.. وئەم دئی بیژن: نهخیر! ئەشه هندەک ژ ئەگهرتن نهیارهتیبینه نه ههمی، چونکی د هه دیسهکا دورست دا یا ئیمامی موسلم ژ ئەههسی فه دگوهیزت، هاتیه: دهمی خودی پهیکههری ئادهمی دورستکری، هندی وی ههزکری وی ئەو هیتلا وهسا (یهعنى: بهری رحی بدهتی)، هنگی ئبلیس ل دۆر زقری، وبهری خو دایى، وگاڤا دیتی نیقهکا وی یا فالایه، زانی ئەو چیکههکی خو راکرتی نابت.

مهعنا: رۆژا ئادهم هیشتا تهقن، وبهری بته مروّقهکی خودان رح، ئبلیسی ب ههبوونا وی نهخۆش بوو، بهری بزانت ئەو دئی بته چ، وترسا وی ژى ههبوو ئەو ل نک خودی یی ب بها بت، لهو لی دگههیا بزانت کانئ ئەو چیه؟ ویی چاوايه؟ وگاڤا وی دیتی پهیکههری ئادهمی د ناڤ دا یی فالایه، تی ئینادەر دەر کو ئەو نهشیت ل بهر گهلهک تشتان خو راکرت، لهو پیچهکی ئەو رحهت بوو، وکهیفا وی هات!

هیشتا هنگی تۆقی نهیارهتیبی د دلئ ئبلیسی دا هاته چاندن!
وگاڤا فهرمانا خودی هاتیهدان کو ملیاکهت خو بۆ ئادهمی بچهمینن، وئبلیسی دیتی ئەقی فهرمانی ژ وی ژى گرتی، هەر چهنده ئەو ژ ئەجنان بوو ونه ژ ملیاکهتان بوو، تۆقی نهیارهتیبی هاته بهری، وئەو ههسودیدا د دلئ وی دا هه ی کهرب ژ خو دا، وگۆت: چاوا ئەز بۆ ئادهمی بچه سوجدی وئەز ژ وی چیترم؟ ئەز

ژ ئاگری یی چیبوویم، وئو ژ تهقنی! ئەو ل بهر نههات قی فرمانی ب جه-
 بینت، ودهمی د ئەجمای قی نهپیگیریا وی دا ب فرمانی، فرمانهکا دی هاتی
 کو (لهعنهت) ل وی بیارن، کهریا وی زیدهتر لی هات، وگههشته دهرهجا
 نهیارهتی. و ژ بهر کو ئەو لهعنهتا ل وی باری لهعنهتهکا ئەبهدی بوو، وی پریار
 دا نهیارهتیا خو بکهته نهیارهتیهکا ئەبهدی.

ئەقە کورتیا مهسهلییه!!

هشیاری دوژمنی بن!

ومادهم ئبلیس هنده ل سهه دوژمناتیا خو بو مروّقان یی پزده دقیت مروّ
 ژی گهلهک ل وی ودوژمناتیا وی دهشیار بن، خودایی مهزن د ئایهتهکی دا گووتنی
 ئاراستهی مروّقان دکهت، ودیبت: ﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا﴾ (فاطر: ۶)
 هندی شهیطانه دوژمنه بو ههوه، قیجا هوین ژی وی وهک دوژمن بو خو بنیاسن،
 وچو بی عهقلی ژ وی مهزنتر نینن کهسهک دوژمناتیا مروّقی بو خو بکهته کهسپ
 وکار، د گهل هندی ژی مروّق وی بو خو بکهته دۆست و سهرکار، خودایی مهزن
 دیبت: ﴿وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّن دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرًا مُّبِينًا﴾ (النساء: ۱۱۹)
 ههچیئ شهیتانی بو خو بکهته دۆست و سهرکار، ب راستی ئەو
 خوسارهت بوو خوسارهتیهکا ئاشکهرا.

وحهتا ئەم قی دوژمنی خو یی دیروکی باش بنیاسین، و ب ری ورتباز
 و بیلانین وی ناگههدار بین، دقیت ل کیتابی و سوننهتی بزقین؛ چونکی ئەو
 گرنگیهکا مهزن ددهنه مهسهلا خو پاراستنا ژ ئبلیسی و خرابیا وی، وئهگه ئەم
 ل دهقین کیتابی و سوننهتی بزقین دئ بینین ئەو بیاقهکی بهرفرهه ددهنه دیارکرنا
 ماددیین (دهستورئ بهردهوام) ئبلیسی، یان (کارنامهیا وی) بو ب ریشهبرنا
 دوژمناتی د گهل ئادهمی و دووندهها وی، وئو ریکین هه ژ رۆژا ئیکتی وی سۆز
 دای لی بچت، دا تۆلا خو ژ مروّقان بستینت.

ول قیڑی مه دقتیت - بۆ بیرئینان- ب کورتی بهحسّ وان ماددان بکهین
 یین د دستووری ئبلیسی یی بهردهوام دا هاتین، وهکی قورئان بۆ مه فهگوهیزت،
 هیقیا مه ژ خودی ئهوه مه ژ شهبطانی ودهستهکا وی بپاریزت.

دستووری ئبلیسی یی بهردهوام

وئهم دبیرئین: یی بهردهوام؛ چونکی ئبلیسی ههر ژ رۆژا ئیککی پیرارا خو
 دایه کو هتا رۆژا قیامهتی ئهو قی دستووری خو نهگوهیزت، وکاری پی
 رانهوهستینت، هتا ئارمانجا خو ب جه نهئینت، د ئایهتهکی دا خودایی مهزن
 ژ کیس دهقی ئبلیسی فهگوهیزت، ودبیرت: ﴿قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ لَئِنْ
 آخَرْتَنِي لَأَكُونَ مِنَ الْغَالِبِينَ﴾ (الإسراء: ۶۲) ژ بهر کوفر وبستهییا
 وی ل سهر خودی، وی گوژت: ته ئهفه دبته یی ته ل سهر من ب قهدرئیخستی؟
 سویند بت بهس تو من بهتلیه زبندی هتا رۆژا قیامهتی، ئهز ب سهر دووندهها
 وی دا بگرم، ووان ههمیان دسهردا بهم، کتهکا کیم تی نهبن یین د باوهربیا خو
 دا ددلسۆز.. ئهوا ئهز نهشیمی! مهعنا: د گهل دفن بلندیا وی، وی ئعتراف کر کو
 د ناف مروّقان دا هندهک دی ههبن ئهو ب ههمی هیز وشیانین خو دی ئیتی
 ونهشیت وان د سهردا بهت، وبیخته بن کونترولا خو، چونکی ئهو ب پی
 وریبازین وی دشارهزانه، وئهو عهقلی خو ب رهنگهکی وهسا ژ دهست نادهن، کو
 ب سهرشۆری فه خو بدهنه د گهل وی کاروانی یی دوژمنی وان یی مهزن
 سهرکیشیا وی دکهت. قیجا ماددین دستووری ئبلیسی چنه؟ دا بهری خو بدهینه
 قورئانی..

ماددی ئیککی

﴿لَا تُعَدِّدْ لَهُمُ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ﴾

مهزنترین وگرنگترین مادده د دستووری ئبلیسی دا، کو ئهم دشین بیتین:
 ماددی ئیککیه، ئهفهیه یا خودی ل سهر ئهزمانی ئبلیسی فهگوهاستی، دهمی وی

گوتی: ﴿فِيمَا أَعْوَيْتَنِي لَأَقْدَمَنَّ لَكَ الْمَسْجِدَ﴾ (الأعراف: ١٦) ئبلیسی گوت: ئەوی خودا، سویند بت ئەزل سەر ڕێکا تە یا راست روینمە خواری، و بەری خەلکی ژێ بدەمە پاش، ونه هیلەم ئەو قەست بکەنێ.

و ئەقە ئارمانجا وی یا سەرەکیە، و هەمی ماددین دی یی ئبلیسی داناینە د دستووری خو دا، و دی بەحس ژێ کەین، هەر بو هندی تە دا ئەف ماددی سەرەکی ب جە بیت، کو بەری خەلکی ژ ڕێکا خودی بیتە وەرگیران، و بەر ب کوفری قە بچن. بۆچی ئبلیسی ئەف چەندە کریە ئارمانجا خو یا سەرەکی؟

دا تۆلا خو ژ مەرفان بستینت.. ئەو هزر دکەت ژ بەر بابی مەرفان ئادەمی، لەعەتە ل وی هاتنە باراندن و ئەو ژ بەحەشتی هاتە بی بارکن، و مەصیری وی بوو مانا بەردەوام د ناگری دا، قیجا باشترین تۆلقە کرن ژ ئادەمی و دوون دەها وی ئەو ئەو ژێ بگەهەنە قی مەصیری!

مەعنا: تشتی ژ هەمی پتر ئبلیس کاری بو دکەت ئەو عەقیدە و بیبر و باوەرین خەلکی خراب بکەت، و هەر ڕێکەکا دی یا ئەو ب کار بینت ئارمانج ژێ هەر ئەو خەلک بی عەقیدە و دویر ژ ڕێکا خودی یا راست بژین؛ دا دویمایا وان ئەو ببنە جەهەنەمی، خودی دبیژت: ﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُوا حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ﴾ (فاطر: ٦) دوژمنی هەو شەیطان، داخواز و ئارمانجا وی ئەو ئەو هەر کەسەکی گۆهدار یا وی بکەت و بیتە ئەندام د حزبا وی دا بکەتە ژ خەلکی جەهەنەمی.

ماددی دووی

﴿لَا رَيْبَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ﴾

ئەگەر هات و ئبلیس و دەستەکا خو نەشیان ماددی ئیکتی ژ دستووری خو ب جە بینن، یان ئەگەر هات و ئەو نەشیان وی د گەل هەندەک مەرفان ب هیز

ب جہ بینن، ئەو دئی کاری بۆب جہینانا ماددئ دووی کەن، ئەوئ ئبلیسی د گۆتتەکا خو دا راگەھاندی، دەمئ گۆتی: ﴿لَا تَزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ﴾ (الحجر: ۳۹) یەعنی: سویند بت ئەزل ل عەردی بئ ئەمریا تە ل بەر وان بخەملینم.. وچاوا ئەو دئ شیت بئ ئەمریا خودئ ل بەر وان کەسان خەملینت یین باوهری ب خودئ هەئ؟ و طاعەتئ وی دکەن؟ ب ریکا ئاراندا شەھوہتئ وشرینکنا گونەھئ ل بەر وان، ئەو دئ گونەھئ ل بەر وان خوئش کەت، و بەرئ وان دەتئ، پاشی دئ دلئ وان ب هندئ خوئش کەت کو: (مادەم تۆبە ھەبە، و خودئ یئ ب رەحمە گونەھ نہ موشکیلەکا مەزنە، جارئ تیر خوئش یئ بۆ خو چئ کە پاشی چی گافا تە قیا تۆبە بکە، و ھەر وەکی چو چئ نەبووی!!).

مەعنا: ئەگەر ھندەک کەس ھەبن گوھداریا ئبلیسی نەکەن، و کافر نەبن، وپشت نەدەنە ریکا خودئ یا راست، ئەو بئ ھیقی نابت، دئ ب ریکەکا دی ئیتە وان، دئ بەرئ وان دەتە گونەھئ، ب قئ ریکئ یا مە بەحس ژئ کری، دئ گونەھئ ل بەر وان شرین کەت، و دلئ وان ب تۆبئ خوئش کەت، و گافا ئیک ژ وان جارەکئ ھزرا خو د تۆبئ دا کر، پشتی ژ گونەھان تیر دبت، ئەو دئ د گوھئ وی دا بیژت: ھیتشا زویە، جارئ تۆبا خو پاش بیخە، حەتا تو دگەھیبە فلان تشتی ژئ، یان حەتا تو فلان و فلان تشتی ژئ ب دەست خو دئییخی، ھیتشا زویە.. ھیتشا زویە.. پاشی.. پاشی، و ئەو دئ ھند بینت دەمەکی ب خافلەتی قە مرن قیرا گەھشت و دەم نەما!

بەلئ دقیت ژ بیر نەکەین کو ئبلیسی ب خو ئعتراف کربوو کو ئەو ب قئ ریکئ ژئ نەشیتە ھەمی کەسان، و دەمئ ئەو ریکین ھاتنا خو بۆ مرۆقان دھژمبیرت دبیرت: ﴿لَمْ لَا تَزَيِّنُهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَلَا يَجِدُوا كَثَرَهُمْ ضَلُّوا﴾ (الأعراف: ۱۷) یەعنی: ژ پیشی وپاشی، راست وچەپئ قە ئەز دئ ئیمە وان.. بەلئ بەحسئ ژ سەر قە نەکر، نەگۆت: (ومن فوقهم) چونکی د سەر وان دا

خودپیه، وئەوی بەری وی سەرئەقرازل خودی بت، شهیطان د خو را نابینت
بچتی!

ماددی سییی ﴿وَلَا غَوِيَّتَهُمْ أَجْمَعِينَ﴾

وئەف مادده ژى هەر تمامکرن وتەئکیده بۆ ماددی بۆرى، وپه‌یفا (إغواء) د زمانى عەرهبان دا ب مەعنا (إضلال) دئیت، لەو ئبلیس ل جەهکى دی دبیژت: ﴿وَلَا غَوِيَّتَهُمْ﴾ (النساء: ۱۱۹) و (إغواء) و (إضلال) هەردو ب مەعنا رێبەرزه‌کرنى دئین، ئبلیس دبیژت: سویند بت هندی ژ من بیټ ئەز ریکى ل بەر وان بەرزه بکەم، ریکە چ؟ ریکە هیدایەتی، ئەو ریکە ئەو ل دنیاى و ئاخەرتى پى سەرفەراز دبن، وشەیطانى گەلەک ئسلووب وشتووە بۆ جەئینانا قى ئارمانجى هەنە، و بەلکى ئسلووبى ژ هەمیان خرابتر ئەو هەندەک جارن ئەو خودانین حەقیی وه تى دگەهینت کو دا ئەو بشین حەقیا خو بەلاڤ بکەن، دئیت ب هەندەک نەحەقیی رازی ببن، وصولحى د گەل پیچەک باطلى بکەن، و هەر وى ریکى ب کار بینن یا خرابکار ب کاردینن دا بشین مەلەن و (موناڤەسى) بکەن، و (قەیدی ناکەت هوبن ل ریکەکا خراب ژى بچن، مادەم ئارمانجا هەوە یا باشە)، و ب قى رەنگى ئەو دى هەند خو بینن چو فەرقى د ناڤه‌را وان و (ئەهلئ باطلى) دا نینە ژ بلى هندی کو ئەو دبیژنە خو: ئەم (ئەهلئ حەقیینە)!

بەلئ ل قیبرى ژى دیسا دى بیژن: ئبلیس جارەکا دی ئعترافى دکەت کو د ناڤ مەرۆڤان دا هەندەک هەنە ئەو ب قى ریکى ژى نەشیتى، دەمى دبیژت: ﴿وَلَا غَوِيَّتَهُمْ أَجْمَعِينَ﴾ (۳۱) إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿۴﴾ (الحجر: ۳۹-۴۰) ئەو عەبدین خودی ئیخلاص ب رزقى کرى، دپاراستینە ژ پیلانین ئبلیسى.

ماددى چارى

﴿وَلَا تُؤْمِنُنَّهُمْ﴾

وئەگەر مەرۆقەك ھەبت ئېلبىسى پېئە نەئىت وى د سەر دا بىەت، بەرئ وى بەدەتە كوفرى، يان گونەھى، ئەو رېكەكا دى د گەل وى ب كار دئىنت، ئېلبىس دىبىرت: ﴿وَلَا تُؤْمِنُنَّهُمْ﴾ (النساء: ۱۱۹) و (أمنية) د زمانى عەرەبى دا بۆ وئ خوزىي دئىت يا مەرۆف رادھىلت بىي كارەكى بۆ ب جھئنانا وئ بكەت، وەكى وان خەونىين مەرۆف ب ھشيارى دىبىنت، ئىك ل جھئ خۆ يئ روينشتى بت، وىبىرت: خوزى من فلان تشت ھەبت! پاشى چو كارىن وەسا نەكەت ئەو تشت پئى ب دەست قە بىت، بەلئ ئەو د خەياللا خۆ دا وەسا قەناعەتئ بۆ خۆ چئ بكەت كو ھەر وەكى ئەو تشت يئ گەھشتىي، يان دئ گەھتئ.

وئەف رەنگە خوزىە ھندى ب مەسەلئىن دىبايئ قە دگرىداى بن، ھەما دئ ئىنە ھژمارتن ھندەك ھىقىيئ درەو، بەلئ ئەگەر ئەو گەھشتە مەسەلئىن دىنى وىبىر وباوهران ژى ھنگى شەيطان دەورئ خۆ دىبىنت، چاوا؟

گەلەك جاران مەرۆقەك بىي كارەكى باش بكەت، دلئ خۆ ب ھندئ خوش دكەت كو چونكى دلئ وى يئ صافىە (وەكى ئەو ھزر دكەت)، يان چونكى خودئ يئ ب رەحمە، جھئ وى دئ بەحەشت بت، راستە دقئىت مەرۆف ھەمى دەمان ھزرا باشىي ژ خودئ بكەت، بەلئ مەعنا قئ ئەو نىنە ئەو ژ دويمايھا خرابا گونەھىين خۆ نەترست.

ونىزىك ژ قئ درىژيا ھىقىيىيە، ئەوا ب عەرەبى دىبىرتئ: (طول الأمل)، ومەعنا وئ ئەو: مەرۆف ژ ژىي خۆ يان ژ دىبايئ گەلەك يئ ب ھىشى بت، وئەف چەندە مەرۆقى ژ كارئ چاك سست دكەت، كەسەكى دئ بىژىي: فلان كارئ باش بكە؛ دا خودئ رەحمئ ب تە بىەت.. ئەو دئ بىژتە تە: ھىشتا زوىە، بلا فلان تشت چئ بىت پاشى، يان بلا عەمرئى من بىتە ھندە پاشى! ھەر وەكى ئىكى

کهفاله تا دایې ئه و بگه هته وی دهمی یې ئه و به حس ژنی دکهت، وئهفه کاری شهیطانیه، وهکی د نایه ته کی دا هاتی: ﴿يُعَذِّبُهُمْ وَيُمَكِّنُهُمْ وَمَا يَعْلَمُ السَّيِّئُونَ إِلَّا عُرْوَةً﴾ (النساء: ۱۲۰) یه عنی: شهیطان سوزین ژ دره و دده ته هه قالین خو، دا دلین وان پی خوش بکهت، وهیقین ژ قه ستا ل بهر سنگی وان ددانت، دا وان پی بخاپینت، خودی دبیزت: وئو تشتی شهیطان نیشا وان ددهت و سوزی پی دده ته وان، وههم و خه یاله بهلی ئه و هزر دکهن راستیه.

ماددی پینجی

﴿يُوسُوفُ فِي صُدُورِ النَّاسِ﴾

ئیک ژ چه کین ئبلیسی یین مهزن، یین ئه و د شه ری خو دا دژی ئاده می و دوونده ها وی ب کار دئینت (وه سواسه)، وه سواس ئه و ریکه یا شهیطان خو پی دکه هینته هزا مرؤقی دلې وی دا وی تشتی بکه ته تیدا یې وی دقیت، قیجا (وه سواس) چیه؟

زانایین زمانی دبیزن: وه سواس ئه و پست پسته یا هیدی و ب دهنگه کی نرم قه دئیته مرؤقی، وئو ب خو د ئه صل دا دهنگی چه کین ژنکییه، وان زیران یین ئه و دکه ته بهر خو، قیجا دهمی دئیت و دچت یان دلقت دهنگ ژ چه کی وی دئیت، لهو زانا دبیزن: وه سواس ئه و دهنگی نرمه یی مرؤقی پی خوش بت، و پی دسه ردا بچت!

و خودی هند شیانا دایه ئبلیسی کو تشتی وی بقیت ئیکسه ر بهاقیته د دلې مرؤقی دا، یان ژنی ئه و وی تشتی ب ریکا هه قاله کی خو ژ ئه جانان یان مرؤقان بگه هینته مرؤقی.. هزرین خو بکه پتر جارا کهسه کی دهمی دقیت بهری ته بده ته کاره کی خراب دئیت د گوهی ته دا وی تشتی بیژت، دا کهسی گوه لی نه بت.. بچی؟

چونکی ٹیک ژ ماددین دستوری ئیلیسی یی بهردهوام دبیترت: وهسواس
باشترین ریکه تو فسادا خو پی بهلاف کهی، بیی خه لکی ب خو بحه سینی،
ودژی خو راکه ی!!

ودانه ری دستوری ب خو ژی ئەف ریکه ب کار ئینابوو ده می بو جارا
ئیکی بهری ئادهم ووهوایی دایه خوارنی ژ وی داری یا خودی گوتیی: ژی نه خون!
نایه دبیترت: ﴿فَوَسَّسَ لَهَا الشَّيْطَانُ بُيُوتَ لَهَا مَا تُرَى عَنْهَا مِنْ سَوَاعِدٍ وَمَا تَنْظُرُونَ عَنْهَا مِنْ
الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَائِكَةً أَوْ تَكُونَا مِنَ الْغَالِيينَ﴾ (الأعراف: ۲۰) شهیطان هیدی د گوهی هه
دووان دا ناخفت، هتا قه ناعت بو وان چیکری نه ژ داری بخون.

وئیک ژ ناقتین خودی بو شهیطانی د قورئانی دا داناین (الوسواس)ه،
چونکی نه ب کاری وهسواسی رادبت، ودقتی ژ بیر نه کهین کونفسا مروقی
ب خو ژی گه لهک جاران ب فی دهوری رادبت، وبو شهیطانی دبتنه هاریکار،
وبه ری خودانی ددته وان شهوه تان بین نهو پی نزم دبت، وئه قه یه یی نه دبیترتی:
(ههوایی نهفسی).

ماددی شهشی

﴿يَزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْءَ تَبَهُمَا﴾

وگاشا شهیطانی بهری خو دایی ریک ل بهر وی ئاسی بوو، وهندهک
مروقتین ههین نهو نه شیت وان ب ریکا کوفری، گونه هی، دسه رادبرنی، هیشیتین
ژ دره، ووهسواسی، بیخته داقین خو، نهو په نایی دبه ته بهر چه که کی دی یی
دژوار، یی کیم کهس خو ل بهر بگرن، د نایه ته کی دا خودایی مه زن گازیه کی
ئاراسته ی دوونده ها ئاده می دکهت، وبیرا وان ل کاره کی ژ وان کارین خراب دئینته
قه بین شهیطانی د گهل دهیک وبابین وان بین ئیکی کری، ودبیترت: ﴿يَتَنَبَّهٗ اٰدَمَ
لَا يَفْتَنَنَّكَ الشَّيْطٰنُ كَمَا اَخْرَجَ اٰبَوٰتِكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ يَزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْءَ تَبَهُمَا﴾ (الأعراف:
۲۷).

ئادەم وھەووا ھەكى قورئان بۆ مە ڧەدگۆھىزىت، دەمى چووينە د بەھەشتى دا
 ەھورەتتى ئىيك و دو نەددىت؛ چونكى ئەو يى ستارەكرى بوو، و دەمى شەيطانى
 بەرى وان داپە بى ئەمريا خودى، و وان گۆھداريا وى كرى، وان ھند دىت جلكى
 وان ژ بەر بوو، و ەھورەتتى وان ئاشكەرا بوو.. و ھەر ھەكى ئەڧە ئىيك ژ ئارمانجىن
 ئبلىسىيە: بەرى مرۆڧى بدەتە گۆنەھى، و جلكى وان ژ بەر وان بكتە، و وان پرويس
 ورسوا بەپىلتە ل بەر چاڧ!

ھاڧىتتا جلكى و خۆ پرويسكرن و ئاشكەراكرنا وى جەمى يى دڧىت نەئىتە
 ئاشكەراكرن ل پىش چاڧىن خەلكى، ب چى ناڧ و ھىجەتا ھەبت، ئىيك
 ژ گرنگترىن (ماددىن دستورىئ ئبلىسى يى بەردەوامە) يىن كو ئەو پال ددەتە سەر
 بۆ ڧەكرنا گرئىكىن ئاسى، و دسەردابرا وان كەسان يىن رىكىن بۆرى د گەل فايدەى
 نەكەن، ئەڧى ژبىر نەكەن!

ماددى ھەفتى

﴿وَلَا تُرِيحُهُمْ فِي سَعِيرٍ خَلَقَ اللَّهُ﴾

ئىيك ژ وان ئارمانجىن ئبلىسى ل بەرا خۆ دانىن، و ھەر ژ رۆژتا ئىكى كار
 بۆ كرى، و ھەكى وى ب خۆ گۆتى: ﴿وَلَا تُرِيحُهُمْ فِي سَعِيرٍ خَلَقَ اللَّهُ﴾ (النساء: ۱۱۹)
 يەئنى: ئەز دى ڧەرمانى ل دووندەھا ئادەمى كەم كو ئەو وى تىشى يى خودى
 ئافراندى بگۆھۆرن، چاوا ئەو دى ڧى چەندى كەن؟

ھەر تىشتەكى خودى دابت، وى ئەو بۆ ئارمانجەكى يى دای، و ھەمى
 ئارمانج د خزمەتا مرۆڧى دا دگەھنە ئىيك، بەلى شەيطان كارى خۆ دكەتە ئەو،
 ئەو ڧى تىشتى بۆ ئارمانجەكى ھاىبە چىكرن، دى گۆھۆرت دا ئارمانجەكا دى پى
 ب جە بىت، ئارمانجەكا ھەسا نە ئەو بت يا خودى ئەو ژ بەر دای، بۆ نمونە:
 خودى رۆژ، ئاگر، دار و بەر يىن داين دا مرۆڧ مفاىى بۆ خۆ ژى وەرېگرن، چى
 گاڧا تە دىت مرۆڧەكى ئەو بۆ خۆ كرنە خودا و پەرسىتن بۆ كر، ئەو وى ئەو

گوهارپتن، نه کو (خهلقن) وان گوهارپت، نه.. خهلقن خودن نائیتته گوهارپتن: ﴿لَا
بَدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ﴾ (الروم: ۳۰) بهلن نهو نارمانج گوهارپت یا نهو ژ بهر هاتینه دان
وچیکرن.

خودن زهلام وژن بین داین، وهه رنیک ژ وان دهورهکن ئیجایی یی داین کو
د ژیانن دا بگیت، دا ژیان ب دورستی ب ریشه بچت، نهگه ته زهلامهک دیت
خو وهکی ژنکن لئ کر، د سهه و بهرن خو دا، یان د جلک وطبیعهتن دا، یان
نهگه ته دیت ژنهکن خو وهکی زهلامان لئ کر، تو بزانه نهو یی مادههکی
ژ دستورن ئیلیسی ب کار دئینن، ووان دقیت خهلقن خودن بگوهورن! وئیجا
ل سهه قن بناخهیی قیاسن بکه.

ماددی ههشتن ونههی

﴿الشَّيْطَانُ يَدْعُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ﴾

وهقه دو مادههنه ژ دستورن ئیلیسی یی بهردهوام، ئیلیسی ب خو ئعلان
نهکرینه، بهلکی خوداین مهزن وان بو مه فه دکیت، دهمن دبیت: ﴿الشَّيْطَانُ يَدْعُكُمُ
الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدْكُمْ مَغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَسِيعٌ عَلِيمٌ﴾ (البقرة:
۲۶۸) یهعنی: شهیطان ههوه ب فهقیرن دترسینت، بهرن ههوه ددهته قهلسی،
وهو فهرمانن ب کرنا خرابی و بی نهمرییا خودن ل ههوه دکهت.. نهقه ریکا
شهیطانیه، وریکا خودن یا چاوایه؟ نایهت دبیت: خودن سههرا دانا ههوه بو
خیران سوژن ب لیبورینن و بهرفرهکرنا رزقن ددهته ههوه، و خودن خودانن
قهنجییا بهرفرههه، وهو ب کار وئیهتان یی زانایه.

مروقی ب تبعهتن خو هندهک قهلساتی د گهل دا ههیه، وهو ههز دکهت
تشتن باش بو وی بت، گهلهک جارن شهیطان د قن دههگههی را دئیتن، دئیهخته
سهه دلن وی کو چی گاغا وی خیر کرن، ومالن خو یی باش دا خهلکی نهو ژ
دن فهقیر بت، وههوجهی خهلکی بت، لهو یا باش بو وی نهوه نهو دهستن خو

بگرت، وهنده کئی یی چریک بت دا خه لک نه عمل منی، وجشاک دهمی وه لی هات
 مروقی دوه لمه مند گو ه نه دا مروقی هه ژار، وبه خیلی د گه ل کر، هنگی بزانه نهو
 جفاکه که کاری ب دستوری ئبلیسی دکه ت!

وهو ب خو ئیک ژ دووانه: یان مه دینی وهاریکاریا هه ژاران، وهفه ریکا
 خودییه، یان ژی به خیلی وفاحیشه وهفه ریکا شهیطانیه، وهه رییک بلا وی
 ریکی بو خو هلبیترت یا وی دقیت. وهو ده زگه هین شهیطان بو به لاکرنا
 (فاحیسی) د ناف خه لکی دا فه دکه ت، وبه ری خه لکی دده تی گه له کن، ودقیت
 ژ بیر نه که یین کو شهیطان دهمی ده زگه هه کی بو (فاحیسی) فه دکه ت چو جارن
 نابیترت: نهفه بو به لاکرنا فاحیسییه! چونکی عه ده تی شهیطانی وهه قالین وبه
 نهو ناقان دگوهورن، روژا خودی گوتیه ئاده می: نهف داره یا حه رامه بو ته ژنی
 نه خو، وئبلیسی ثیای وی داری پی بده ته خواری، نه گوتی: قی دارا حه رام بخو،
 به لکی ناقی داری گوهارت، وگوتی: ﴿قَالَ يَتَدَامُ هَلْ أَذُنُكَ عَلَى شَجَرَةِ الْغُلْدِ﴾ (طه:
 ۱۲۰) (شجرة الخلد!!) وده می وی دقیت دوونده ها ئاده می بی نه خلاق بکه ت
 وپه ری شهرمی ژ سه ر دیمی به اقییت نابیترتی: وهرن خو بی نه خلاق بکه ن، به لکی
 دبیترتی: ب ریکا هونه ری خو پیش بیخن!

د فه ره نگا ئبلیسی دا: ربا فایده یه، نهو فه خوارینین مروقی دیننه ریزا
 هه یوانی فه خوارینین رووحینه، دره و زارقه کرنه، ناراندنا (شه هوه تین نه جس)
 هونه ری سترانییه، خو رویسکرن وتیکه لیا ل سه ر مه زه به ی چیل وگولکان نازادی
 وپیشکه فتنه .. وپیشقی ناکه ت هیشتا عه جیبیبین قی فه ره هنگی بو هه وه بیترم،
 چونکی هوبن ژ من چیتزر دزان!

ماددی دهی

﴿لَا حَتَنَكُنْ ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا﴾

دهمی ئبلیسی ئەو قەدر و قیصەت دیتی یی بۆ ئادهمی هاتیهدان، ژ کەرب و حەسویدی قە گۆت: ﴿أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَٰ لِّبْنِ أَخْرَتِنِ إِنَّا يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَآحْتَنِكَنَّ ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا﴾ (الإسراء: ۶۲) یه‌عنی: ژ بەر کو تە قەدر و بهایی قی ب سەر یی من ئیخست، ئەگەر تو من بهیلبه ساخ حەتا رۆژا قیامەتی، ئەز دئ دوونده‌ها وی خپنم و ب دویف خوړا کیشم، کتەکا کیم ژ وان تی نەبت.. وپەیشا (أحتنکن) ژ (تحنیک) یا هاتیە وەرگرتن، و ئەو ب خو بۆ لغافکرنا دەواری دئیتە گۆتن، دەمی ده‌قی دەواری دئیتە لغافکرنا ب هەفساری دا خو ب دەست وی کەسی قە بەر دەت یی وی دهاژۆت.. و بهری خو بده‌نه (دقەتا) قی (تەعبیری) یا وی ب کارئینای، ئبلیس سویند دخۆت کو ئەو مرۆشان وەکی دەوارین لغافکری و هەفسارکری ل دویف خو بکیشت و بهری وان بده‌ته وی ریککی یا وی دقیت!

مەعنا: ئاراندا (نەفسا حەییوانی) ل نک مرۆقی، و خپاندنا وی ب وی لایی قە یی ئبلیسی دقیت، ئیک ژ مەزنتین هیقی و ئارمانجین ئبلیسیه.

ماددی یازدی

﴿وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ﴾

ژ وان تشتین ئبلیسی گەلەک پی نەخۆش ئەوه مرۆف شوکرا خودی سەرا قەنجیین وی بکەت؛ چونکی شوکر نیشانا باوهریییه، ووی پی خۆش نینه مرۆشەک بته خودان باوهر، لەو ئیک ژ مەزنتین هیقیین وی ئەوه مرۆف بەر ب کوفری قە بچن و شوکرا خودی نەکەن، د تەفسیرا قی نایەتی دا ئەوا گۆتتا ئبلیسی قە دگوهیزت، دەمی گۆتی: ﴿وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ﴾ (الأعراف: ۱۷) ئبن

عەبباس دبیژت: یه‌عنی تو نایینی بارا پتر ژ وان باوه‌ریی بینن، چونکی کورپی ناده‌می ئەگەر باوه‌ریی نه‌ئینت شوکرا نعمه‌تا خودی ناکه‌ت.

ول دویمایی

پشتی ئبلیسی گه‌فین خۆ کرین، و ما‌دپین دستوری خۆ یی به‌رده‌وام راگه‌هان‌دین، و سۆز دای هندی ئەوی زیندی بت ئەو کاری بۆ ب جه‌ئینانا نارمانجین خۆ بکه‌ت، به‌رسف ژ بلندی گه‌هشتی: ﴿قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ جَهَنَّمَ جَزَاءُ مَنْ جَزَاءُ مُوقُورًا ﴿١٣﴾ وَأَسْتَفْرِزُ مَنْ أَسْطَعَتْ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَلْبَبَ عَلَيْهِمْ بِحَبْلِكَ وَرَحِمَكَ وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعِدَّهُمْ وَإِمَاعَهُمْ الشَّيْطَانُ إِلَّا عُرُورًا ﴿١٤﴾ إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ وَكِيلًا ﴿١٥﴾﴾ (الإسراء: ٦٣-٦٥) خودی بۆ گه‌فلیکرنا ئبلیسی و دویکه‌فتیین وی گۆت: هه‌ره هه‌چیئ دویکه‌فتتا ته‌ کر ژ دوونده‌ها ناده‌می، و گوهی خۆ دا ته، عه‌زبا ته ویا وان د جه‌هنه‌می دا دئ یا مشه‌بت. و تو ب گازیبا خۆ یی تو بشیی ژ وان بۆ نه‌گوه‌داریا من گازی بکه‌ وله‌زئ لی بکه، و هندی تو بشیی ژ له‌شکه‌رین خۆ یین سوپار و په‌یا ل وان کۆم بکه، و پشکه‌کی ژ مالی وان یی کو ئەو ب حه‌رامی ب ده‌ست خۆ دئینخ تو بۆ خۆ راگه، و پشکه‌کی ژ عه‌یالی ژی ب رپکا شرینکرنا کریتی و گوه‌هی و بی ئەم‌ریا خودی ل به‌ر وان حه‌تا پویجاتی و خرابی به‌لاف دبت، و تو ب په‌یمانین ژ دره‌و په‌یمانی بده‌ دویکه‌فتیین خۆ ژ دوونده‌ها ناده‌می، و هه‌می په‌یمانین شه‌یتانی ژ قه‌ستانه. هندی به‌نیین من یین دل‌سۆزن ئەوین گوه‌داریا من کری ته‌ چو شیان ل سه‌ر خاپاندنا وان نینن، و خودایی ته‌ به‌سه‌ کو بۆ خودان باوه‌ران ژ شه‌یتانی و خاپاندنا وی پارێزقان بت.

و ئەگەر به‌ری هه‌ر ئیکی لی بت سه‌رۆکی وی یی وی دویکه‌فتتا وی کری ل دویمایی خه‌لاته‌کی بده‌تی، خه‌لاتی ئبلیسی بۆ دویکه‌فتیین وی ئەوه ئەو دویمایی ده‌ستان ژ هه‌قالین خۆ دشۆت، و خۆ ژ وان به‌ری دکه‌ت: ﴿كَلَّا الشَّيْطَانُ إِذْ

قَالَ لِلإِنسَانِ أَكْفَرًا لَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنْ بَرَأءُ مِنْكَ إِلَىٰ أَخَافُ اللهُ رَبَّ الْمَلَكِينَ ﴿١٦﴾ فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾ (الحشر: ١٦-١٧).

دا کو بزائین کانی بۆچی ئەم موسلمانین

عهقل ژ مهزنتترین وان قهنجییان یێن خودی د گهل مه کرین، ووهکی ههر ئەندامهکی دی ژ ئەندامین لهشی مرۆفی عهقل ل سهری لیستهیا وان ئەندامان دئیت یێن کو ب هژمارهکا کارین گرنگ رادبن، و (هزرکرن) ژ کارین عهقلی یێن سههرهکی وگرنه، و ل وی دهمی قورئان ب کاری خۆ یی سههرهکی رادبت کو دهعهه وگازبکرنه بۆ پیگیرییا ب دینی خودی، وکو ئەو ریبازا ژینی بت، ئەو - ئانهکو قورئان - داخوای ژ مه دکهت کو ئەف پیگیرییه یا ئافاکری بت ل سهه بناخهیی قهناعهتا عهقلی و ب ریکا هزرکرنی، وقورئان نه کامییا وان کهسان ژێ دکهت یێن هزرین خۆ نه کهن و ب پهنگهکی کۆره چاقلیکرنی بکهن. . ئەوین قی دوربشمی هل دگرن: (إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ مُّهْتَدُونَ ﴿۲۲﴾) (الزخرف: ۲۲).

وریکا ژ ههمییا پتر عهقلی مه دئارینت وی بهر ب هزرکرنی قه پال ددهت پسار ودوبچوونه، قیجا ل سهه قی بناخهیی ودا کو پیگیرییا مه ب ئیسلامی ب تنی ئەو پیگیرییا تهقلیدی وسهرفه سهرفه نهبت یا پال ددهته سهه چاقلیکرنا دهیک وباب ووان دۆر ورهخان یێن ئەم د ناف دا دژین، بهلکی دا ئەو بته پیگیرییهکا راست ودورست وهشیار، پیتقییه ههر ئیک ژ مه قی پساری ژ خۆ بکهت: ئەری بۆچی ئەز موسلمانم؟

و ل قیری مه ل بهره ب کورتی بهرسقی ل سهه قی پساری بدهین، بهلی ئەف خالین سههرهکی یێن کو دی ل قیری بهحسی ژێ کهین د تهوهری دووی وسییی دا ب بهرفرههی دی ئین.

۱- ئەز موسلمانم چونكى خودايى پاك وبلنده ئەم ئافراندين، ومادهم ئەوه ئافراندهرى مرؤقى ئەو يى شارەزايە ب نەپىيىيىن وى ويى زانايە ب پىكها تييىن وى، ومهنا وى ئەوه ئەو وى تشتى دزانت يى زبان ومفايى مە تىدا، وبهري خو بدى چاوا قورئان ژ وان عهقلان عهجبىگرى دمىنت يىن كو د قى چهندي نەگهن: (أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٤﴾) (الملك: ١٤) ئەو يى هوپر بينه تشتى ژ ههميان هوپرتر د نەفسا قى مرؤقى دا ئەو دزانت، ئەو ب قى نەفسى يى شارەزايە چونكى ئەوه ئافراندهرى وى، ئەوه هەر تشتهك كرىيە تىدا، وكارى هەر ئەندامەكى ژ ئەندامىن لەشى مرؤقى دەسنیشان كرى.

قېجا بۆچى ئەم د ژينا خو دا هەر تشتهكى هاتىيە چىكرن ل وى يى ئەو چىكرى دزقپىن خودانى ئەفە تشتهكى بەرعەقلە، بەلى د مەسەلا چىكرىيى ژ ههميان گرنگتر دا كو ئەف نەفسا مەيە ئەم پى ل قى قاعىدەيى ددانين ئەم وى ل چىكرىيى وى نازقپىن؟

بۆچى ئەم خو تى ناگهينىن كو هدى نەفسا مرؤقىيە رحەتى وتەناهييا خو نابىنت ئەگەر پەيوەندييا خو ب خودى قە موكم نەكەت (أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴿٢٨﴾) (الرعد: ٢٨)؟

ئەفە مە خىرە.. بۆچى ئەم ل دويف گۆتتىن قى چىكەرى ناچىن ئەوى گەلەك ئاشكەرا بەرى مە ددەتە وى رىكى يا پىتقى ل سەر مە ئەم ل سەر ب رىفە بچىن: (أَلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا)^ج ئەقرو ب تمامكرنا شرىعەتى و ب سەرکەفتنى من دىنى ئەوه دىنى ئىسلامى بۆ هەوه پىك ئىنا، و ب دەرئخستنا هەوه ژ تارىيىن جاهلىەتى بۆ رۆناهييا ئىسلامى من قەنجىيا خو ل سەر هەوه تەمام كر، ئەز رازى بووم ئىسلام بۆ هەوه بىتە دىن؟ بەلكى ئەو فەرمانى ژى ل مە دكەت كو ئەم دوىكەفتنا قى دىنى

بکهین، چونکی ئەو ب تنی یه پښکا راست، وهه پښکهکا دی یا ههبت ژبلی وی پښکهکا خاره مروقی بهرزه دکهت، وئیکا هند ژنی چی دکهت ئەو ل نهالین فی ژینی ل دویش سهری خو بچت: (وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ) (الأنعام: ۱۵۳) و ژ تشتی خودی شیرهت پی ل ههوه کری ئەفهیه کو هندی ئیسلامه پښکا خودی یا راسته قیجا لی ههپن، و دوپچوونا پښکین بهرزه بوونی نهکهن، ئەو دی ههوه بژاله کهن، وههوه ژ پښکا خودی یا راست دویر کهن. ودا کو ئەو چو گوومان و دودلیبی د دلین مه دا نههیتل دهمی ئەم د فی ژینی دا ل وی پښازی دگه پښین یا کو پښتیبیه ئەم ل دویش بچین دبیزت: (إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ) (آل عمران: ۱۹) هندی دینی راست و دورسته ل نک خودی ئیسلامه.

۲- ئەز موسلمانم چونکی په یوهندییا خودی د گهل مه په یوهندییا قیانییه، ئەو ئافراندری مهیه، ووی خیر و خوشی ورحهتی و تهناهییا مه دقیت.. ووی ئەف چهندی ب پښکا وی دینی ب جه ئینایه بی وی بو مه هنارتی، و ئەو ئایهتین شاهد ل سهر فی چهندی گهلهکن:

(قَالَ أَهْبِطَا مِنْهَا حَمِيْعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَاِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى) (طه: ۱۲۳) خودی گوته ئادهم وحهوایی: هوبن پښکه د گهل ئبلیسی ژ بههشتی ههپنه خواری بو عهدی، وهوبن ههردو و ئەو دوژمنین ئیکن، قیجا ئەگه رښشادان و ئاشکهراکرهک ژ من بو ههوه هات ههچیی دویکهفتنا رښشادان و ئاشکهراکرنا من کر و کار پی کر ئەو د دنیایی دا دی ئیته سهر ری، و دی ب هیدایهت کهفت، و ل ئاخرهتی ژی ئەو ب عهزایا خودی دل نهخوش نابت.

(إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّذِي هُمْ أَقَوْمٌ) (الإسراء: ٩) هندی ئەف قورئانەییە بەری مرۆفان ددەتە باشترین ریتکان، کو ریتکا ئیسلامییە.

(وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرًا) (النحل: ٣٠) وبۆ وان ییین تەقواکری هاتە گۆتن: خودایی ههوه چ ئینایە خواری وان گۆت: خیر وباشی.

(كَتَبْنَا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبْرَكًا لَّيْدَبُرُوا ءَايَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ) ئەف دەحییبا بۆ تە هاتی ئەی موحەممەد کیتابەکا پیرۆزە مە بۆ تە ئینایە خواری، دا ئەو هزرین خوۆ د ئایەتین وی دا بکەن، ودا کاری ب هیدایەتا وی بکەن، ودا خودانین عەقلین دورست وی ل بیرا خوۆ بینن یا خودی فەرمان پی ل وان کری. (ص: ٢٩).

وئەف ئایەتە ب کورتی هندی دگەهینن کو ئەو کەسی ریتکا ئیسلامی بگرت ئەو بەرزە نابت وتویشی بەخت رەشییی ژی نابت، چونکی ئەو ل سەر راسترین ری دچت، ئەو ریتکا هەمی خیر و بەرەکەت بۆ مرۆفی تیدا هەمی، ومفایین وی ییین دنیایی وئاخرەتی ب جە دئینت.

٣- ئەز موسلمانم چونکی ئیسلام بەرنامەییەکی پەروردهیی یی پیکهاتی د ناڤ خوۆ دا هل دگرت، بەرنامەییەکی ئارمانجا خوۆ دکەتە هەمی لایین کەسینییا مرۆفی ل سەر ئاستی کەسی، وهەمی دەلیشه ییین ژینیی ل سەر ئاستی کۆمی. ل سەر ئاستی تاکەکەسی ئیسلامی بەرفرەهترین بەرنامە هەیه کو هەمی لایین وی کەسینییی قەگرت یا ئەو ب خوۆ قەدگرت، لایین ئیمانی وعبیادەتی وپرفتاری وجفاکی وەعقلی وەفسی وەشی ووزدانی وجوانی وزەوقی.. هتد، ووی دەولەمەندترین بەرنامەیی پەروردهیی هەیه ژ لایین وان ئامیرەتان قە ییین ئەو د پەروردهکرنا مرۆفی دا ب کار دئینت، ووی ب شیانتترین بەرنامە ژی هەیه ل سەر دورستکرنا باشترین نمونەیی خیری یی مرۆف بشیت بگهەتی.

و ل سهر ئاستی کۆمی ئیسلام جفاکی ل سهر تۆره‌ییتن بلند وئه‌خلاقیتن بالا په‌روه‌رده دکهت ئهو تۆره‌ییتن په‌یوه‌ندییا مرۆقی د گهل برایی وی یی مرۆف بهر ب بلندترین دهره‌جان فه دبهت.. و ب قی په‌روه‌ده‌یی یا کو مرۆقی ب خو و جفاکا وی ژی فه‌دگرت ئیسلام خۆشترین ورحه‌تترین ژینی یا کو مه د خالا دووی دا ئیشارهت پی دای ب جه- دئینت.

۴- ئەز موسلمانم چونکی په‌یاما ئیسلامی به‌رژوه‌ندیییتن مه ییتن دنیایی وئاخه‌تتی ب جه دئینت، و خودی ئەف دینه نه‌هنارتییبه ئەگهر ژ بهر هندی نه‌بت دا ئهو ل دنیایی وئاخه‌تتی مه پی دلخۆش بکهت، وئه‌گهر ئەم ژ لایی حه‌لال وحه‌رامی فه به‌ری خو بدهینه ئیسلامی دئ بینین کو خودی گه‌له‌ک تشت بو مه حه‌لال کرینه وئهو دکه‌فنه د خانه‌یا حه‌لالی دا، ووی هنده‌ک تشت ل سهر مه حه‌رام کرینه وئهو دکه‌فنه د خانه‌یا حه‌رامی دا، وئه‌گهر ئەم هویر هه‌را خو د فه‌لسه‌فه‌یا حه‌لالی وحه‌رامی دا بکهین، دئ بو مه باش ئاشکه‌را بت کو خودی خانه‌یا حه‌لالی هه‌می - بیی ته‌شه‌کی حه‌لال ژئ دهری‌بخین - بو ب جه‌ئینانا مفا‌یی مرۆقی بنده‌ست کرییبه، ووی ته‌شه‌ک بو مه حه‌لال نه‌کرییبه ئەگهر خیرا مه ل سهر ئاستی تاکه‌که‌سی و جفاکی تیدا نه‌بت، وه‌کی بو نمونه: (کرین و فرۆتن، ژن ئینان وشویکرن، زه‌کات، خوارنا پا‌قژ..)، هه‌ر وه‌سا وی خانه‌یا حه‌رامی هه‌می - بیی ته‌شه‌کی حه‌رام ژئ دهری‌بخین - بو هندی دانایه دا زیانی ژ مه دویر بکهت، ووی ته‌شه‌ک ل سهر مه حه‌رام نه‌کرییبه ئەگهر ژ بهر هندی نه‌بت چونکی زیانا مه دیسا ل سهر ئاستی تاکه‌که‌سی و جفاکی تیدا هه‌یه، و نمونه ل سهر وی چهن‌دئ: (ریا، غش، دزی، قومار، زنا، خوارنا گوشتی به‌رازی..).

۵- ئەز موسلمانم چونکی کورتیییا په‌یاما ئیسلامی ئەفه‌یه: (وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٧﴾ (الأنبياء: ١٠٧) ومه تو ئەی موحه‌مه‌د هه‌ما بو هندی یی هنارتی دا تو بو هه‌می چپ‌کرییان بییه رحه‌م دل‌و‌فانی. وئهو د نه‌فسیتن مه دا

هه می شیانیڼ خیرئ د مه صلحه تا مرؤقی و جفاکی دا دئیخته کاری، ئه و مه دکه ته دلؤفانی بؤ حه یوانه تی و شینکاتی و هسکاتی ژبلی مرؤقی، ئه و ئیکا هند ژ مه چی دکه ت کو خه لک ژ خرابییا مه بیته پاراستن، و بهرئ وان بمینته ل باشییا مه، ئه و قئ چه ندئ دکه ت د گهل همر مرؤقه کئ موسلمان یئ ب دورستی د ئیسلامئ گه هشتی و پینگیری پی کری.. و بلا ئه م هزرا خو د وی جفاکی دا بکه ین یئ ئه ف نمونه یین مرؤقان لبنین سه ره کی یین ئا فاهی بن!

۶- ئه ز موسلمانم چونکی پینگیریا ب ئیسلامئ ئه و ریکه یا مه دگه هینته رازیوونا خودئ و به حه شتی ل رؤژا قیامه تی: (وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْاِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْاٰخْسِرِينَ) (آل عمران: ۸۵) و هه چیبی دینه کی ژبلی ئیسلامئ داخواز بکه ت، ئه و دین ژ وی نائیته قه بویلکرن، و ئه و ل ئاخره تی ژ زیانکارانه ئه وین پشک و بارین خو ژ ده ست داین.

(وَمَنْ اَعْرَضَ عَن ذِكْرِيْ فَاِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَّنَحْنُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ اَعْمٰی)
 ﴿۱۷۶﴾ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِيْ اَعْمٰی وَّقَدْ كُنْتُ بَصِيْرًا ﴿۱۷۷﴾ قَالَ كَذٰلِكَ اُتٰتَكَ ءَايٰتُنَا فَنَسِيْتَهَا
 وَّكَذٰلِكَ الْيَوْمَ تُنْسٰی ﴿۱۷۸﴾ (طه: ۱۲۴-۱۲۶) و هه چیبی پشت بده ته زکری من یئ ئه ز ل بیرا وی دئینم د دنیایئ دا ژینه کا ب زه حمه ت و بهرته نگ بؤ وی هه یه، و ل رؤژا قیامه تی ئه م دئ وی کوره ژ دیتنئ و ده لیلان راکه پنه فه. قئجا وی گو ت: خودایئ من بوچی ته ئه ز کوره پاکرم، و ئه و ب خو د دنیایئ دا ئه ز یئ ب چا ت بووم. خودئ گوته وی: من تو کوره پاکری، چونکی ئایه تین من یین ئاشکه را بؤ ته هاتبوون، و ته پشتا خو دابووئ و باوهری پی نه ئینابوو، قئجا کا چاوا د دنیایئ دا ته ئه و هیلابوون و هسا ئه قرو د ئاگری دا توژی دئ ئییه هیلان.

ئهرئ و ما ئارمانجه کا بلندتر ژ رازیوونا خودئ هه یه؟

(وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ) (التوبة: ۷۲) ورازیبوننهکا ژ نک خودی مهزنتره.

وما سهرکهفتنهک ژ هندی مهزنتر ههیه مروث بچته بهحشتی؟

(فَمَنْ رُحِزَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ) (آل عمران: ۱۸۵) فئيجا ههچیبی خودایی وی قهدری وی بگرت ووی ژ ناگری رزگار بکته و ببهته بهحشتی ئەو گههشته وئ یا وی فبای و ب سهرکهفت.

۷- ئەز موسلمانم چونکی ئیسلام پهیفا عهسمانی یا دویماهییبی یه، ووهحبیا دویماهییبی یه، وئوه دینی زال ل سهر ههمی دینی (وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ) (المائدة: ۴۸) ومه قورئان بو ته ئەی موحهمهه دئنا خواری، وهه تشتهکی تیدا ههی حهقییه وئوه شاهدهیبی ل سهر راستگویییا وان کیتابین بهری خو ددهت، وکو ئەو ژ نک خودیننه، وئوه ل سهر وان یا حاکم وزال وئهمینه، فئيجا تو حوکمی د ناقبهرا وان دا ب وئ بکه یا خودی بو ته د قئ قورئانی دا ئینایه خواری، تو بهری خو ژ وئ حهقییبی وهرنهگیره یا خودی فهرمان پی ل ته کری ودویکهفتنا دلچوون وعهدهتین وان نهکه.

مهعنا: ئەو دینهکه بو ههمی دهم وههمی جهان ب کیر دئیت.

ودا کو ئەو ل دیرئیبیا زهسانی ب قئ دهوری رابیت خودی ئەو دهستیفهدان وگوهورینی پاراست (إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ) (الحجر: ۹) هندی ئەمین مه قورئان یا ئینایه خواری، وئهم ب پاراستنا وئ رادبین دا چولئ نهئیته زبدهکرن وچو ژئ کیم نهبت، وچو ژئ نهئیته بهرزهکرن.

و د قی مه‌عنايي دا دکتور (حسان حه‌تحووت) دييژت: (اقيجا ده‌می نه‌و په‌يام پيکه‌اتي يا خودی د ريکا گه‌له‌ک پيغه‌مبه‌راتی و پيغه‌مبه‌ران را هنارتي يين مه‌ نياسين ويين مه‌ نه‌نياسين ژي، وده‌می وي په‌يامی هه‌می عه‌ناصرين خو يين نه‌گرېدای ب چو هه‌رېم وچو که‌س وچو ده‌مان قه‌ پيکه‌اتين، و مرؤقيني گه‌هشتی و ب کيهراتي کو شيوه‌يي دويماهيبي و پيزانينين کؤمکه‌ر و زال ل سه‌ر هه‌می کاروبارين به‌نيبان د دنيايي وئاخه‌رتی دا وه‌رگرت، خودی پيغه‌مبه‌ری دويماهيبي موحه‌مه‌د -سلاف لی بن- ب قی په‌يماهی هنارت، وکيتابا خو قورئانا پيروژ دايی دا نه‌و وي ب خو بگه‌هيئته خه‌لکی و ب سوننه‌تا خو ته‌فسير بکه‌ت، وناقی دينی ئيسلام ل سه‌ر دانا...)).

۸- نه‌ز موسلمانم چونکی ئيسلام ب دو تستان ديئته ناسين:

أ- کؤمه‌کا مه‌زن يا (ته‌وجيه‌اتان) تيدا هه‌يه، وئه‌ث (ته‌وجيه‌ه) ل سه‌ر هه‌می لايين ژيني دبه‌لاف کرينه، و هه‌ر بابه‌ته‌کی نه‌م وه‌رگرين يی بير وياوه‌ران بت يان عيباده‌ت يان جفاکی يان ئابؤری يان ره‌فتار يان په‌روه‌ده‌یی يان زانينی بت.. نه‌م دبينين ئيسلامي گه‌له‌ک (ته‌وجيه‌ات) ل دؤر هه‌نه.

ب- وئيسلامي هيزه‌کا عه‌جيب يا پالدانی تيدا هه‌يه، مرؤقی پالده‌ت کو پيگيريی ب وان ته‌وجيه‌اتان بکه‌ت و د ژيني دا بکه‌ته واقعه‌کی عه‌مه‌لی.

۹- نه‌ز موسلمانم چونکی ئيسلامي به‌رسقین ئاشکه‌را و تمام تيدا هه‌نه بو وان پسيارين عه‌قلی مرؤقی موژيل دکهن ووی ده‌يلنه د حبه‌تبييه‌کا مه‌زن دا نه‌گه‌ر هات ووی به‌رسقه‌کا دورست بو نه‌ديت، و نه‌و باشترین به‌رسقان بو پسيارين (فطره‌تی) دده‌ت: کبه‌ ئافرانده‌ری گه‌ردوونی وريشه‌به‌ری وي؟ نه‌ز ژ کيشه‌ هاتيمه؟ و بوچی نه‌ز هاتيمه؟ وپشتی مرنی دئ کيشه‌ چم؟

وئيسلام گه‌شتين و هوبرترين و دورستين ديتنی بو مه‌سه‌لین هزری بو مه‌ پيشکيش دکه‌ت ل دؤر (مه‌زنترين راستييين هه‌بوونی: راستييا ئافرانده‌ری،

پاستییا مروّقی، پاستییا گهردوونج، پاستییا ژینجی ووی ههفرکییا تیدا هه،
وراستییا مرنجی.

۱۰- ئەز موسلمانم چونکی مروّف نەشیت بئ دین بژیت، وهژمارهکا
دیروکئفیسان ئەوین ل دویف دیروکا مللهتان دگه‌ریبئ، وئەو گه‌رۆکتین ل دۆر
عهردی زفرین ل رۆژه‌هلات وروژئاقایی شاهده‌یی ب قئ چهندی دهن، ودا به‌ری
خۆ بده‌ینه هندەک شاهده‌یین وان:

(ئەلقاسمی) دبیزت: ((هندهک ژ وان کهسین عهرد ب گه‌ریانین خۆ پیشای
وئه‌کۆلین ل دۆر سه‌روه‌ری ملله‌تان کری دبیزن: دیت ئەم هندەک وه‌لاتان ببینین
شوبه‌هه‌ یان زانین یان ده‌سه‌هلات یان خانی یان مروّف یان دراڤ لی نه‌بن، یان
خه‌لکی وان ب مه‌درسه‌ وجفاتگه‌ه و جه‌پتین یارییان دشاره‌زا نه‌بن، به‌لی زه‌لامه‌کی
باژیره‌کی قالا ژ په‌رستگه‌هان نه‌دیتیه‌ه کو خه‌لکی وی باژیره‌ی باوه‌ری نه‌بت یان
ب نفیژ و عیباده‌تی رانه‌بوو بن دا کو ئەو عیباده‌ت مفایه‌کی بگه‌هینته‌ وان یان
به‌لایه‌کی ژ وان بده‌ته‌ پاش)).

ودیره‌وکنفیس (بلوتارک) دبیزت: ((ل دیرژییا زه‌مانی باژیره‌کی بئ په‌رستگه‌ه
نه‌هاتیه‌ه دیتن، ئەگه‌ر چ باژیره‌ین بئ که‌لات وئاسیگه‌ه وقه‌سر وقوسویر یین هاتینه
دیتن)).

وفه‌یله‌سووفی فره‌نسی (برگسون) دبیزت: ((به‌لکی هندەک کۆمیتن مروّقان
هاتین یان بین ووان چو زانین وه‌ونه‌ر وفه‌لسه‌فه‌ نه‌بن، به‌لی چو کۆم نینن چو
دین نه‌بن)).

و (عه‌ققاد) دبیزت: ((سه‌رویره‌ین دیره‌وکی ره‌سه‌نییا دینی ده‌می لقینین
دیره‌وکی یین مه‌زن دا بنه‌جه‌ دکهن، وکو نابت بو‌که‌سه‌کی بیژت: باوه‌رییا دینی
تشته‌که‌ جفاک دشیت به‌فاقیت، ومروّف دشیت خۆ ژئ بئ منه‌ت بکه‌ت)).

و ب راستی ئەف دینه دینهکە ب تنی بوو وراستییتن وی ئیک بوون،
 وتشتی نوی تیدا د گهل بۆرینا زهمانی هاتنا وان پیغه مبه رین نوی بوو ییتن
 ل دویف ئیک دهاتن دا بیرا وان لئ بینه فیه، وتشتی د ناف دا وه رار دکر
 ب تنی ئەو لایین تهریعی بوو ژئی یی ل دویف بهرژه وه ندییتن مرۆقان وگوهورینا
 سه روبه ری ژیارا وان دچت، وه هر ژ وی رۆژی وه ره یا خودی ئەف دینه تیدا بو
 مرۆقان هنارتی فی دینی چو ناف ل سه ر نه بوون ژبلی ئیسلامی: (هُوَ سَمَنُكُمْ
 الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ) (الحج: ۷۸) خودییه به ری هنگی ناقی هه وه کریبه موسلمان.

و ئەف دینه رۆژه کی ژ رۆژان ژ چیکرنا چو ملله تان نه بوویه و ئەو شوین دهستی
 چو جفاگان ژی نه بوویه، وه زرا چو حاکم وسولتانان ژ مرۆقان نه بوویه، به لکی
 ئەو به ری ونوکه ژی وه حییه کا ژ نک خودی یه ئافراندەر و پێغه به ری فی گه ردوونی
 بو دهسته کا هلبژارتی ژ چیکر ییتن خو.

۱۱- ئەز موسلمانم چونکی ئیسلام دینه که ره سه ناتی وه هه فده مییی د گهل
 ئیک کۆم دکه ت.. ئەو ژ لایه کی فه ره و پێشالیین مه دگه هینته موحه ممه د
 پێغه مبه ری -سلاف لئ بن-، به لکی ئەو وان دگه هینته ئاده می وه ه می
 پێغه مبه رین پشتی وی ژی هاتین -سلاف ل هه مییان بن-: (لَا تَفْرُقْ بَيْنَ أَحَدٍ
 مِّنْ رُّسُلِهِ) (البقرة: ۱۸۵) ئەم جو داهیی نائیخینه د ناقبه را چو پێغه مبه رین وی
 دا.

و ئەفه یه ئیکا هند ژ مه چی دکه ت کو ئەم خو ب پێناسه یا خو سه رفه راز
 بینین و به رانه ر پیلین د ژوار یین دخوازن فی پێناسه یی ژ بن به ن خو راکرین.. و
 ژ لایه کی دی فه ئەو دینه که د گهل ده می وه رارا وی ب رێفه دچت، و ل سه ر
 جفاکی یی فه کریبه وتشتین وی ییتن نوی فه دگرت.

۱۲- ئەز موسلمانم چونكى ئىسلام من ژ عەبدينىيا ھەر تىشتەكى ھەي رزگار دكەت، ومن دكەتە عەبدى ئىكى ھىژاى عەبدينىياى كو خودايى پاك وبلندە، وئەو سالۆخەتى قورتانئى بۆ وى كەسى داناي يى خۆ ژ عەبدينىيا خودئى بلندتر دىننت و ژ خەلەكا تەوھىدئى دەردكەفت گەلەك يى بنەجەھە: (وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا حَرَّمَ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخَطَّفَهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوَىٰ بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيحٍ ﴿٣١﴾) (الحج: ۳۱) وھەچىيى تىشتەكى بۆ خودئى بکەتە ھەقىشك، مەتەلا وى ھەكى مەتەلا وىيە يى ژ عەسمانى كەفتى: قىچا يان تەير دئى وى قەردەقىنن وپرت پرت كەن، يان ژى ھەربايەكى دژوار دئى وى بەت وھاقىتتە جەھەكى دوير.

يەعنى: ئەو دئى بتە پارىيەكى ب ساناھى بۆ خوداوندئىن دى يىن ژ درەو، وئەو چەند ژىنەكا رەش ونەخۆشە ئەو مرۆف دېورىنت يى دبتە بەنىيى عەبدينىيا ئىكى دى (صَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا) (الزمر: ۲۹) خودئى مەتەلەك ب وى بەنى ئىنا يى كو ملكئى ھندەك شرىكىن لىككەفتى بت، قىچا ئەو د مەسەلا رازىكرنا وان دا حىبەتى بىننت، وبەنىيەكى دى يى زەلامەكى ب تنى بت، قىچا ئەو بزاننت كانئى وى چ دقىت وئەو وى رازى بکەت، ئەرى مەتەلا وان ھەكى ئىكە؟

وئەقە ھنارتىيى موسلمانان بۆ رۆستەمى پەياما ئىسلامى د گۆتتا خۆ دا بۆ وى كورت دكەت دەمى دىيژتى: ((خودئى ئەم ھنارتىنە دا ئەو ب مە ھەچىيى وى بقتى ژ عەبدينىيا بەنىيان دەرىختە عەبدينىيا خودايى بەنىيان)).

۱۳- ئەز موسلمانم چونكى ئىسلام ئەو دىنە يى تىشتىن جۆت جۆتە د ناھ خۆ دا دھەويننت، ئەو دىيايى وئاخرەتى پىتكە كۆم دكەت، ورحى و ماددەى، وتاكەكەسى وكۆمى، وملكىنىيا گشتى ويا تاييەت.. ھتد، وھەر تىشتەكى بارا خۆ د قابەكى ھەقسەنگ دا ھەيە، وھەر ئىكى ل دويف گرنگىيا خۆ، وئەو دىنەكە -بۆ

نمونه- مه فیبری هندی دکهت ئەم بیژن: (رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً) (البقرة: ۲۰۱) یا رهیبی تو د دنیاوی وئاخرهتی دا خیری بده مه ههر وهسا ئەو دینهکه وان تشتین مادی یین مه بهر لی بۆ مه ب جه- دئینت وئارهزۆیین مه یین رووحی ژی.

۱۴- ئەز موسلمانم چونکی ئیسلام دینهکی جهرپاندیهه.. و ل دهسپیکا هاتنا قی دینی دهمی موسلمانان ب جوانترین پهنگی پیگیری پی کری ئیسلامی دهوری خو د ژینا وان دا ئینا، وسوزا خو د گهل وان ب جه ئینا، لهو ئەو بوونه چیتترین دهستی مروغان، وقورئانا پیروز رادگههینت (وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ) (الزخرف: ۴۴) ئەو قهدر وبهیاکه بۆ ته ومللهتی ته. یهعنی: پیگیرییا ب قی دینی ریکا سهرفهرازی وسهربلندیی یه، وئوه مهترهبا مروقی بلند دکهت..

و ب راستی دهمی موسلمانان پیگیرییهکا جوان پی کری ئەو بوونه باشتترین مللهت بۆ مروغان دهرکهفتین (كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ) (آل عمران: ۱۱۰) و ژ بهر قی چهندی عومهری کوری خهططابی ئەف مهعنایه د پهیشهکا جوان دا کۆم کر دهمی گۆتی: (ئهم مللهتهکین خودی ئەم ب ئیسلامی سهرفهراز کرینه، وههر جارهکا مه سهرفهرازییا خو ب تشتهکی دی ژبلی ئیسلامی داخوازکر خودی دی مه شهرمزار کهت)..

۱۵- ئەز موسلمانم چونکی ههر تشتهکی د قی گهردوونا فرهه وبهردریای دا ژ چیکرییان خو ب دهست خودی فه بهردایه، و ل دویف وی ریبازی دچت یی خودی بۆ دانای: (وَأَلَمْ تَأْسَلْ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ) (آل عمران: ۸۳) وئەف گهردوونه ب مهزنییا خو فه و ب وان چیکرییین خو فه یین نهئینه هژمارتن، د لقیینهکا ریکخستی وریک وپیک دا ب ریشه دچن (وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ) (یس: ۴۰) قیجا ئەگهر ئەم ریکا خودایی خو بگرین

وخۆب دهست وی څه بهردهین لښینا مه ژمی دئی د گهل لښینا ههمی گهردوونئ یا
پړیکهفتی بت.. وئگهر ئهم ب لایهکئی دی څه بچین ئهو لا چ بت لښینا مه دئی
یا ههڅدژ بت د گهل څئی لښین وبراڅا مهزن، وئهم دئی وهکی مرؤڅهکئی غهرب بین
یئ کو دچته بارڅیرهکئی مهزن وئهو ب تنئ چوبئ ژ قانونین وی بارڅیری نهزانت،
ویپښیرییئ پی نهکته.. څیجا تو بیژنی ژینا وی چاوا دئی ب پښه چت؟ وتو بیژنی
نهفسیهتا وی دئی یا چاوا بت؟ وخه لک دئی چاوا بهریئ خو دهنئ؟

دا کو راستیا نھیڑی بزائین

بہلکی گہلک ژ ھوہ ژ فئی گوتنا من عہجیگرگی بمینن دہمی ئەز بیژم:
بارا پتر ژ نھیژکەرین مہ نھیژی ناکہن! بہلی.. نھیژی ناکہن، ھەر چہندہ ئەو
ب ھەرہکین نھیژی رادبن، فاتحی دخوین و دچنہ رکوعی و سوجوودی و تہحیاتی
ژی دخوین و سلافا ملان قہدەن، و د گہل ھندی ژی نھیژی ناکہن، و دا ھوین
باوہر بکەن کو ئەو نھیژا گہلک ژ مہ نوکە دکەن ب دورستی نہ ئەو نھیژہ یا
ژ ھەژی کو بو خودی بیتہ کرن، وی راستیی ل بیرا خو بینن یا کەسەک ژ مہ
(مخابن) نہشیت حاشاتییی لی بکەت ئەو ژی ئەقہیہ کو کارکرنا ئیک ژ مہ بو
نھیژی چاریکا وی کارکرنی نینہ یا ئەو پی رادبت دہمی دئیتہ داخوازرکرن دا
(موقابەلا) مودیرەکی یان وەزیرەکی بکەت، ھەر ئیک ژ مہ ئەگەر بیژنی: سەعەت
ھندہ دی چیبہ نک فلان بەرپرسی و ھندہ دەقیقہیان تو دی مینیہ ل نک وی، ھزرا
وی ژ ھەمی لایان قہ دی موژیل بت، ئەری ئەز چ بکەمە بەر خو؟ چاوا
ل بەرانبەر وی راوہستم؟ چ بیژمی؟ چ ئەدەب و تۆرہیان د گہل ب کار بینم؟
و ھتد.. ژ فان پسارین ئەو ژ خو دکەت، و دەمی ئەو رادبت دا نھیژی بکەت، ھەر
چەندہ وی باوہری ھەیہ ژی کو ئەو د نھیژی دا بی بەرانبەر خودی مەلکی ھەمی
مەلکان رادوستت ژی، بہلی د گہل ھندی ژی ئەو بەری ھنگی پساری ژ خو
ناکەت ئەری چاوا ئەز بەرانبەر وی راوہستم و چ بیژم؟

نھیژا مہ ھندەک ھەرہکەنہ رپوون و روینشتنن ئەم لەشی دکەین، و ھندەک
گوتنن ئەم ب دەقی دبیزین و قہدگیژین، بہلی گرفتاری ئەوہ ئەم وەسا بیتن د نھیژی
گەھشتین کو ھەما ئەو ھندەک ھەرہکە و گوتن ب تیننہ، و مہ ژ بیرا خو بریبہ کو
ئەف گوتن و ھەرہکە بو نھیژی وەکی لەشینہ بو مرۆفی و خوشووعہ ئەو رح یا نھیژ

پي دڙيت، وکھنگي ههوه ديتييه مروڙهک ب لهشي ب تني بيته مروڙف، يان چاوا ههوه دڙيت نڙيٺهکا بي رح هوبن بکهن ودهرگههين عهسماني بوڙههبن؟

خودايي مهزن فهرماني ل پيغه مبهري خو موحه ممدى -سلاڻ لي بن- دکهت ودبيٺتي: (**وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا**) (طه: ۱۳۲) يهعنى: تو -ئهى موحه ممدى- فهرمانا ب نڙيٺي ل مروڙين خو بکھ، ويپهنا خو ل سهر کرنا وي فره بکھ، وصهبرال سهر کرنا نڙيٺي هندي دگههينت کو نڙيٺ د حهقيقهتا خو دا نه ههما ئه و حهرهکهنه يين ئم د سي چار دهقيقهيهکان دا دکهين، چونکي ئهگهر نڙيٺ ههما بهس هنده بت چو صهبرال هوسا ل سهر پي نهڙيت، ما کي ههيه نهشيت سي چار دهقيقهيهکا تهحه ممولي بکھت هتا نڙيٺهکي بکھت؟

راستييا نڙيٺي -ئها خودي ژ مه دڙيت کو ئم پي رابيين- د دو تشتان دا مخابن ئه و ههر دو تشت نوکه د نڙيٺين گهلهک ژ مه دا نهماينه، ئه و ههر دو تشت زي ئهڙهه:

بي ئيکي: پهيوهندي ب نڙيٺي ب خوڙه ههيه دهمي ئم ب کرنا نڙيٺي راديين، ومهخسهدا مه پي خوشوع وئامادهبوونا دلبيه.

بي دووي: پهيوهندي ب وان ئهخلاق ورهفتاران ڙه ههيه يين کو پيٺييه نڙيٺ ل نک خوداني پهيدا بکھت هتا ئه و ژ مروڙي نه نڙيٺهکر جودا بيت.

ومه دڙيت ل ڙيٺي چهندهکي ب بهررههي ل دور شان ههر دو مهسهلان باخفين.

مهسهلا خوشوع وئامادهبوونا دلي د نڙيٺي دا:

دهمي ته دڙيت نڙيٺي بکهي بهري ههر تشتهکي دهسنڙيٺا خو دي شوي، ودهسنڙيٺ شويشتن رهنگهکي خو پاڙکرنا (ظاهري) يه، پاشي دي جلکهکي پاڙ کره بهر خو، و ل سهر جههکي پاڙ راولهستي.. ئهڙ ههمي پاڙييه دڙيت ئيکا

هند ژ ته چي بکته کو تو دلې خو ژي پاقر بکهي، چونکي گوبز -بو نمونه-
نهگرب سهر فه چهند يا جوان وبهرکفتي ژي بت مرؤف دهاقيت دهمي دبينت
کاکلکا وي يا رزيبه!

بهري تول بهرانبهر خودي رادوستي دلي خو ژ همي قريژا دنيايي پاقر بکه،
وگافا ته قهستا مزگفتي کر ل بهر دهرگهي دنيايي ل جهي نهعالان بهيله،
د گهل خو نهبه ژور نهگرب ته بقيت نفيژهکا ب خوشوع بکهي، ودهمي تو
ل بهرانبهر خودي رادوستي وبهري تو بيتي: (الله اکبر) ل بيرا خو بينهفه کو تو
يي ل بهرانبهر ئيکي ولسا رادوستي چو تشت ل بهر نائينه فهشارتن نه يين
ناشکرا وسهرقه ونهيين فهشارتي ونهيني، وخودي بهري نهو بهري خو بدهته
شکلي ته نهو بهري خو ددهته دلې ته، ونهگرب تو خهلکي ههميبي ب رهنگ
ورويي خو د سهردا بيهي تو نهشيتي خودي -حاشا- د سهردا بيهي، چونکي نهو
(عالم الغيب والشهادة)يه، قيجا ته ئيمانته (ئخلاص).

ويئیکه مين پهيغ تو پي داخلي نفيژي دبي (الله اکبر)ه، و (الله اکبر) وهکي
ناشکرا معنا وي نهوه: خودي مهزنتره ژ ههر تشتهکي دي يي ههبت، ونهف
گوتنا تو دبيژي وي دچيه د نفيژي دا، و ژ ههر گوتنهکا دي پتر تو دوباره
دکهي، ناچي بت ههما گوتنهک بت تو ب دهقي ب تني بيتي، بهلکي دقيت نهو
دستوردهک بت تو ژينا خو ل سهر ب رېفه بيهي، نهبيژه: (الله اکبر) ونهو ب خو
عشيرهت يان مللهت يان مستهکا ناخي يان تيرکهکي پاران يان حزب ويير
ويچوونهک ل بهر دلې ته ژ خودي مهزنتر بت، خودي ب گوتنا دهقي نائيته
خپانندن، د نفيژي دا بيتيبي: تو ژ ههر تشتهکي مهزنتري، وگافا ته سلافا ملان
فهدا وتو چويوه بهر دکانا خو دهرههمهک ل نک ته ژ خودي مهزنتر بت، تو سه
حيله وحوالان ل خهلکي بکهي دا دهرههمهکي زيده بگههته!!

د نقیښتی دا بیښی: (الله اکبر) پاشی گاڤا شریعتی خودی بو ناستهنگ
د ریکا مهصلحه ته کا ته یا شه خصی یان عه شیره تی یان ملله تی دا تو رابی
شریعتی د بهر پتیا ن فدهی و ل دیواری بدهی..

(الله اکبر) دقیت کریار بت د ژینا ته دا بهری نهو گوتنهک بت د نقیښا خو دا
تو دوباره کهی.

وده می تو ملی خو ب ملی برایین خو یین موسلمان فدهنی، و د گهل وان
بهری خو ددهیه ئیک قیبلی، و ب ئیک نه زمانی د گهل خودی دناخی دقیت نه ش
چهنده بیرا ته ل وی (ئیکه تی) یی بینته فه یا نهف دینه ژ ته دخوازت، نهو
ئیکه تیا تعترافی ب جوداییا پهنگ وروی و نه زمانی نه کهت، هوین هه می فه قیر
وزهنگین، مهزن و بچویک، ماقویل و نه ماقویل، بهر انبهر خودی وهکی ئیکن، یی
باشتر نهو یی ب ته قوا تر بت.

وخواندنا سووره تا (الفاتحه) و دوباره کرنا وی د هه می رکاعه تین نقیښتی دا یا
خالی نینه ژ حکمه تی، ب ناقی خودی دی دهست پی کهی، کیژ خودایی؟ نهوی
ئیک ژ ناقین وی (الرحمن) ویی دی (الرحیم)، نهف ههردو ناقین وی دقیت
بیرا ته ل رهحمی بیننه فه، نهو رهحما ئیسلام پی هاتی، خودی دشیا بیژت: (بسم
الله الجبار المنتقم) یان (بسم الله القوى العزيز)، بهلی نه.. رهحم بهری هه
تشته کی دقیت، و ب رهحمی عهد و عهسمان دینه راگرتن.

ووهسا دی پیدا چی.. هه تا دگه هیه گوتنا خودی (إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ
نَسْتَعِينُ) یا رهبی نه عه بدینییا ته ب تنی دکهین، و داخوازا هاریکارییی
ژ ته ب تنی دکهین، نهو کهس یی راستگو نابت د گهل خودی نهوی د نقیښتی دا
قی ناخفتنی بیژت، وپشته ژ نقیښتی خلاص دبت ههوا وگازییین وی ژ قه برهکی
بن، یان هیقی ورجاییین وی ژ مریه کی بن، یان قیان وگوه دارییا وی بو هزر

ومعهدهء و بۆچورونه كۆي بن، عيباده تى مه ههمى ب گۆتن و كرىار دقئيت بۆ خودى ب تنى بت، ئەگەر نه.. خودى چو مننەت ب نقيژا مه نابت.

وپشتى ژ خواندنى خلاس دبت و د گهل گازيبا ههروههر زىندى (الله اكبر) ئەو دى خۆ چه مينت، بهژنا خۆ.. پاشى ئەنيا خۆ دى دانته عهردى، ب قه درترين جه د لهشى دا دى دانته ناخى و تهسبيحا خودايى خۆ يى بلندتر كهت (سبحان ربى العظيم، سبحان ربى الأعلى) پاكى و بلدى و پيروزى بۆ خودايى من بن، ئەو خودايى ژ ههر تشتهكى بلندتر و مهزنتر، ئەو خودايى ئەم ب عهدينبيا وى ژ ههر كهسه كۆ دى بى منەت دبين.

وپشتى ئەو بۆ خواندنا تهحيياتى دروينت ئەو د قى خواندنى دا بهيعهتا خۆ د گهل خودى نوى دكه تهقه ده مى په يقا شه هاده تى دوباره دكهت و بيرا خۆ ل وى پيغه مبهرى دئينته فه يى خودى ب رىكا وى ئەف خيره گه هاندييى و سه لات و سه لامان دده ته سه ر.. پاشى ب سلاقى ئەو سلاقا ناشتى و ته ناھى و ره حما خودى د نا ف خۆ دا هل دگرت (السلام عليكم ورحمه الله) دزقرته دنيايى فه پشتى چەند ده ليفه يه كان د عالما رووحى دا بهر ب مه له كووتا خودى فه بلند بووى.

ئەفه خوشووعا د نقيژى دا، و تشتى دووى يى كو پينتييه نقيژ ل نك خودانى پهيدا بكهت ئەو (تهئيره) يا نقيژ ل نك نقيژكهرى ده پلت ههتا ئەو پى ژ خهلكى دى جودا بيت، يان بلا بيزين: ئەو كارتىكرنه يا نقيژ ل خودانى دكهت كو بۆ بيته نيشان، وهكى د نايه ته كا قورئانى دا هاتى: (وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ) (العنكبوت: ٤٥) توب كرنا نقيژى رابيه، هدى نقيژه بهرى خودانى ژ تشتى فه حش و كريت دده ته پاش، و سه حا بيى پيغه مبهرى -سلاف لى بن- عه بدللاھى كورى عه باسى ده مى ئەف نايه ته دخواند دگۆت: " فمن لم تأمره صلاته بالمعروف وتنهه عن المنكر، لم يزدد بصلاته من

الله إلا بعداً - ههچییئ نئیژا وی بهرئ وی نهدهته باشییئ ووی ژ خرابییئ دویر
نهکته، ئەو ب نئیژا خو پتر ژ خودئ دویر دکهتت " .
یهعنی: ئەگەر نئیژا وی نه ئەو نئیژ بت یا کاری د وی بکته کو وی بکتهته
مرۆقهکی خێرخواز ودویر ژ خرابییئ، ئەو وی نئیژا چو فایده ل وی نهکریه، و
ل شوینا کو ئەو نئیژ وی نیزیکی خودئ بکته ئەو وی پتر ژ خودئ دویر دکته،
ووی موستهحقی عهز ابا خودئ دکته.

دا کو ره مه زانا ئەف ساله وهکی یا ههر سال نهبت^(۱)

یا بۆ مه بوویه عهدهت ههر جارەکا ره مه زانی کارێ خۆ کر، دا ب میتفانداری ب سهر مه دا بیت، وهیشتا ئەو نهگههشتیییه بهر دهرین مه، تشتی بهری ههمییی - وپتر ژ ههمییی - ئەم هزرین خۆ تیدا دکهین ئەوه کانی ئەم سفرا خۆ ل قی هه یقی دئی چاوا به رههف کهین، وشیف وپاشیقین خۆ دئی چاوا ب خهمل ئیخین..

بهری ره مه زان بگههته مه ئەم بهریکین خۆ بۆ شه دکهین، وهیشتا مه ده رگههین خۆ بۆ فه نه کرین ئەم (مه طبه خین) خۆ بۆ ئاماده دکهین، ههر وهکی ره مه زان هه یقا خزمه تکرنا زکییه وچو ددی نه!

و ل وی ده می ئەم بهریکین خۆ بۆ ره مه زانی شه دکهین دا تاما ده قین مه خوشتر لی بیت گه له ک ژ مه هندی ژئی دئیت چاقین خۆ بۆ شه دکهن، و به ره قییا خۆ دکهن دا بشین ب په نگه کی شامل و تمام دویچوون و موتابه عا وئ درامایی بکهن یا شهیتانی ناگرئ وئ گهش کری.. ههر وهکی ره مه زان هه یقا چاقل کرنیییه وچو ددی نه!

وههر جارەکا ره مه زان دگههته مه مایکرفوون ل سهر مینبه رین مزگهفت وده زگههین راگه هاندنی بۆ وان گۆتین سهد جار دوباره کی وهزار جار شه جوی دئیه

(۱) بۆ به رههف کرنا قی باهتی مفایه کی زیده مه ژ نامیلکا (الذین لم یولدوا بعد) وهر گرتیییه، یا (د. احمد خیری العمری)، چاپا ئیکئی ۱۴۲۶ ک ۲۰۰۵ ز دار الفکر، دمشق.

چکلاندن، ژ ئییه تی وحه تا تو دگه هییه دانا فتران.. هەر وهکی ئەشه جارا ئیککیه
خه لک رۆژیان دگرت!

ئینجا دئ بینی هه یفا ره مه زانی ب هاتنا خو ب سه ر به ریکین مه دا دگرت
وخالی دکه ت، و ب سه ر ده قین مه دا دگرت وتژی دکه ت، د به ر چاقین مه را
دبۆرت بیی وان ژ به ریخودانا دیمه نین نه ژ هه ژی بگرت، و د به ر گوھین مه را
دچت ووان بو گوهدانا گوتنین سه دباره شه دکه ت.. و د گه ل قی هه مییی ره مه زان
دئیت ودچت بیی ئەو نیزیکی دلین مه بت، هه ر وهکی چو ره مه زان ب سه ر مه
دا نه هاتین!

ره مه زان دئیت.. وده می ئەو دئیت تو دئ بینی خو خودانین گونه هین مه زن
ژی هه ز دکه ن خو بگوهورن، ووه ک (أمر الواقع) ئەو خو ب ریزین تویه داران را
دگه هینن، ب رۆژی خو برسی وتیه نی دکه ن، و ب شه قی نقیژ و ته راویحان دکه ن..
به لی د گه ل هندئ زی ده می ره مه زان ژ وان دبۆرت دئ بیژی هه ر وهکی وان چو
ره مه زان نه نیاسینه!

د گه ل سه رین مه زن یین گه له ک ژ مه ل مه غه بیین ره مه زانی ب ریز دکه ن،
و د گه ل وی به رسۆزا نه خوش یا پشتی هنگی دئیه ته وان، د گه ل وی سالنامه یا
هه جری یا ئەو بو ده می سه به رۆژان ب تنی ب دیواری خو قه ده لاویسن، وهه یشه کا
ب تنی لی ئاگه دار دهن، و د گه ل وان وه عزین ئەو هه یشه کی گوھین خو ژئ تژی
دکهن.. گاڤا ره مه زان ژ ناڤ وان بار دکه ت تو چو شوینوارین قی هه یقی ل نک
وان نابینی.

هیشتا بیه نا ره مه زانی ژ وان دویر نه که فتی، وپشتی فتارا رۆژا دویمه هییی
ژ ره مه زانی، دئ بینی ئیک ژ وان جاره کا دی ل وی په یمانی دزقته شه یا به ری
هنگی وی د گه ل شه یسانی گریدای، هه ر وهکی ره مه زانی به ری هنگی ئەو
پینگاڤه کا ب تنی ژئ نیزیکی خودئ نه کری، هه ر وهکی وی رۆژه کا ب تنی ژئ

بهري هنگي دهست نه دايه وي وهريسي يسي بو وي هاتييه داهيلان دا نهو پي ژ كهدالسي دنيايي بيته هلدان وبهر ب ميترگا ناخره تي شه بيته هلكيشان.. لهو جاره كا دي بيژين: هر وهكي ره مهران هاتي وچووي بي بي نهو نيزيكي دلين مه بيت!

د ناث مه دا هنده ك هه نه دهسي ره مهران نيزيكي وان دبت نهو ههست ب بينته نكي بي دهن، و ب دهقي -يان د گهل خو- ديژن: سيه روژا! كهنگي دي خلاس بن؟! بهل پستي ره مهران دگه هته وان وهژمارتنا ژوردانكي دهست پي دكهت.. تشي ژ هه ميبسي پتر نهو لي ناگه هدار دبن بورينا ده ميبه، نهو دهسي بهري هنگي د بهر وان را دبوري بي وان ناگهه ژي ههبت يان خو لي هشيار كهن، بهري وان دي مينته لي، ده قيقه ده قيقه دي هژميرن وگاف گاف دي حسيب كهن، حه تا هند دبينن هژمارا گه هشته دويماهيبي.. وهنگي نهو وهم پيكفه دي بيژين: نهف ساله چو زوي ره مهران خلاس!

وهو ب خو ره مهران نهف ساله ژي وهكي هر سال چوو، وهف هه يشه يا نه م ديژيني: ره مهران وهكي هر هه يشه كا دي چوو، نه زويتر ونه درهنگتر، پا بوچي هر سال ره مزانتي نهف شي گوتني ديژين؟ بوچي ل ره مزانتي نهف هنده ب بورينا دهسي دهسيين، وهو ل بهر مه زوي دچت؟

نهها نهفه نهو دهرسا مه زنه يا ره مزانتي دقيت نيشا مه بدت، ومه دقيت نهف ههوه لي هشيار بكهين، وهگهر ره مهران شي دهرسي ب تني نيشا مه بدت نهو تيړا هندئ ههيه كو شي ره مزانانا مه وه لي بكهت كو وهكي چو ره مزانتي بورين نهبت.

روژين عمرئ من.. ويين عمرئ ته ژي.. وهكي روژين شي هه يقينه، دهسي تول سهري بهري خو ددهبي دي بيژي: چهند دريژن! وگافا ته هژمارتنا ژوردانكي دهست پي كر، وته ريكا خو د گهل دا ري ژ نوي تو دي پي حسبيي كاني نهو

چەند خوڭش يېتىن دېۋون، ل دەسپېتكى تە ئاگەھ ژ بۆرىنا وان يا ب لەز نابت، بەلى گافا حەتاف زەرك د رۆژا ژىيى تە ئاليا، وتو گەھشتىيە ئىثارا خو يا درەنگ ھنگى ژ نوى ب طان وتى قە تو دى بېتى: چو زوى عەمرى من بۆرى!

بىنە سەر ھزرا خو ھنگى خوزىيا تە يا مەزن دى چ بت؟ وپەشيمانىيا تە دى ژ چ بت؟

يا ژ من قە خوزىيا وى دى ئەو بت وى سەر ژ نوى پۇژىن خو دەست پى كرېان، دا وى زانىبا كانى چاوا ئەو دى وان بۆرىنت، پەشيمانىيا وى دى ژ وى دەمى بت يى ژ وى چووى بېى ئەوى ئاگەھ ژى ھەبت.

رەمەزانا ئەف سالە ئەگەر تە بقتە وەكى رەمەزانا بۆرى نەبت، بلا ئەو ب ھاتن وچوونا خو وى قفلا ئاسى قەكەت ئەوا تە ل سەر دلخى خو داناي، ئەو قفلا خەم وکەسەرېن ژىنى ل سەر داناي، خەمال سەر بۆرىيى تىرى وەستيان، وکەسەرا ژ پاشەرۆژا مژ وموران تى ئالياى وتارى كرى.. ل وى دەمى خەلك بەرىكىن خو بو رەمەزانى قەدكەن، تو دلخى خو بو قەكە، دا وەختى ئەو دمىنت پاشى دچت تە دەولەمەند بکەت نەكو دل ب کەسەرەكى دەست قالالا!

* * *

ب چاقى بازار و بازىرگانىيى ئەگەر ئەم بەرى خو بدەينە رەمەزانى دى بىنين ئەو باشتىن (مەوسمە) بو وى مرۆقى يى بقتە سەرمالى خو زىدە بکەت، وفايدى خو سى قات و چارات لى بکەت.

مرۆقەكى بازىرگان ئەگەر تو بېتىيى: ل فلان سوبكى (صەفەيەكا تجارى) يا ھى ھەچىيى پى رابىت ھەر دىنارەكى دەھ بو پېقە دىين، وھندەك جاران فايده پتر لى دىيت، ھەتا كو فايدي ئىك دىنارى دگەھتە ھەفت سەدى بەلكى پتر ژى.

هنگی ههلوپستى وى دى چ بت؟

ئهگهر تو چوويه دكانهكى دا تشتهكى بو خو بکړى، وته ديت دکاندارى گهلهک
کهيفا خو ب ته ئينا، جههکى خوش بو ته چيکر دا لى روبنيه خوار، وئهو تشتى
ته دقيت ب بهايهکى ئهزانتري سوپکى دا ته، و د سهر را دياربیهک ژى
پيشکيشى ته کر.

هنگی ههلوپستى ته دى چ بت؟

مرؤقهکى ته نه نياست ئهگهر تو ديتى وپويتهيهکى زېده ب ته کر، تو برييه
نک خو وقهدرى ته گهلهک گرت، وداخواز ژ ته کر کو پهيوهنديبين خو د گهل ته
ب هيز بيخت، وته ب نک خو قه بکيشت دا تو حهز ژى بکهى، بهرانبهر قى
(تهصهروفا) وى يا (جهذذاب) ههلوپستى ته دى چ بت؟

وبهرى تو بهرسقى بدهى دى بيژمه ته: مه ته لا رهمهزانى ژى يا ب قى
پهنگيبه.. ل وى دهمى ژ بهر هاتنا ههيشا رهمهزانى ل عهردى گرانى دکهفته
سويکا بهنيان، وبازرگان کهيسا خو ل خهلکى دبينن دا بهريکين وان داقوتن،
ل سويکا خيران ل عسمانى (تهزيلاتهکا مهزن) دئيته راگه هاندن.. دهرگههئى
ژبیرنا گونهان دئيته فهکرن، وتهرازيبا زېدهکرنا خيران دئيته گرانکرن، رپکا
بهحهشتى دئيته خوشکرن و ب ساناهيکرن، ودهرگههين جههنههئى دئينه
دائبخستن، وئهوئى کارى باش يى بچويک ئهگهر ل قى ههيشى بيتهکرن، ئهو
ل نک خودى گهلهک مهزنتري لى دئيت ژ وى کارى باش يى مهزن ئهگهر هات
وئهو ل ههيشهکا دى ژبلى رهمهزانى بيتهکرن.

وئهگهر عهدت ئهو بت ههر جارهکا تو دکهقييه ناف بازارهکى دا کړين
وفرؤتنى بو خو بکهى، وپشتى تو ب کارى خو رادبى و ژ سوپکى دهردکهقى، دى
بهرى خو دهئى کانئ ئهو فايدئ تو پى ژ بازارى دهرکهفتى چيه؟ وکانئ قى
بازرگانيبى چ ل ته زېده کړيبه؟

ڦه کړن، چو (تەشوبش) ل سەر ته نائیتته کړن، ئیک خیرا تو بکه ی دهه قات وسه د قات دئیتته مه زنکرن هتا دگه هته هفت سه د قاتییی..

هه یقه کا ب تنییه ئه گهر ته ئه و بو خو ب ده لیقه زانی وباش (ئستغلال) کر بهری ئه و وهکی به فرا ل بهر تاقی بحه لییت و ژ ناف دهستی ته ده رکه فت، تو دئ یی سهر فایده بی، وئه گهر ئه و ژ ته بو ری و ژ ده ست ته ده رکه فت فایدئ ته ناکه ت تو بیژی: بلا بو ساله کا دی بت، چونکی که سی که فاله ت نه دایه ته کو هتا ساله کا دی تو دئ مینی، هزرین خو بکه ره مه زانا پار چهند که س وهکی ته دساخ و ساخلم بوون، ڦئ ره مه زانی ده فته را وان یا هاتییه پیچان وبه لگئ وان یی هاتییه وهریان، ونوکه ئه و ل بن سیبه را دو کیلیان یین هاتییه رازاندن؟

نه دویره گه له ک ژ وان ته خسیریا خو ل ره مه زانا پار ب هندئ پنی کر بت کو ساله کا دی ئه و دئ به ده ل ڦه که ن، به لی گاڤا ره مه زان هاتی ب وان را نه گه هشت، چونکی وان ده ست ب وه غه را خو یا دویر کر بوو.

ره مه زان ده لیقه یه کا مه زنه، مه و سه مه کئ مه زنه، زوی دبۆرت، له و زوی خو ڦیرا بگه هینه، ئه گهر نه ده ست ڦالا و دل ب که سه ر تو دئ ژئ ده ریاس بی!

* * *

راسته ره مه زان هه یفا رۆژیگرتنییه وهکی ئه م دزانین، به لی تشتئ بهرچاڤ یی ئه م د ره مه زانی دا دبینین -ژبلی رۆژیگرتنئ- نڤیژه.. ره مه زان ده می دئیت ئه و گه له ک که سین نه نڤیژکه ر ژ مه پال دده ت کو ئه و ده ست ب کرنا نڤیژان بکه ن، مه عنا: ره مه زان ب ره نگه کئ نه ئیکسه ر مه ب لایئ نڤیژئ ڦه دکیشت و گه له ک گونه هکاران ژ مه ئه وین یازده هه یشان ژ سالی دویر ژ نڤیژئ و نڤیژکه ران دژین ب نک نڤیژئ ڦه پال دده ت..

گاڤا دپته ره مه زان و ده رگه هئ لیبۆرینا ژ گونه هان دئیتته ل تاقکرن، ئه و گونه هکار ڦئ هه یقی بو خو ب ده لیقه دزانن دا کو (عه ددایئ) هژمارتنا گونه هیین

خۆ (صفر) بکهن.. وئیکه مین تشتی ئه وهزری تیدا دکهن د گهل هاتنا هه یفا ره مه زانی گرتنا رۆژیانه، و ژ بهر وی (جهووی) رۆژیگرتنی یی روحی یی د قی هه یقی دا ل هه می جهان به لاف دبت، ئه و ئیه تا رۆژیگرتنی دئینن ودخوازن ده لیقی ژ ده ست خۆ نه کهن، وگاڤا ره مه زان دئیت وئه و خۆ دبینن رۆژیگر وحه تا خیرا وان یا تمام بت وزه حمه تا وان د بهر ئاڤی دا نه چت -وه کی ئه و هزر دکهن- دئ بینی ئه و هنده ک پیگاڤین دی ژ ی بهر ب خودایی خۆ قه دچن..

جلک وسه روبه ری وان دئیته گوهارتن، ره فتارا وان -حه تا حه دده کی- دئیته قهید کرن، وکاری وان ژ یی بهری دئیته جودا کرن، و تشتی مه دڤیت ل قیری بیژین ئه قه یه: ئه و گونه هکار ئیه تا نڤیژ کرنی ژ ی دئینن، بو هندئ دا رۆژییین وان د به طال نه بن وزه حمه تا وان د بهر ئاڤی دا نه چت!

و د گهل قی هزرا ساده یا ئه و دکهن، به لی ئه و هزر حه تا حه دده کی مه زن یا ژ راستییی فالانینه، چونکی ب راستی هه ر کاره کی هه بت -نه ب تنی رۆژی- بیی کرنا نڤیژان یی خرشه! له و دئ بینی خۆ ئه و که سین ژ بی خیره تی یان خه مساری دوبر ژ نڤیژ دژین، گاڤا خۆ بهر انبهر قی راستییی دبینن ودلی خۆ دبه نه لیبۆرینی، گاڤا دلین خۆ بو ره مه زانی قه دکهن، د گهل رۆژیگرتنی ده ست ب کرنا نڤیژان ژ ی دکهن، وئه و ب قی ره نگی عه مه لی رادگه هینن کو بیی نڤیژ چو کار دمفادار نابن.. وئه ف (تقرارا وان یا عه مه لی) یا ره مه زان ب ره نگه کی نه یی ئیکسه ر ژ وان چی دکه ت ئیکا هند ژ وان چی دکه ت هه ر ئیک ژ وان د قی هه یقی دا -ژ بهر رۆژییین- کیم کیم پینج سه د رکاعه تین نڤیژی بکه ت.. پینج سه د رکاعه ت به عنی هزار سوچه.

وبلا پیچه کی د گهل قی هژماری راوه ستین..

ده می تو د هه یقه کی دا هزار جارن ئه نییا خۆ -کو ب به اتین ئه ندامه د له شی دا- بو خودی ددانیه عه ردی، ده می تو د هه یقه کی دا هزار جارن

ژ بلندییا خو دئییه خواری و خو بو وی دچه مینی، هزار جاران تو مه زنییا خو دشکینی و قهستا وی دکهی، وسی هزار جاران ئعترافی ب ئەزمانی خو تو دکهی ئەوه خودایی ته یی بلندتر. ئه ری تو بیژی ئەف هه مییه چو مه شاعرین تایبته د دلی ته دا پهیدا نه کهت؟

بلا مه خسه دا ته ئەف چهنده نه بت ژی ده می ته کرییه دلی خو کو ژ بهر پوژییان تو ده ست ب کرنا نقتیزان بکهی، بلا ئارمانجا ته ژ کرنا نقتیزان د قی هه یقی دا بهس ئەو بت چو کیماسی نه گه هته پوژییین ته، به لی. ما نه تشته کی غه ریبه سی هزار جاران مروقی ب ئەزمانی خو ئعترافی ب قیانه کی بکهت، و ئقرازی ب راستییه کی بکهت، پاشی ئەو ئعتراف و ئەو ئقرار وه کی په قیشکین ئاقی بچن و چوبی ل دو یف خو نه هیلن؟!

د گوتنه کا خو دا پیغه مبه ر- سلاف لی بن- مه ته له کی ل سه ر هه ر پینج نقتیزان بو مه دینت، مه ته لا رو یباره کی بوش و پاقر و زه لال ئە گه ر د بهر ده رگه هی مالا مروقی را بچت و مروف پوژی پینج جاران خو تیدا بشوت، ئه ری تشته ک ژ قریزا وی دی مینت؟

وبه ری هوبن بیژن: ئە یان نه، و دویر ژ مه سه لا مان ونه مانا قریژی، من دقیت هه وه ل لایه کی دی یی قه شارتی ژ قی مه ته لی ئا گه ه دار بکه م، ئەو که سی ن ل بهر لیقین رو یباران دژین، و بو ده مه کی درپژ هه قالینییا وان د گه ل رو یباری دمینت، وه لی دئین رو یبار دبه پشکه ک ژ ژینا وان، دبه پارچه یه ک ژ که سینیا وان، ل سپیدی ل سه ر دیتنا رو یباری چاقین خو قه دکهن، و ب شه قی د بهر ده نگی وی را دنقن، ده می ئیک ژ وان ب بینته نگییی دحه سییت یان خه مه ک د حه فکا وی را دگرت، دی چت قه ستا رو یباری که ت هه قالی خو یی ئەمین دا دلی خو بو قه که ت و خه ما خو بو بیژت.

ئەقە مەتەلا ھەقالبینیا نقتیرکەریبە ژى د گەل نقتیرئ. بەلکى قىانا تە بو نقتیرئ د گەل رکاعەتا ئىکى دەست پى نەکەت، بەلکى ھەر ژ رۆژا ئىکى تە تامى ژى وەرنگەرى، چونکى خوشبیرنا ب نقتیرئ دەم و صەبر پى دقتیت، وەلیبەک ژ وەلیبىن خودئ دىبىرت: بیست سالان من خو ب کرنا نقتیرئ قە وەستاند حەتا ئەز شىبام بیست سالان خو شیبى پى بېم.

رەمەزان ب رەنگەکى نە یى ئىکسەر بەرى مە ددەتە ھندى کو ئەم تامى ژ نقتیرئ وەرگىن، تامەکا وەسا قىانا وى روىبارى د دلى مە دا بچىنت ئەوى رۆژى پىنج جاران د بەر دەرگەھى مە پرا دپورت، قىانەکا وەسا دلى فىرى ھندى بکەت ئەو قى شعورى ب خودان بکەت و مەزن بکەت حەتا بىتە عشقەکا دژوار.

رەمەزان پارچەبەکا عەردى ب بەل سەر لىقا روىبارى ددەتە مەرقى، و ئەو مەرقى فىرى مەلەقانىبان ژى دکەت. بەلى مادەم مەسەلە یا ب قى رەنگىبە ئەرى بۆچى ھندەک مەرق ھەنە پىشتى فىرى ژىنا ل سەر لىقا روىبارى دبن، پىشتى رۆژى پىنج جاران مەلەقانىبان تىدا دکەن و خو ب ئاڤا وى یا زەلال دىشون جارەکا دى پىشت ددەنە قى روىبارى و ب ھندى رازى دبن کو بچن ل عەردەکى ھشک وزوھا دان؟

تو بىرى ژ بەر ھندى بت چونکى وان ب دورستى حەجمى وى قەنجىبى نەزانیبە یا ئەو کەفتىنە تىدا؟ یان ژى شەیتانى وان گەلەک یى ب ھىزە و دىشیت وان ب لایى خو قە بکىشت؟

* * *

جارەکا دى دى بىزىن: بۆچى د ناڤ مە دا ھندەک ھەنە پىشتى رەمەزان ب دویمەھى دىت ئەو پەیمانە خو د گەل خودئ دىشکىن و دوبارە ل ھەقالبینیا خو د گەل شەیتانى دزقنەقە؟

وجاره‌کا دی دئی بیژین: نهری تو بیژری ژ بهر هندئی بت چونکی وان حه‌جمی وئی قه‌نجییی ب دورستی نه‌زانییه یا نهو ل قئی هه‌یقی که‌فتینی؟ یان ژئی ژ بهر هندئی بت چونکی شه‌یتانی وان گه‌له‌ک یی ب هیزه؟

وئف به‌رسفه دو مه‌سه‌لین سه‌ره‌کی د په‌یوه‌ندییا مه‌ دا د گه‌ل خودئی ل بهر مه‌ قه‌دکه‌ت:

یا ئیکئی: زانینا حه‌جمی وئی نعمه‌تی یا خودئی د گه‌ل به‌نییی خودئی دکه‌ت، ده‌می نهو به‌ری وی دده‌ته عه‌بدینییا خو.

ویا دووی: هه‌ستکرنا ب وئی هیزئی یا مروقی هه‌ی وئی لاوازییی یا شه‌یتانی هه‌ی، نه‌گه‌ر هات و مروقی خو دا د گه‌ل کاروانی عه‌بدینییا خودئی.

ومروث نه‌گه‌ر دورست هزرا خو د ره‌مه‌زانی دا بکه‌ت دئی زانت کو ئیک ژ نارمانجین مه‌زن یین د پشت گرتنا پروژییی را ل قئی هه‌یقی هه‌ی نه‌وه نه‌م بزاین کانی چه‌ند نعمه‌ته‌کا مه‌زن مروث تیدا دژیت ده‌می نهو هه‌ست ب حه‌جمی وئی هیزئی دکه‌ت یا وی هه‌ی.

ره‌مه‌زان دخوازت نه‌م ب سه‌ر وان لایین هیزئی هلبین یین د هندوئی مه‌ دا هه‌ین، ب سه‌ر هلبین، وه‌لسه‌نگینین، و ب خودان بکه‌ین، وپیش بیخین، یان چونه چونه نه‌م بزاین کو د شیان دا هه‌یه نه‌م ب سه‌ر قئی چه‌ندی هلبین.

کو تو بزانی تو یی ب هیزئی ونه‌یاری ته یی لاوازه، یان تو دشیی یی ب هیز بی ونه‌یاری خو لاواز بکه‌ی، نه‌فه ئیک ژ مه‌زنه نارمانجین هه‌یقا ره‌مه‌زانییه، یین مخابن نه‌م ل بیرا خو دئیننه‌فه، ونه خوتبه‌خوینین مه‌ بیرا مه‌ لی دئیننه‌فه!

ره‌مه‌زان ب قانونا خو یا (صارم) ده‌می وه‌ ل ته دکه‌ت تو هه‌ست بکه‌ی کو تو نه‌ندامه‌کی د له‌شئی جفاکه‌کا مه‌زن دا، خو خوارن و قه‌خوارنا ته ژئی د گه‌ل

وان دهست پي دکهت و ب دوپماهی دئیتتت، نه کو تو کهسهکی ب تنی یی
ب کهیفا خو سهروبهری خوارن و قهخوارن وهشیاریبون ونقستنا خو دنهخشینی.

وردهمهزان ب (جهووی) خو یی رووچی باوهرییی ل نک ته پهیدا دکهت کو
ههر نقیژهکا د گهل براییین ته بت ژ ئهندامین جفاکی، دی بو ته ب بیست وحهفت
نقیژان ئیته هژمارتن.. لهو ئهو بهری ته ددهته جماعهتی، دا تو هست بکهی کو
تو د گهل براییین خو بی تو بیست وحهفت ژ وان کهسان دئینی ئهوپن خو
ژ جماعهتی فهدهر دکهن، ههر وهکی ردهمهزانی ب فی ئیککی دقیت تو هیزا خو یا
رووچی ویا لهشی ژی ژ کومی وهریگری، هست بکهی کو تو ب براییین خو یی
خودان هیزی، وهندی ملی ته ب ملین وان فه بت تو د نعمهتا ئیکبونئی دا دی
ژی و ژ موصیبهتا ژیکفههبونئی دی یی پاراستی بی، لهو شهیتان نهشیت
ب لاوازییا خو هیزا ته بشکینت.. وهکی (جوزهیئی) ههبوونا خو ژ تفاعول
ویپشه نویسیانا د گهل (جوزهیئاتین) دی پهیدا دکهت.

ردهمهزان ب وی شعورا جهماعی یا ئهو ل نک رۆژیگری پهیدا دکهت کاری
بو هندی دکهت ههر ئیک ژ مه هست ب وی حهلیانی بکهت یا بو کهسینییا وی
یا کت د کهسینییا جفاکی یا کوم دا چی دبت، ههر ئیک ژ مه بزانت کو
(جوزهیئاتین) وی هیدی هیدی د ناف یین جفاکی دا یین دحهلیین، و
(ذهرراتین) وی یین دئینه پالدان، دا ژ زبندانا توخوبین خو یین (ذاتی)
دهرکهفن وتیکلهلی وان (جوزهیئات وذرراتان) بین یین ل دهور وهران ههین، و
د ئیک چارچووچهیی دا تفاعولئی بکهن وینه ئیک.

نقیژ ب تاییهتی نهگهر یا ب جماعهت بت فی چهندی دکهت.. خو دهمی تو
یی ب تنی ژی وته بقیت رابی نقیژی بکهی، نقیژ دی ته مهجبور کهت تو
ب ئەزمانی جماعهتی باخشی، ب ئەمانی کومی نه یی خو ب تنی، ئهو دی ته
مهجبور کهت تو بیژی: (إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿١٥٠﴾) ئەف گۆتنه یا بیی

وئ نقيژ يا دورست نابت، بيرا ته ل هندئ دئنتهفه كو تو ئيكي د نafh كومهكا
 مهزن دا، نقيژ ب قئ چه ندي دببژته ته: بي تو سه ريوخوييا خو ژ دهست بدهي
 تو نه شي توخويين كه سينييا خو ده سنيشان بكي هتا تو ته فاعولئ د گهل وئ
 كومي نه كهي يا تو د نafh دا دزي.

ودوير ژ فلهسهفه ووه ربادانا ئاخفتنئ ده مي ره مهزان ب رؤزي ونقيژين خو
 ههستكرنا ب (ئنتمائا جه ماعي) د دلين مه دا پهيدا دكته، ئه و ئيكا هند ژ مه
 چئ دكته هه ر ئيك ژ مه هبزا خو ژ كومي وهرگرت، و ل شوبنا ئه و ههست
 ب هبزهكا ب تنئ بكهت ئه و پئ بحه سييت كو وي هبزا كومهكي هه يه.. له و
 ده مي ئه و ژ فيرگه ها ره مهزاني ده ر دكته -ئه گه ر ب سه ركه فتن ئه و ده ركه فت- ئه و
 دئ ههست كهت كو ب هبزترين مروث ل سه ر روييئ عه ردي ئه وه، ويا
 ب زه حمه ته مروثئ ئه ف ههستكرنه ل نك هه بت رابت ژ به ر خوشييه كا ئه رزان يان
 دلچوونه كا بي خير ب قئ قه نجيا مه زن نه حه سييت.. قئ خوشييئ ژ دهست
 بدهت، و رابت دويكه فتن شه يتاني بكهت، پشتي وي هه يشه كا دورست و
 ب ره نكه كي عه مه لي بنه جه كرى كو ئه و بي ب هبزه وشه يتاني وي بي لاوازه.

بي عه قليه كا مه زن پشتي سه ركه فتنئ مروث ب پييين خو به ر ب شكه ستني
 شه بچت، و ب ده ستين خو رابت خو ته سليمي دوژمني بكهت، ب هبجه تا هندئ
 دوير نينه ئه و بي لاواز بت!

هه چييئ ب دورستي دلي خو بو ره مهزاني شه كهت، ره مهزان دئ وي كه ته
 ئيك ژ (نوخبي)، ژ دهسته كا هلبژارتي يا بلند د جشاكئ دا.. ره مهزان دئ
 شعوره كا وه سا ل نك وي پهيدا كهت كو ئه و ژ ته خه يا بلنده، ژ كوما ناقدار
 و خودان به خته.

ووه نه بیت کهسهک ژ ههوه هزر بکهت کو مهخسهدا من ب کوما ناقدار
وخودان بهخت ئهو کهسن یین بهری کامیره وبلاجکتوران بو دئیتهدان، یان وینه یین
وان ل سهر بهرگی رۆژنامه وکۆقاران دئینه دانان.. نه!

ومهخسهدا من پچ نه ئهو کهسن ژ یین ده می ل سهر لیقین جاده بان
ب ریشه دچن سهرتیل ب نک شه دئینه دریتزکرن، وچاڤ پیقه دمین.. نه!

ئهوین هه -د گهل وئ هزرا مهزن یا خه لک ژئ دکهن- نه ژ وئ دهسته کا
هلبژارتی وبلندن یا ئهم بهحس ژئ دکهن.. د گهل وئ رۆناهییا بو وان دئیتهدان
ئهو نه ژ وئ (نوخبینه) یا ره مهزان مروقی دده ته د گهل، ئهو نوخبا ره مهزان
مروقی قیرا دگه هینت هنده کین دینه.

هنده کن ده زگه هین راگه هاندنی ل دویش دهنگ وباسین وان ناچن وبه لاث
ناکهن، بارا پتر ژ خه لکی وان نانیاسن، به لئ ناڤ ودهنگین وان د ناڤ کوما
بلندتر دا ژ ملیاکه تان دبه لاثن، چونکی ملیاکه ت ل دویش دهنگ وباسین وان
دگه پین!

ئهو ئه ون یین خودئ وه سا چه زکری کو وان ل وی ده می هشیار بکهت وبه ته
دیدارا خو ده می خه لک هه می د خه وا گران دا دبئ ناگه ه.. ئهو ئه ون یین
ل سهرئ سحران خه وئ ژ چاقین خو قه دره قینن، و د ناڤ پیلین تارییا شه قئ دا
وه کی عاشقه کئ شهیدا خو ژ ده می خو قه ددزن، وخو ژ زیره قانییا ره قیبیان رزگار
دکهن، بارئ غه فله تی وخوشیا نشستنئ ژ سهر ملین خو ددانن، دا قه ستا ژقانی
خو یئ رۆژانه د گهل خوشتقییئ خو یئ مهزن بکهن.

هزر بکه.. د ناڤه را هزاران مروقان دا خودئ ته هلبژیرت دا ببییه ئیک
ژ وئ کوما بچویک یا قه ستا مالا وی دکهن و ب دیدارا وی شاهی دبن، ژ وان
که سان یین ملیاکه ت دئین و ل دیوانا وان ئاماده دبن، وناقئ وان د ده فترین خو
دا دنقیسن، وگاڤا دزقرنه عه سمانی وپسیار ژ وان دئیتهدان: هه وه چاوا عه بدین

من دیتن؟ ئەو دبیژن: ئەم هاتینە نک وان ووان نقیژ دکر، وئەم ژ نک وان هاتین ووان نقیژ دکر.. مە ئەو دیتن ئەو ژ وان کەسان بوون یین هاتینە دیداری، خو هشیارکری ل وی دەمی خەلک یی نقستی، قەستا مزگەفتی کری بو نقیژا سپیدی.

ئەگەر تە خو دا د گەل قی دەستەکی.. ملیاکەت دئ ناقتی تە د ناڤ کۆما بلندتر دا بەلاڤ کەن، قیجا چاوا توژ وان کەسان نەبی یین ناڤدار و خودار بەخت؟ ما تو نە ژ وانی یین خودی قیای وان هشیار بکەت، و ل ژفانی سەری سحاری وان داخواز بکەت؟

قیجا ئەگەر توژ وان کەسان بی یین دلین خو بو رەمەزانی قەدکەن، رەمەزان ب تەعدایی دئ تە کیشت دا توژ وان کەسان بی یین ل ژفانی سحاری نامادە دین، ما تو رانابییە پاشیقی.. پاشیقەکا نیزیکی بانگی سپیدی؟ دا پستی هنگی بچی قەستا نقیژا سپیدی ل مزگەفتی بکەی؟

دئ چی.. تارییا شەقی تە ژ ژفانی پاشقە نابهت، دئ چی دا ئەو چوونا ل تارییی ل رۆژا حەشری بو تە ببتە ئەو رۆناهی یا ریکا بەحەشتی ل بەر تە قەدکەت، ل هەیشەکا تمام رەمەزان دئ وە ل تە کەت تو وی دیمەنی عەجیب بیینی یی ل دەمین دی یین سالی خەون نەهیتل تو بیینی، دیمەنی بوونا رۆناهییی ژ ناڤ جەرگی تارییی!

قیجا بوچی دەمی رەمەزان دچت جارەکا دی تول غەفلەتی دزقیریەقە، و خو ژ دەستەکا هلبژارتی و بەختەوەر قەدەر دکەی؟

گاڤا رەمەزان چوو بەری خو بدە خو، حسیبی د گەل خو بکە: ئەری رەمەزانی شیایە تە پتر نیزیکی خودی بکەت یان نە؟ دا بزانی کانئ رەمەزان ژ تە چوویە یان نە!

دا بزاین چاوا دی ژ فتنی رزگار بین

پئی نه فیت بیژین: زه مانئی نوکه ئەم تیدا دژین یی تژیبه فتنه وموصیبه تین
جودا جودا، وئەگەر زه مانه کی گوریا فتنی ب تنی ئەو کەس سووت بن یین ستوبی
خۆ بو دریز دکهن، هندهک زه مانین (ئستثنائی) -وه کی زه مانئی مه یی نوکه-
دئین، ئاگرئ فتنی تهر وهشکان دسوژت، و ل قیژئ مه نه ل بهره ئەم بهحسئ
فتنی بکهین کانی چیه؟ وچهند رهنگ بو هه نه؟ وچاوا دئیت؟ بهلئ یا مه دقیت
ل قیژئ بهحس ژئ بکهین ئەقهیه -و ب راستی ئەقهه پسپاره که ل ده می فتنه روی
ددهت دکهفته سهه هه می ئەزمانان:-

- ئه ری ئەگەر فتنه ب سهه ئوممه تی دا هات، ب تایبه تی فتنین گشتی،
مروژ چ بکهت و چ ریکئ ب کار بینت دا رزگار بیت و د ئاگرئ قئ فتنی دا
نه سوژت؟

ب راستی ده می مروژ هه دیسین پیغه مبه ری -سلاف لی بن- یین دورست
دخوبنت، دزانت ودیبت کو گرنگیه کا مه زن ب قئ مه سه لی یا هاتیه دان، یه عنی:
دیبت گه لهک هه دیس ژ پیغه مبه ری -سلاف لی بن- یین هاتنه ربوايه تکرن تیدا
بهحسئ وان ده مان دکهت یین کو به لا وموصیبه ت تیدا ب سهه خه لکی دا دئین،
ووئ ریکئ ژئ ئاشکه را دکهت یا مروژ پی ژ فان فتنه وموصیبه تان رزگار دبت،
وئقه نیشانا هندیه کو پیغه مبه ری -سلاف لی بن- ژ قیانا وی بو ئوممه تی
نه قیایه دویکه فتیین کول سه رین ریکان حیبه تی ورپه ره به پلت، به لکی
رینیشانی ئاشکه را بو وان دانایه، دا ئەو ب ساناهی بگه هه ئارمانجا خو یا
دلخواز.

و د په یفا خو یا قی جاری دا مه ل بهره -ه گهر خودی حهز بکته- به حسنی
 ریکین رزگار بونا ژ فتنی بکین وهکی خودی و پیغه مبهری -سلاش لی بن- بو مه
 ناشکه راگری.. هیثیا مه ژ خودی نه وه مه ژ هه می فتنه و موصیبه تان بپاریزت.
 ودا ناخفتنا مه یا روهن و ناشکه را بت نه دئ بابه تی ل سهر چه ند
 پشکه کان لیکفه کهین:

ئیک: خوگر تان ب کیتاب و سوننه تی قه:

کیتابا خودی کو قورئانه، و سوننه تا پیغه مبهری وی -سلاش لی بن- نه و
 ب ریکین دورست گه هشتیه مه، نه و وهریسی مومکه یی ههر که سه کی
 ب دورستی خو پینقه بگرت پی رزگار بیت، قورئانا پیروز د نایه ته کی دا
 دبیرت: (وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا) (آل عمران: ۱۰۳) و ناشکه رایه کو
 مبههست ب (وهریسی خودی) د قی نایه تی دا قورئانه، یان دینی خودی یه نه وی
 ل سهر بناخه یی قورئانی و سوننه تی دئیته ئا فاکرن، وده می نایهت فه رمانی ل مه
 دکته کو نه هه می پیکفه خو ب وهریسی خودی قه بگرین مه ژ ژیکفه بوون و
 (ته فه رروقی) ژ دده ته پاش، ههر وهکی دقیت ب رهنگه کی نه ئیکسه ر بیژته
 مه: نه گهر هوین خو ب کیتابا خودی قه نه گرن هوین دئ ژیک جودا بن،
 و ناشکه رایه کو ژیک جودا بوون ئیک ژ مه زترین موصیبه تانه ب سهر ملله تان دا
 دئین.

و د نایه ته کا دی دا ب رهنگه کی ناشکه را تر قورئان مه ل هندی ناگه هدار
 دکته کو خو پیغه گربدانا ب قورئانی و سوننه تییه مروقی ژ فتنه و موصیبه تان
 دپاریزت، و بی نه مریا خودی و پیغه مبهری و بیه مروقی ل دنیا یی تووشی فتنی
 دکته، و ل ناخره تی عه زابه کا ب ئیش د سه ردا دئینت، وهکی دبیرت: (فَلْيَحْذَرِ
 الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) (النور: ۶۳) قیجا

ئەوئىن بىچ ئەمرىيا پىغەمبەرىي خودىي دكەن بلا ژ ھندىي بترسن كو فتنەك ونەخوئشى
ب سەر وان دا بىت، يان عەزابەكا ب ئىش ونەخوئش ل ناخەرەتى بگەھتە وان.

و ب پىغەمبەرىي ژى -سلاڤ لىي بن- د گەلەك حەدىسەين خو دا ئەم ل قىي
راستىي ناگەھدار كرىنە، ژ وان حەدىسان:

ئەبوو داوود و ترمذى ژ (العرباض بن سارىه) ي قەدگوهىزن، دىپىت:
پوژەكى پىشتى نقىزا سپىدئ پىغەمبەرىي -سلاڤ لىي بن- وەعزەكى وەسا ل مە كر
پوژەكىن چاقان ژ بەر بارىن و دل تىژى ترس بوون، ئىنا زەلامەكى گوتى: ئەقە
وەعزىي خاترخواستىيە قىجا توچ شىرەتى ل مە دكەي ئەي پىغەمبەرىي خودىي؟
وى گوت: (أوصيكم بتقوى الله، والسمع والطاعة، وإن عبد حبشي، فإنه من
يعش منكم يرى اختلافاً كثيراً، وإياكم ومحدثات الأمور فإنها ضلالة، فمن
أدرك ذلك منكم فعليه بسنتى وسنة الخلفاء الراشدين المهديين، عضوا عليها
بالنواجذ - ئەز شىرەتى ب تەقوا خودىي ل ھەوہ دكەم، وگوھداريا مەزنىن خو بکەن
وبى ئەمرىيا وان نەكەن ئەگەر خو عەبدەكى حەبەشى بت، وھەچىي ژ ھەوہ بمىنتە
ساخ ژىك جو دا بوونەكا مەزن دىي بىنت، وھىيارى بىدعە و كارىن نوى دەرکەفتى
د دىنى دا بن چونكى ئەو بەرزەبوونە، وھەچىي ژ ھەوہ بگەھتە وى چەندىي بلا خو
ب سوننەتا من وسوننەتا خەلىفەين سەرراست قە بگرت، ھوبن وى ب پدىيان
بگرن).

ئىمام مالک ژ عەبدللاھىي كورپى عەبباسى قەدگوهىزت، دىپىت: پىغەمبەرىي
-سلاڤ لىي بن- گوت: (يا أيها الناس: إنى قد تركت فيكم، ما إن اعتصمتم به
فلن تضلوا أبداً، كتاب الله وسنتى - گەلى مروقان من ئەو د ناڤ ھەوہ دا
ھىتلايە بىي ئەگەر ھوبن خو پىقە بگرن قەت ھوبن د سەردا ناچن: كىتابا خودىي
وسوننەتا من).

مه‌عنا: دويکه‌فتنا قورئانئ و سوننه‌تئ و کۆمبونان ل بن نائئ وان ودويچونان ريبازا وان ب تنئ ئوممه‌تئ دگه‌هينته ئيک، و خه‌لکئ ژ به‌لا و موصييه‌تان دپارټزت، و ژبلي قئ چهندي هه‌ر گازی و ريبازه‌کا دی يا هه‌بت ئه‌گه‌را ژ ټکشفه‌بون و سه‌رداچونئ يه.

دو: خوډانا د گهل جماعه‌تئ:

ده‌مئ فتنه د ناف ئوممه‌تئ دا په‌يدا دبن، ئيک ژ مه‌زنترين ئارمانجئين فتنه‌چيان ئه‌وه کۆما موسلمانان پارچه پارچه بکه‌ن، چونکئ ئه‌و دزانن هندي ريتزا موسلمانان ئيک بت رئ ل به‌ر فتنئين وان دئ ته‌نگ بت، و ئه‌و نه‌شئين ب ساناهئ بگه‌هنه ئارمانجئين خو يئين خراب، له‌و تشتئ ژ هه‌ميان پتر وان که‌يف پئ دئيت ئه‌وه ده‌مئ ئه‌و دبئين گازيئين جوداخوازيئ د ناف ئوممه‌تئ دا خورت دبن، و به‌ري ژ خو دده‌ن.

ئه‌فه راستيه‌که دقئيت ئه‌م چو جاران ژ بي‌را خر نه‌به‌ين.. و ئه‌گه‌ر هات و مه‌ قئيا ئه‌م خو ژ فتنئ بي‌ارټزين دقئيت هه‌رده‌م خو بده‌ينه د گهل کۆما موسلمانان وئيمامئ وان ئه‌وي حوکمئ خودئ ل سه‌ر وان ب کار دئينت، و ئه‌فه شيره‌تا پئغه‌مبه‌ريه -سلاڤ لئ بن- ل سه‌حابيئ وئ يئ ني‌زيک (حذيفه بن اليمان) بوو -وه‌کئ بوخاري ژئ فه‌دگوه‌يئت- ده‌مئ وئ پسيار ژ پئغه‌مبه‌ري -سلاڤ لئ بن- کري کائئ ده‌مئ فتنه د ناف موسلمانان دا په‌يدا دبن ئه‌و چ بکه‌ت، و د گهل کئ بت؟ پئغه‌مبه‌ري -سلاڤ لئ بن- گوتئ: (تلزم جماعه‌ المسلمين و امامهم - خو بده د گهل کۆما موسلمانان وئيمامئ وان) خوډه‌يفه دبي‌ئت: ئينا من گوته پئغه‌مبه‌ري -سلاڤ لئ بن-: پا ئه‌گه‌ر وان چو جه‌ماعه‌ت وچو ئيمام نه‌بن؟

يه‌عني: ئه‌گه‌ر فتنه گه‌هشتبته وئ حه‌ددئ ده‌وله‌تا ئيسلامئ و خيلافئ نه‌مابت و موسلمانان ئيمامه‌ک نه‌بت ل دۆر کۆم ببن و ئه‌و حوکمئ ب قورئانئ و سوننه‌تئ ل وان بکه‌ت، ئه‌ز چ بکه‌م؟

پیغهمبهری -سلاڤ لی بن- گوئی: (فاعتزل تلک الفرق کلها ولو ان
 تعضُّ بأصل شجرة حتی یدرکک الموت وأنت علی ذلک - تو خو ژ وان ههمی
 دهستهکان بده پاش نهگهر خو مهسهله بگههته هندئ خوارن ب دهست ته نهکهفت
 څیجا تو پهین داران بجوی هتا مرن بگههته ته وتول سهر وی چهندئ).

و ژ څی چه دیسی ناسکهرا دبت -وهکی زانایی مهزن بن چه جهر دبیرت- کو
 ههر جارهکا حالئ نوممه تی گههشته هندئ ئهو بینه پارت پارت ودهستهک
 دهستهک موسلمانئ دورست ئهوی بقیئت ژ فتنئ رزگار بت دقتیت خو نهدهته د گهل
 کهس ژ وان وسهربخو بمینت هندی ژئ بیت دا پارستی بمینت.

ههر وهسا ژ څی چه دیسی دئبته زانین ژئ کو ژیکفه بوون و (تفه رروق)
 فتنه وموصیبه ته، وکومبوون و (جهماعهت) خیر ورهحه ته، ودقتیت مروث ههمی
 گاغان خو بدهته د گهل رهحه تی، وئهگهر هات زه مانه کی رهش وتاری ب سهر
 نوممه تی دا هات خه لکی دیتتن د ناڅهرا خو دا پارچه پارچه وههر ئیکی ئهو
 ب رهنهگی ب نک خو څه کیشا، مروثی سلامه تی بقیئت دقتیت خو نهدهته
 د گهل داخواز کهریت ژیکفه بوونئ نهگهر خو ئهو ژ دره و (لافیتا) کومبوون و
 ل هه فها تنئ ژئ ل هنداقی سهری خو بلند کهن!! د نایه ته کا پیروز دا خودایی
 مهزن دبیرته پیغهمبهری خو -سلاڤ لی بن-:

(إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا لَّسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا
 يَفْعَلُونَ ﴿١٥٩﴾ (الأنعام: ١٥٩) هندی ئهون بین دینی خو ژیکفه کری پستی، و بووینه
 پارت پارت ودهستهک دهستهک، تو ئهوی موحه ممد ژ وان یئ بهری، ههما
 حوکمی وان ل نک خودئ یه، پاشی ئهو بهحسی کریارین وان دئ بو وان کهت،
 وئو دئ جزایی وی ده تی یئ توبه کری وقهنجی کرین، ودئ وی عهزاب دت یئ
 خرابی کرین.

ومرؤف ئه گهر هزرا خو د وان ئه گهران دا بکته بين ئوممه تي ژيکفه دکهن و (تەفرقي و ئختلافي) د ناڤ موسلمانان دا پهيدا دکته دي بينت ئه و سئ ئه گهرين سه ره کينه:

۱- دويکهفتنا بیدعی و خو دويرکنا ژ مه نه جي کيتاب و سوننه تي:

ئاشکهرایه کومه نه جي کيتاب و سوننه تي يه ئوممه تي دگه هينته ئيک و پرتزا وان دکته ئيک، و ههر جاره کا موسلمانان پشت دا قئ مه نه جي و ژيده رکئ دي بو ديني خو نياسی ودانا ئه و دي بهر ب (ئبتداعي) شه چن و (بيدعه) - وه کی زانايي مهزن (شيخ الإسلام ابن تيميه) ديترت- هه قال جي مکا فرقه ت و ژيکفه بو نييه، کا چاوا سوننه ت ریکا کومبوون وجه ماعه تي يه.

۲ - دويکهفتنا هه وايي نه فسي و دلچوونان:

دويروکا ئيسلامی ئاشکهره کريه کو روژا ده رگه هي دلچوون و هه وايي نه فسي ل سه ر ئوممه تي شه بووی کوم و دهسته کين (مونحرف) پهيدا بو يينه، و ههر ژ بهر قئ چندي د کهفن دا زانايين مه ئه ف کوم و دهسته که هه می ل بن ناقئ: (أهل الأهواء) دانايينه، و پئ نه قيت بيژين: دويکهفتنا هه وايي نه فسي د مه سه ليين ديني دا خرابيا وئ گه له ک مه زنتره ژ دويکهفتنا هه وايي نه فسي د مه سه ليين دلچوون و شه هوه تي دا.

۳ - تهعه صوب و تهحه زروب:

يه عني: مرؤف موسلمانان ل سه ر هنده ک ناڤ و نيشانين جودا جودا ليکفه بکته، و وان فيري هندي بکته کو ئه و (تهعه صوبي) بو قان ناڤ و نيشانان بکهن، و هزر بکهن کو حقي هه ما ئه وه يا ل بن سي به را قان ناڤ و نيشانان کوم بووی.. له و دي بيني ل سه ر بنا خه يي قان کوم و دهسته کان يان ناڤ و نيشانان ئه و (وه لاء و بهرائي) دهن، و ئه فه دژا تيه کا ئاشکهرایه بو راستيا ئيسلامی.

ڦيڇا هەر کهسه کي بڦيٽ ديني وي يي ب سلامت بت بلا خو ژ فان
نه گهران بده ته پاش، دا ژ فتننا (تفهروقي) رزگار بت.

سي: بهرسنگرتنا فتنه چيان:

حه تا هم ژ فتني بيينه پاراستن، وجفاکا خو ژي ژ فتني پياريزين ورزگار
بکين، دڦيٽ مروڦين زانا خودان شيان خو ژ بهرسنگرتنا فتنه چيان نه ده نه
پاش، وهر ٽيک ل دويڦ شيان ويڦه هاتين خو دڦيٽ شهري وان بکته،
وجيهادا ئيسلامي هما ههر بو ڦي چهندي يا دوست بو، خوداي مهزن
دبيـژت: (وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنْ آنْتُمْ مِنْهَا فُلَاحِدُونَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٩٣﴾)
(البقره: ١٩٣) هوين گهلي خودان باوهران د شهري کافرين ته عداکهرا دا دبهرده وام
بن، دا نهو بو موسلمانان نه بنه فتنه وان ژ ديني پاشقه لي بدن، ودا دين ههمي
بو خودي ب تني بمينت، ودا په رستنا کهسي د گهل وي نه ٽيته کرن. ڦيڇا نه گهر
وان کوفر وشهري ههوه بهس کر هوين زي دهستان زي بگرن، چونکي جزادان ب
تني بو وانه يين ل سهر کوفري ودرژمنکاريي دبهرده وام.

مهعنا جيهادا کافري هنگي دٽيته کرن نه گهر نهو بو خودان باوهران بوو فتنه،
وبه رگهريان کر کو نه هيلت په رستنا خودي بيته کرن، هنگي شهري وي دي ٽيته کرن،
دا فتنه پهيدا نه بت، به لي نه گهر نهو نه بوونه نه گهرا په يدا بوونا فتننا د ديني دا
هنگي شهري وان نائيته کرن، چونکي قاعيدهيي ئيسلامي: (لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ
الرُّسُلُ مِنَ النَّبِيِّ) جهي خو دگرت.

نهغه ل سهر موسته وايي کافران.. و ل سهر موسته وايي ناڅخوي: نه گهر
جفاکا موسلمانان يا رحهت بت، وکسهک بيت ولي بگهرييت ب ريکا به لاقرنا
فتني ڦي رحهتيي ٽيک بدهت، هنگي دڦيٽ دهسه لاتداري بهر سنگي وي کهسي
بگرت وتو خوبه کي بو بدانت، نه گهر خو مهسه له بگه هته هندي وي کهسي بکوژت
ژي بلا نهو کهس خو ب موسلمان زي بزانت، قورنان دبيژت: (إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ

يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ. وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خَلْفٍ أَوْ يُنْفَخُوا مِنْ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ جِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٣٣﴾ (المائدة: ٣٣) هه‌ما جزاییی وان ییین شه‌ریی خودیی دکهن، وئاشکه‌را دوژمناتییی د گهل وی دکهن، وپیی ل ئه‌حکامیین وی وئه‌حکامیین پیغه‌مبه‌ریی وی ددانن، وخرابکاریی د عه‌ردی دا دکهن، ب کوشتنا مرؤقان، یان ژئیستاندنا مالی ژ وان، کو بیینه کوشتن، یان دگهل کوشتنی بیینه هلاویستن، یان ده‌ستیین وان ییین راستی د گهل پییین وان ییین چه‌پی بیینه برین، وئگهر تویه نه‌کر ده‌ستیین وان ییین چه‌پی د گهل پییین وان ییین راستی ژیی دئ یینه برین، یان ئه‌و بو وه‌لاته‌کیی دی ژبلی وه‌لاتی وان بیینه ده‌ریخستن، و د گرتیخانه‌یه‌کا وی وه‌لاتی دا بیینه گرتن هتا تویه بکه‌ن، وئه‌ف جزایه ییی خودیی بو شه‌رکه‌ران دانای شه‌رمزاریه‌که بو وان د دنیا ییی دا، و ل ئاخره‌تی عه‌زابه‌کا دژوار بو وان هه‌یه.

ویه‌لا‌فکرنا فتنی د ناف موسلمانان دا نه ب تنی ب هندیی دبت کومه‌کا پیرگان په‌یدا ببت خه‌لکی بشه‌لینن یان بترسینن یان بکوژن، فتنه‌کا دی یا مه‌زنتر هه‌یه هنده‌ک جاران د ناف موسلمانان دا په‌یدا دبت، ئه‌وه به‌لا‌فکرنا هزر وپیری خه‌له‌تن، چ ئه‌ف هزر وپیری خه‌له‌ت ب ناقی فه‌سادی به‌لا‌ف بین، یان هتا ب ناقی دینی و به‌ره‌فانیا ژ ئیسلامی، وئه‌فا دویماهییی ژ هه‌می فتنان مه‌زنتره، یه‌نی: هنده‌ک کۆم وده‌سته‌ک د ناف موسلمانان دا په‌یدا ببن دینی ب ره‌نگه‌کیی (موشه‌ووه‌ه) نیشا خه‌لکی بده‌ن، ووه‌ریادانی بیخه‌ن د ئه‌حکامیین ئیسلامی دا، ئه‌فه مه‌زنترین فتنه‌یه ب سه‌ر دینی دا دئیت، له‌و جفا‌کا موسلمانان: کاربده‌ست، هیتین ته‌ناهییی وپولیس، مرؤقین زانا و دیندارین دورست، وهر که‌سه‌کی شیانه‌ک هه‌بت، دقیت ده‌ستین خو بکه‌نه د ناقیک دا و به‌ران به‌ر شان ره‌نگه فتنه‌چیان راوه‌ستن. وهر ژ به‌ر قی چه‌ندی بوویه پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- سه‌حابییین خو گه‌له‌ک ژ شان ره‌نگین فتنه‌چیان دانه

پاش وبری وان دا کرنا شه‌ری د گهل وان، ووی ب خو دگوت: نه‌گهر نه‌ز گه‌هشتمه زه‌مانی وان نه‌ز کوشتنه‌کا وه‌کی کوشتنه‌ عادیان دئی ئیخمه‌ ناڤ ریژین وان. ومه‌خسه‌د پی نه‌و (خه‌وارج) بوون یین موسلمان کافر دکرن، وخوبنا وان ومالی وان حلال دکر.

چار: صبرکیشان:

باشترین چه‌ک مرؤڤ ل ده‌می گهرم گهرمیا فتنی ب کار بینت صه‌بره، صه‌بر نه‌وا مرؤڤی راستگو وین دره‌وین ژتیک جودا دکته، وه‌کی د نایه‌ته‌کی دا هاتی: (وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكٰذِبِينَ ﴿٣٢﴾) (العنکبوت: ٣) و ب راستی نه‌و ملله‌تین به‌ری وان یین مه‌ پیغه‌مبه‌ر بو هنارتین مه‌ جه‌ریاند بوون قیجا ب راستی خودی دئی وان ناست یین د باوه‌ریا خو دا د‌راست، و یین د باوه‌ریا خو دا ددره‌وین.

وناسینا وان ب هندئی دیت نه‌وین راستگو ل ده‌می فتنه‌ دئیت صه‌بری دکیشن، و یین دره‌وین صه‌بری ناکیشن.

نه‌و فتنه‌ یین کو دقیت مرؤڤ صه‌بری ل سه‌ر بکیشته‌ گه‌له‌ک ره‌نگن، هنده‌ک ژئ نه‌ون یین ب له‌شی مرؤڤی دا دئین، وه‌کی نساخیان، یان ب سه‌ر مال ومروڤین مرؤڤی دا دئین، وه‌کی خوساره‌تیا د مالی دا، یان مرنا مرؤڤه‌کی مرؤڤی یی نیزیکی، یان ژئ فتنه‌ د دینی دا، وه‌کی ب ساناهی که‌فتنا کرنا گونه‌هان، و ب زه‌حمته‌ که‌فتنا کرنا خیران، یان فتنه‌ دنیا‌یی وخوشی وشه‌هواتین وئی..

نه‌غان فتنان هم‌میان دقیت مرؤڤ صه‌بری ل سه‌ر بکیشته، وصه‌بر نه‌وه مرؤڤ خو ژ بیر نه‌که‌ت و د گهل پیتلا فتنی به‌رنه‌ده‌ت ب ه‌یجه‌تا هندئی کو پا نه‌ف تشته‌ یی بوویه‌ تشته‌کی عام، یان ژئ بیژت: هه‌ما نه‌م ژئ وه‌کی خه‌لکی هه‌میی!!

وصهرا ل سهر فتننا فهخوښی ونهخوښی وموصیبه ته دبت گهلهک جاران
 ب ساناهیتربت ژ صهرا ل سهر فتننا خوښی ودهوله مهندی، وفتنا کرینا ضه میر
 وژدانی، ب تایبه ته ل وان دهمین دنیا دکه فته د دهستین خرابان دا، وئهو
 ده رگه هین خوښی ل بهر دویغه لانکین خو فته دکهن، وئهو خه لکې نه د گهل وان دا
 بت ژی ئهو ب بهر تیلان دکرن، وهه فرکین خو ب گهف وگوران بی دهنک دکهن..
 ل قان ده مان پتر ژ هه ر دهمه کی دی خودان باوهر دقیت ل خو ده شیار بن، ولهزا
 ل سهرکه فتنی بلا ئیکا هند ژ وان چی نه کهت ئهو سه رگه رم و (موته هه وور) لی
 بین!

پینج: زفرینا ل خودی:

ل هه می دم و وهختین خو دقیت مروث خو ژ خودی نه کهت، و ل وی
 بزقرت وهه وارین خو بگه هینتی، وئفه ئه مره که خودی ل مه کری دهمی گوتی:
 (فَمُرُوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكَرِمَةٌ لِّذِي مِثْلِ) (الذاریات: ۵۰) گهلی مروثان، هوین ب
 باوهری ئینانا ب خودی وپیغه مبه ری وی ژ عه زابا خودی بره قنه بهر ره حما وی.

و ل وان دهمین فتنه د ناف ئوممه ته دا خورت دبت ره قینا مروثی ب نک
 خودی فه هیشتا فه رتر لی دقیت، وده می ئه دبیشین: ره قینا ب نک خودی فه،
 مه خسه دا مه پی ئه وه مروث خودی ژ بیر نه کهت، وهه وارین خو بگه هینته وی،
 وداخوازا هار بکاری بی ژی بکهت، وریکا وی به رنه دت، وئف فتنه وموصیبه ت
 -ئه گه ر چند دمه زن ژی بن- ئیکا هند ژ وی چی نه کهن ئهو خو ژ خودایی خو
 بکهت، وپشت بده ته دینی وی.

و ل قیری مه سه لهک هه یه دقیت ئیشاره ته بده ین، ئه و ژی مه سه لا
 دوعا کرنیبه، دوعا چه که کی مه زنه د دهستین خودان باوهری دا ئه گه ر ئه و
 ب دورستی ب کار بینت، به لی مخابن گه لهک جاران ئه م باوهری فی چه کی
 نائینین، یان ژی ئه م ب دورستی ب کار نائینین، مسوگه ره ئه و که سی ل دهمی

بهرفرههیی خودایی خو بنیاست ل تهنگافیی خودی وی ناهیلته ب تنی، پیغهمبهر
 -سلاف لی بن- د حه دیسه کا خو دا دبیت: (تعرف إلى الله في الرخاء يعرفك
 في الشدة - ل بهرفرههیی خودی بنیاسه ل تهنگافیی ئەو دئ ته نیاست) بهلی
 گرفتاریا مه یا مهزن ئەوه مه دقیت ل بهرفرههیی دوبری خودی بژین، وگافا ئەم
 کهفتینه ته گافیه کی ئەم دوعایان ژ خودی دکهین ومه دقیت ئیکسه ره ئەو د ههوارا
 مه بیت!

شەش: بهرگریا ئەگهرین فتنی:

مه گۆت: ل ده می فتنی دقیت مروقی خودی باوهر ل خودایی خو بزقرت،
 وههردهم ههوارین خو بگههیتنی وداخواری ژئ بکهت کو ئەو وی ژ فتنی بیاریزت،
 بهلی معنا فی ئەو نینه مروف دهستان داهیلته وئەگهرین ماددی یین رزگاربوونا
 ژ فتنی ب کار نهئینت.. نهخیر! خوھیلانا ب هیقییا خودی فه، یان (تهوهککول)
 وهکی ب عهرهیی دبیتژی، معنا وی ئەو نینه مروف چو نهکهت وبیژت: ههما بلا
 ب هیقییا خودی فه بت. دقیت مروف ل دویش شیان وپنقههاتنین خو ئەگهرین
 ماددی ب کار بینت، وبهری هنگی وپشتی هنگی خو ب هیلته ب هیقییا خودی
 فه، ویزانت ئەگهر خودی تشتهک قیا ئەگهرین ماددی نابنه ئاستهنگ د ریکا وی
 دا، وئەگهر تشتهک نهقییا ژئ هندی مروف ئەگهرین ماددی ب کار بینت ژئ
 فایده ناکهت، بهلی د گهل هندی ژئ وی فه زمان ل مه کر کو ئەم ئەگهریت
 ماددی ب کار بینین، و د پترین ده زمان دا وی ئەنجام ب ئەگهرا ماددی فه
 گریدایه، رۆژا خودی قیای کههه می د گهل مه رهه ما کچا عمرانی بکهت ورتابان
 بدهتی گۆتی: (وَهْزَىٰ إِلَيْكَ بِمِنْعِ الْتَخَلُّفِ سُنُوطِ عَلَيْكَ رَبُّكَ جَنِيًّا ﴿٢٥﴾) (مریم: ٢٥) وتو
 قورمی دارقه سپی بهژینه پرتابین تهر دئ ب سه ره ته دا کهفن.

وئهم هه می باش دزانین کو وهریانا پرتابان هند تشتهکی ب ساناهی نینه
 کو ب هژاندنا قورمی دارا بوهریین، و ب دهستی کی؟ ب دهستی ژنکه کا ژ نوی

بچوبک بووی، یه‌عنی: یا بئی هیژا! پا مه‌عنا چیه ئه‌و قورمیی داریی به‌ژینت؟ مه‌عنا وی ئه‌وه خودیی دقیت بیژته مه: ئه‌گهرین ماددی ب کار بینه وئهنجام خه‌ما من!

وئه‌گهرین (ماددی) ییین مرۆقی تووشی فتنی دکهن د پینج خالان دا کۆم دبن:

۱ - مال وعه‌یال: ئه‌گهر مرۆف ب په‌نگه‌کیی شرعی کاری د گهل نه‌کته.

۲ - کرنا گونه‌هان: ئه‌گهر خو گونه‌هیین سفک ژی بن، چونکی گونه‌هه گونه‌هیی دکیشته هه‌تا خودانی دبه‌ته هیلاکی.

۳ - دانا وه‌لائیی بو کافران: یه‌عنی مرۆف هه‌ز ژ کافری بکه‌ت ب په‌نگه‌کیی وه‌سا که‌یف ب دینی وی بیته، وه‌اریکاریا وی دژی موسلمانان بکه‌ت، وحه‌ز بکه‌ت مه‌نه‌ه‌جی وی یی جاهلی حوکمدار بیت.

۴ - دویکه‌فتنا ریکتین شه‌یتانی.

۵ - دویکه‌فتنا (نصوصیین موته‌شابه) ووان تشتیین گومان تیدا هه‌ی.

قێجا ئه‌و که‌سیی بقیته ژ فتنی بیته پاراستن دقیت فان ئه‌گهران ل نک خو نه‌هیلت.

حه‌فت: خو‌ه‌شیارکرنا ل پیلانین دوژمنی:

ومه‌خسه‌دا مه ب دوژمنی ل قییری هه‌ر که‌سه‌که یی بقیته ئاگری فتنی د ناڤ موسلمانان دا گه‌ش بکه‌ت، چ ئه‌و که‌س ب ناڤی موسلمان بت یان نه، یا فه‌ره ل سه‌ر مرۆقیی موسلمان خو د وان پلانان دا ییین دوژمن دکیپرن شاره‌زا بکه‌ت، دا ژ نه‌زانین ب پیلانین وان نه‌ئیتته خاپاندن.

ل سه‌ری دقیت بزانت دوژمن کیسه؟ ووی چ دقیت؟ وئهو ریکتین ئه‌و بو ب جه‌ینانا ئارمانجین خو ب کار دئینت چنه؟ دا لی ه‌شیار بیت، وپشتی ئه‌و

ڦښې چهندي بزانته دڦښته ټه وځه لکي ژي ب ڦښې چهندي زانا بکته، ب هر رښکهکا د شيانين وي دا بت، ب تايه تي ب رښکين نفيسين وراگه هاندني.

ههشته: څو هسيارکرنا ل گوتگوتکان:

ټيک ژ مه زنترين رښکين دوژمن ب کار دئينن بو به لاکرنا فتنې د ناڅه موسلمانان دا به لاکرنا گوتگوتکانه.. گوتنه کي يا چو راستي بو نه بت ټه دزي ڦه به رده نه د ناڅه لکي دا، وځه لکي ساده ونه زان ژي ژ لايي څو ڦه ڦښې گوتني به لاف دکمن هر وهکي ټه راستيه کا مسوگه ره، دښې بيني ده مي کيم پينځه ناچته ټه گوتنه ل بهر ځه لکي هه ميي دبه تشته کي راست و دورست يي چو شک تيدانه!

ژ بهر ڦښې چهندي نيسلامي ټه ل ڦي چه کي دوژمني هسيارکرينه و فهران ل مه کريه کو ټه پي نه ټيينه ځا پاندين، د نايه ته کي دا خودي به حسي موناڦق وکيم باوهران دکته و د بيژته: (وَإِذْ آجَأَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنبِطُونَهُ مِنْهُمْ وَلَوْ لَا فَضْلَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٣﴾) (النساء: ٨٣) ټه گهر فهرانه کا دڦښته بيته ڦه شارتن يا کو په يوه ندي ب ته ناهيي ڦه هه بت يا خيرا وي بو نيسلامي وموسلمانان بزڦرت، يان په يوه ندي ب ترسي ڦه هه بت يا بگه هته وان، ټه گهر ټه هه شته ټه وين هه بين باوهر يي جهي څو د دلين وان دا نه کري، ټه دښې وي د ناڅه مرؤڦان دا به لاف کمن، وټه گهر وان ټه بو پينځه مبهري خودي -سلاڦ لي بن- بو زانا و ټيگه هشتيان زڦراندبا، دا خودانين تيئينانه ده ر وزانيني ژ وان راستيا وي زان.

مه عنا: رښکا دورست يا سه ره ده ربا د گهل گوتگوتکان ټه وه ټه گهر گوتنه کا هوسا گه هه شته مرؤڦي، مرؤڦ وي بگه هينته کاربده ستان و تايه ته منداندان دا ټه

دو یچوونی بکهن وبگه هنه نه نجامه کی دورست، نه کو ئهو رابت - بی بی ب خو
بحه سییت - بیته ئیک ژ نامیره تین نه یار نارمانجا خو پی ب جه بینت.

نه: باوهریا ب سهرکه فتن وپشته فانیای خودی:

چهند فتنه دژوارتر لی بیت دقیت باوهریا مروث ب سهرکه فتنی وپشته فانیای
خودی پتر لی بیت، چونکی تشتی ژ ههمیان پتر مروقی ل ده می فتنی
دشکینت بی هیقیبونه، گاڤا (نه فسییه تا مروقی) گه هشته وی هددی کو هزر
بکته هنده ئیدی خلاس، ئهو ژ فتنای جاری دهرباس نابت، ئهو دئی تووشی
فتنی بت، لهو ئهم دبیین دوژمن -ل ده می فتنی- ب ههمی رپکان و ب تاییه تی
ب رپکا پراگهانندی بهرگه پرایه کا مهزن دکته دا خه لکی وه تی بگه هینت کو
فتنه تی جاری ژ هندئی مه زنتره ئهو خو ل بهر بگرن.. بوچی؟

- دا ئهو بی هیقی بین.

چونکی گاڤا ئهو بی هیقی بوون ئیدی هزارا بهرگری ناکهن، مه عنا: رپک
بو دوژمنی دئی خالی بت، وئهو ب که یفا خو دئی ئیت وچت.

یا فه ره ل فان ره نگه ده مان پتر ژ ههر ده مه کی دی موسلمان بیرا خو
ل سوژا خودی بینته فه کو ئهو خودان باوهران دئی ب سهر ئیخت، و دوژمنان دئی
شکینت.. وئشه سوننه تا پیغه مبه ره -سلاڤ لی بن- ههر جاره کا ته نگاڤی
ل سه حایان دژوار دبوو، وفتنی شاخین خو هلددان وی مزگینی ددا وان کو
سهرکه فتن دئی یا وان بت، و وان باوهریه کا موکم ب گو تن و مزگینیدانا پیغه مبه ری
-سلاڤ لی بن- هه بوو، چونکی وان ب سهر بو ر زانیبوو کو چو گو تین تی
پیغه مبه ری نین ب جه نه ئین.

دا کو ئەم ب خەم نەكەفین

خەم ئێك ژ وان دەر و بەلایانە یێن خودی - ژ بەر حکمەتەکا ئەو پێ دزانت- ددەتە مرۆفی، و هەر ئێکی ژ بەر تشتەکی خەم دگەهتی، و خەما بو خودانی دبتە موصیبت ئەو خەمە یا ل ناخرەتی دگەهتی سەرا وی عەمری وی د دنیایی دا ژ قەستا زەعی کری، چونکی هەر خەمەک یان خوسارەتیەکا د دنیایی دا هەبت بەلکی بیته بەدەلقە کرن، بەلی خەما ناخرەتی کەنگی دی ئیتە بەدەلقە کرن؟

و ئەگەر ئەم بەری خۆ بەدینە ئایەتین قورئانی دی بینین د چەند ئایەتەکان دا خودایی مەزن بەحسێ وان کاران دکەت یێن بنە ئەگەر هندی کو مرۆف رۆژا قیامەتی ژ وان کەسان نەبت یێن ب خەم دکەش، قیجا هەتا کو ئەم ژ وان نەبین یێن ل ناخرەتی خەمگین دین دقیت هیتشا د دنیایی ئەم وان سالۆخەتان ل نک خۆ پەیدا بکەین، و نوکە دی بەری خۆ دەینە هەدەک ژ فان ئایەتان..

۱- دووچوونا هیدایەتا خودی:

د جەهکی دا ژ قورئانی خودایی مەزن بەحسێ بابێ مرۆقان یێ ئێکی نادهمی دکەت دەمی ئەو ژ بەحسشی هاتیە دەریخستن پشتی گوهداربا شەیتانی کری و ل سەر عەردی هاتیە دانان: (قُلْنَا أَهْبَطُوا مِنهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَن تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾ (البقرة: ٣٨).

دەمی نادهمی ژ وی داری خواری یا خودی گۆتی ژ نهخۆ، وی ژئی خواری پشتی ب گۆتن وەسوسا شەیتانی د سەردا چووی، خودی رێکا سەرفەرازیی نیشا وی دا کو رێکا گوهداری و دووچوونا هیدایەتا خودی یە، و گۆتی: هەچیی دویکەفتنا هیدایەتا من بکەت نه ترس ل سەر پاشەرۆژی و نه خەم ل سەر تشتی

بۆرى خەما ويە، وھىدايەتا خودى يا مرۆقى ژ خەمگىنىي رزگار دکەت ئەو دىنە
بىي وي بۆ مرۆقان ب رىکا پىغەمبەران ھنارتى.

۲- باوهرى ئىنان وكرنا چاكىي:

د ئايەتەكى دا خودايى مەزن دىيىرت: (وَمَا يُرِيدُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا الْبَشِيرِينَ وَمُنذِرِينَ فَمَنْ
ءَامَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٨﴾) (الأنعام: ٤٨).

قورئان د گەلەك جەهان دا ب مە دەتە زانين كو باوهرى و كارى چاك پىكشە
دگرىداينە، و باوهرى بىي كارى چاك وەكى دارەكا خرشە، و كارى چاك ئەگەر
ژ باوهرى نەئىت، چو خىر بۆ خودانى تىدا نابت، د ئايەتا بۆرى دا خودايى مەزن
ئاشكەرا دکەت كو ھەچىي باوهرى ب خودى بينت و كارى چاك بکەت ئەو ژى نە
ترس ل سەر ھەيە ونە ب خەم دکەفت، و ئەگەر ھىدايەت رىکا بىي خەمىي بت،
باوهرى و كارى چاك رىكا ھىدايەتە يە، خودايى مەزن دىيىرت: (إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِذْنِهِمْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿١٩﴾
(يونس: ٩) و بەرانبەرى قىي چەندى ئەوين باوهرى نەئىن خودى ھىدايەتە
ب رزقى وان ناکەت: (إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٤﴾
(النحل: ١٠٤).

۳- خۆراگيا ل سەر باوهرى:

خۆراگيا ل سەر باوهرى ژى ئىك ژ وان کارانە بىي رىكى نەدەنى خەمى كو
ئەو بگەھتە مرۆقى، خودايى مەزن د ئايەتەكى دا دىيىرت: (إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ
اسْتَقَمُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٧﴾) (الأحقاف: ١٣) ھىدى ئەون بىي
باوهرى ب خودى دئىن پاشى خۆل سەر قىي باوهرى رادگرن، چو ترس ل سەر
وان نابت، و ئەو ب خەم ژى ناکەفن، قىيجا خۆراگى چىە؟

- خورآگری ئەوه خودان بەردهوام بمینت ل سەر عەبدینیا خو بو خودی، نهکو دهمهکی عەبدینیا وی بکەت و دهمهکی عەبدینیا تشتەکی دی بکەت ژبلی وی، لەو دهمی پسیار ژ ئەبوو بەگری هاتیە کرن: ئستقامە چیە؟ وی گوت: ئستقامە ئەوه تو چو شریکان بو خودی چی نهکە.

وژبلی فی جزایی ژیکوتی ئستقامی هندهک جزایی دی ژی بو هەنە، خودی دبیژت: (وَالْوِاسْتَقَامَةُ عَلَى الطَّرِيقِ وَلَا تَسْتَقِيمُ مَالَهُ عَدَاً ﴿١٦﴾) (الجن: ١٦) ئەگەر وان خو ل سەر ریکا دورست راگرتبا ئەم بارهناکا بوش و ب مفا دا بو وان ژ عەسمانی ئینینە خواری، یهەنی: ئستقامە ئیک ژ ئەگەری هاتنا بارانی وزیدەبوونا رزقیە.

٤- خەرچکرنا مالی د ریکا خودی دا:

خەرچکرنا مالی د ریکا خودی دا ودانا خیران بو مروۆقین ههوجه وپیتقی ئیک ژ ئەگەری خەمرەفاندنینه، خودایی مەزن د نایهتەکی دا دبیژت: (الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَمْ يَأْمُرُوا بِمَا أَنْفَقُوا مَنَّا وَلَا أَذَى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٦٢﴾) (البقرة: ٢٦٢) ئەوین مالی خو د جیهادی ودانا خیری دا خەرچ دکەن، پاشی پستی وان خیری ئەو د دەن ئەو چو منەتی ب دویف خیرا خو را ل وی ناکەن یی وان قەنجی د گەل کری، ئەوان خیرهکا مەزن ل نک خودایی وان بو وان ههیه، و دەمی ئەو تینە نک خودی چو ترس ل سەر وان نینە، ئەو ل سەر وی تشتی د دنیا یی دا ژ دەست وان دەرکەفتی ب خەم ناکەفن.

و ژ سالۆخەتین مروۆقی خودان باوەر ئەوه ئەو بو خودی مالی خو خەرچ دکەت، و دەمی ئەو مالی خەرچ دکەت ژ بەر ئیخلاصا وی ئەو کاری خو ناکەتە منەت، و ئیک ژ وان کەسان یین خودی سیبەرا خو لی دکەت رۆژا قیامەتی ئەو مروۆقە یی دەمی خیرهکی ب دەستی خو یی راستی دکەت دەستی وی یی چهپی نزانن کانی وی چ دایە.

۵- تهقوا:

مرۆقین تهقوادار ژى ل ئاخړه تی ب خه م ناکهفن، خودی دبیرت: (کبىء مادم اءما
بایئکم رسل منکم یفصون علیکم ءایقی فمن اتعن وأصلح فلا خوف علیهم ولا هم یحزنون ﴿۳۵﴾
(الأعراف: ۳۵) ههچیی خو ژ غهزهبا من بیاریزت وتهقوایی بکته وکارى خو
چاک بکته ل رۆژا قیامه تی چو ترسا ژ عهزبا خودی ل سه ر وی نینه، وئهو ل
سه ر وی بارا ژ دنیا یی نهگه هشتی ب خه م ناکهفت.

و د نایه ته کا دی ژى خودایى مهزن ئاشکه را دکته کو تهقوادار ب خه م
ناکهفن، و ل دنیا یی وئاخړه تی مزگینیا خیری بو وان دئیته دان، وهکی دبیرت:

(أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۳۶﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا
يَتَّقُونَ ﴿۳۶﴾) (یونس: ۶۲-۶۳) نی هندی وهلیین خودینه چو ترس ژ عهزبا
خودی ل ئاخړه تی ل سه ر وان نینه، وئهو ب خه م ناکهفن ل سه ر وی بارا د دنیا یی
دا نهگه هشتیه وان. و ژ سالوخته تین قان وهلیان ئه وه وان باوه ری ب خودی ئینایه
ودویکه فتنا پیغه مبه ری وی کریه د وی تشتی دا یی ئه و پی ژ نک خودی هاتی،
ووان تهقوا خودی ذکر وفه رمانین وی ب جه دئینان.

دا بزاین کانی حالی قهبری چیه؟

گهلهک جاران مروّف د گهل خوّ پسیارهکی دکهت: ئهري کيژ ههردووان
د حهقیقهتا خوّ دا راستییه، ئهو تشتی مروّف پی کهیفخوؤش دبت یان ژ بهر
غهمگین دبت؟

مروّفهکی دی بینی د حالتهکی خوّ دا تامهکا خوؤش ژ تشتهکی دببنت، پاشی
حالهتهکی دی دی ب سهر دا ئیت ههر ئهو مروّفه وههر ئهو تشته بهلی نه ههر
ئهو تامه، یان ژئی ئهو ل دهمهکی دیمهنهکی دی ببنت د چاڤا دا گهلهک دی یی
جوان بت، پاشی ل دهمهکی دی ههر ئهو مروّفه وههر ئهو دیمهنه ژئی بهلی ههر ئهو
جوانی نینه.. قیجا تو بیژی ئهفه ژ رهنگی وئ سوبراتییا شربنه ئهوا د خهیالی دا
دئیتته سهر هزرا مروّفی و د واقعی دا نهشیت بببنت؟

وهندهک جارتین دی مروّف پسیارهکا دی ژ خوّ دکهت: ئهري کيژ ههردووان
د حهقیقهتا خوّ دا درهوه، ژین یا نوکه ئهم دبببنت، یان مرن ئهوا ئهم ب غار
ب نک قه دچین؟

شاعرهکی مهزن جارهکی خوؤشتقییهکی وی مر.. رابوو شعرهکا نازک پی
قههاند، د مالکهکی دا ژ قی شعری دبببنت:

نصیبک فی حیاتک من حبیب

نصیبک فی منامک من خیال

یهنی: بارا ته ژ خوؤشتقییهکی د ژینا ته دا وهکی بارا ته یه ژ خهیالهکی
د خهونی دا..

ڦيجا تو ٻيڙي وي ڙين ديت بت خهونهڪا درهوين يا مهزن، مروڻ ب مرنئ
ڙي هشييار دبت؟

دوير ڙ ڦي (تہشائوما شاعري) دئ ٻيڙم: راستيهڪا مهزن ههيه نم ههمي
دبينين وسح دکهين، وبا غهريب نهوه نم ڙ ههر راستيهڪا دي پتر لي دگهريبين
ڦي راستيه ڙ بيرا خو بيهين، نهو ڙي نهڦهيه: ڙينا دنيايئ سهريورهڪا زههنييه،
چهند دريڙ بت يان کورت بت، بڦيت نهڦيته دئ گهته دويماهيبيئ، بهلي گهلهڪ
جاران مه نهڦيت ههما ههر هزارا خو د ڦي دويماهيبيئ دا بکهين.. ٻوچي؟ نهڦه
جهي حنيري يه ل نک مروڻي!

نم لهيلاني (سهرايئ) ل سهر رويي عهدي دبينين دتهيست، وههر چهنده
نم باش دزائين کو نهڦ سهراي ل بهر چاڦين مه وهڪي ناڦي ديار دبت نهگه
ههمي بيته کو مڪرن ڪاچکهڪي ب تنئ ڙي تڙي ناکهت، بهلي دگهل هندي ڙي
نم چانئڪي هيشيبيئ خو يين بهرفرهه پيڻه دهلاويسين!

ههر تشتهڪي مروڻ ڙي بترست دئ ڙي رهڦت و ل پشت خو هيلت، تشتهڪي
ب تنئ تي نهبت هندي تو پتر ڙي برهڦي تو پتر خو نيزيڪ دکهي، نهو ههر وههر
بيئ ل جهي خو، وتو ههر وههر ب نک ڦه دچي، تشتهڪي نهڦه ڙ وي رڙڙي وهره
يا مروڻ تيڊا ل ڦي عهدي بويه ميڦان نه ناڦي وي ونه رهنگي وي نههاتيهيه
گوهارتن.. ونهز ديڙم نوکه ههوه ههميبيان زاني کو نهو تشتي نم ل ڦيري بهحس
ڙي دکهين (قهبره)!

قهبر نهگه ب نهزمان كهفتبا من باوهره نهو حالئ مه مروڻان نهوين نم
قوچانئ ل سهر دنيايئ دکهين وهسا دا مه تصوير کهت وهڪي کهري پهزي دهمي
ٻو سهريپني دهنه قهصابخانئ، و ل وي دهمي نهو سرايئ ٻو سهريپنا خو دگرن
هندهڪ ڙ وان سهرا مستهڪا نالفي يان فرهڪا ناڦي قوچانئ دگهل هندهڪان دکهن،
و ڙ بيير دکهن کانئ ٻوچي يان ڙ بهر چ نهو ل ڦي جهي هاتينه نامادهڪرن.

چاره‌کڼی نه‌گهر تول هنداف قه‌بره‌کی یان کومه‌کا قه‌بران پاره‌ستی وپسپاری
ژئی بکه‌ی: کانی مال و حال؟ کانی جوانی وحه‌سه‌ب ونه‌سه‌ب؟ کانی هیژ
وچه‌شامه‌ت؟

تو هزر دکه‌ی دی چ به‌رسقی ده‌ته ته؟

یا ژ من فه نه‌و دی بیژت: نه‌ف ره‌نگ وروییین هوین کیشان وپیشانی پی
دکه‌ن هنده‌ک (ته‌صورن) نه‌ز نانیاسم، چونکی هوین بیی وان دئینه نک من،
ونه‌فه پرژا نه‌ز هه‌یم ومن هوین نیاسین هیشتا من نه‌دیتییه که‌سه‌ک هاتبته نک
من هه‌ستییین وی ژ زپری بن، یان عه‌ضه‌لاتین وی ژ تاسنی بن، یان چه‌رمی وی
ژ نافر میشی بت، چو زه‌نگین نه‌هاتینه نک من قاصه‌ک د هنافین وی دا بت یان
روییی وی ژ مه‌رمه‌ری بت!

قه‌بر.. نه‌گهر ل ده‌سپیکتی هاتبا نه‌ل دویماهییی به‌لکی وی مروث باش
فیری (موساوات) ویه‌کسانییی کربا ونه‌و تی گه‌هاندبان کو میر وفه‌قیر ژ
تشته‌کی یین چیبوین ودی بو تشته‌کی زفرن.. قیجا چ مه‌عنا بو قی جوداهییی
هه‌یه؟!

قه‌بر ب جیپانا خو یا بی دنگ شه دو جاران به‌ری مه‌ده‌ته یه‌کسانییی،
جارا ئیکتی نه‌و بوو یا نوکه مه‌به‌حس ژئی کری.. وجارا دووی نه‌وه ده‌می نه‌و
که‌سه‌کی ژ ناٹ مروثین وی دقه‌ته‌تینت نه‌و وان -بو ده‌مه‌کی- ژ خوژی
وشه‌هواتین رحین وان ژئی دقه‌ته‌تینت ووان د خه‌م وکوفانان دا وه‌کی ئیک لی
دکه‌ت، به‌ری خو بدی هه‌ر مریبه‌ک ده‌می د قه‌بری دا دئیته داهیلان، بلا نه‌و
د چاقین خه‌لکی دا چهند بی نزم بت یان چهند بی بلند بت، هه‌می جوداهییی
ئینسانی د ناقه‌هرا ساخان دا دئینه لادان، زمان دبتنه زمانی پروندک ونالین
ودلکوزرینی.. نه‌فه‌یه هه‌می سه‌رمالی وان.

بوخاری ژ ئەبوو هورەیرە ی قەدگوهیژت، دبیتت: پیغەمبەری -سلاڤ لئ بن-
 گۆت: خودئ دبیتت: (ما لعبدی المؤمن عندی جزاء إذا قبضت صفیه من أهل
 الدنیا ثم احتسبه إلا الجنة -عەبدئ من یئ خودان باوەر ئەگەر من رحا
 خوشتقییئ وی ژ خەلکئ دنیا یئ ستاند ووی بو خو ب خیر حسیب کر جزایەک
 ل نک من نینه ژ بەحەشتئ پیغەتر).

ئیک ژ مەزنترین موصیبەتان یئ د دنیا یئ دا دئینە سەرئ مرۆقی ئەوہ رحا
 خوشتقییەکئ مرۆقی بیتە ستاندن، و ژ قئ دنیا یئ وەغەر بکەت، لەو صەبرا
 ل سەر قئ موصیبەتئ ژئ گەلەک یا مەزنە، ب تاییەتی ل دەسپیکا هاتنا قئ
 موصیبەتئ، وەر ژ بەر قئ چەندئ جزایئ صەبرا ل سەر قئ موصیبەتئ ژئ
 گەلەک دئ یئ مەزن بت، د قئ حەدیسا قودسی یا بۆری دا خودایئ مەزن بو مە
 ئاشکەرا دکەت کو عەبد ئەگەر یئ خودان باوەر بت، و صەبرئ ل سەر موصیبەتا
 ژ قئ رەنگی بکەت، و باوەریا وی ب خودئ ئیکا هند ژئ چئ بکەت کو ئەو قئ
 موصیبەتئ بو خو ب خیر حسیب بکەت، رۆژا قیامەتئ جزایئ وی دئ بەحەشت
 بت.

وتشتئ ژ هەمیئ مەزنتر یئ کو دقیت مرۆف صەبرا خو پئ بینت دەمی
 موصیبەتا مرنا خوشتقییەکی ب سەر مرۆقی دا دئیت ئەوہ مرۆف بزانت ئەف
 خوشتقییئ هە وەکی مە هەمیان وەر تشتەکئ هەی ملکئ خودئ بوو، وی ئەو
 دا بوو، و ئیمانەتئ وی بوو ل نک مە، و خودانئ ئیمانەتی هەر جارەکا بقیت حەقئ
 هەی ئیمانەتئ خو بزقینت، و ژ بەر قئ چەندئ قورئان بەرئ مە ددەتە هندئ کو
 چی گاڤا موصیبەتەک ب سەرئ مە هات، ب تاییەتی موصیبەتا مرۆقەکئ مە یئ
 نیزیك، ئیکەمین ناخفتنا ئەم دبیتن، ئەو بت ئەم بیژن: (إنا لله وإنا إليه
 راجعون - ئەم ملکئ خودیئە، و ئەم دئ زقپنە نک وی) مەعنا: مادەم ئەم ملکئ
 وینە، و ئەم هەر دئ زقپنە نک وی، چ زوی چ درەنگ، نە ژ عەقلییە دەمی

مرۆف دبینت ئیک ژ مه زویتر بزفرتنه نک خودانی خوئی ژ راستی.. خو
تهنگاف بکته یان نهرازی بکته.

ئیمام مالک ژ زانیی تابعییان یی مهزن (قاسمی کورئ موحه ممه دی کورئ
ئهبوبه کری) فه دگوهیت، دبیژت: جاره کی ده می ژنکه کا من مری (موحه ممه دی
کورئ که عبی قوره ضی) هات ته عزییا من بکته (ویۆ زانین ئەف موحه ممه ده
ژ سهحابییین پیغه مبهری بوو سلاش لی بن)، گوژ: وی گوژته من:

د ناڤ بهنی ئسرائیلییان دا زهلامه کی زانا و عیباده تکه و تیکه هشتی هه بوو،
ژنکه کا وی هه بوو، وی گه له ک هه ژئ دکر و کف پی دهات، جاره کی ژنکا وی
مر، ئینا ئەو گه له ک پۆسیده بوو، و سهرا وی ب خه م و کۆڤان کهفت، هه تا گه هشته
وی دهره جی ئەو چوو د مال دا و دهره گه ل خو گرت، و خو ژ خه لکی فه شارت دا
ئەو که سی نه بینت، و کهس وی نه بینت.

ژنکه کی سوچه تا وی گوه لی، رابوو چوو نک و گوژته وان که سین ل بهر
دهری: من دقیت فلان زانی بیینم دا پسپاره کی ژئ بکه م، وان گوژ: تو نه شی
وی بیینی چونکی ئەو ناهیت کهس وی بیینت، ژنک ما ل بهر دهری و گوژ: ئەز
ژ قیری ناچم هه تا وی نه بینم.

ئینا مرۆقه ک چوو ژۆر و مه سه لا وی بو وی زانی فه گیرا، و گوژی: ئەو یا
دبیژت: ئەز ژ قیری ناچم هه تا پسپارا خو ژئ نه که م، زانی ده ستوریا وی دا،
گافا ژنک چوو یه نک گوژی: ئەزا هاتیم پسپاره کی ژ ته بکه م، گوژی: بیژه،
چ پسپاره؟

ژنکی گوژ: من هنده ک زپر ژ جیرانه کا خو وهرگرت ئیمانته، دا بکه مه بهر
خو، پشتی ده مه کی وان هنارته زپری خو، ئەری ئەز زپری وان لی بزپرنم یان نه؟
زانی گوژی: ئەری ب خودی دقیت لی بزپرنی.

ژنکې ګوټې: بهلې ئەفه دەمهکه ئەو زېر ل نک من؟
زانای ګوټ: ئەها ژ خو فەرتر بوو تو لې بزقپینی مادەم ئەفه دەمهکه ئەو
ل نک ته.

ژنکې ګوټې: خودی رەحمی ب ته ببەت، پا پا چاوا تو هنده کۆفاندار بووی
ل سەر وی ئیمانەتێ خودی دایه ف ته پاشی ژ ته وەرگرتی، وئەو ژ ته حەقتەر
ب وی ئیمانەتی؟

گاڤا قی زانایی گوھ ل ګوټنا ژنکې بووی، وی زانی ئەو چ حاله ئەو
کەفتییی، ئینا وی مفا بو خو ژ ګوټنا وئ وەرگرت و ژ وی حالی دەرکەفت.
ئەفه ئیک ژ وان سەرھاتیین مللەتین بوین بوو، پیغەمبەری -سلاڤ لې
بن- بو صەحابییین خو ڤه ګیڤرا بوو، وئەو باش تیگەهشت بوون:

جاره کئی کورپه کئی (موعاذی کورپې جەبەلی) کەفتە بەر سەکەراتی هندهک
هەڤالین وی حازر بوون، ئەو نەشیانە چاڤین خو ووان کره گری، و دەنگی گرییا
ئیک ژ وان بلند بوو، موعاذ لې زڤری و ګوټی: هس بە، ئەز ب خودی مە کو
خودی رازیبونا من ل سەر قی چەندی ببینت ل نک من خوشتقیتره ژ وئ هەمی
جەھادا من کری..

مەعنا: خیرا صەبرا ل سەر موصبیەتا مرنا خوشتقیبەکی -ب دیتنا قی
صەبابی- مەزنتره ژ وئ هەمی جیهادا وی د گەل پیغەمبەری -سلاڤ لې بن-
و پستی وی ژی کری.

بۆچی؟ چونکی جزایی وئ بەحەشته، وەکی د وئ حەدیسا قودسی دا هاتی یا
مە ل دەسپیکئی ڤه ګیڤرای.

تیبینی

هژمارا مهزنتر یا بابه تین قی پهرتوکی ب دهسکاری قه
ژ چند ژیده ره کان یین هاتینه وهرگیران، دا وهک بهرنامه ل سهر
شاشا ته له فزیوونی بینه پیشکیشکرن، وهندهک ژ وان هاتبوونه
پیشکیشکرن، وهندهک ژی هاتبوونه راگرتن! وچونکی ناقین وان
ژیده ران یین من نهو بابهت ژی وهرگرتین ل وی ده می من قهید
نه کربوون، و نه نوکه ل بیرا من نینن و ل بهر دهستی من نینن،
من ل چند جهان ئیشارهت پی نه دایه، لهو نهز داخوازا لیبوری نی
ژ خودانین وان نقیسینان ههر وهسا خوانده فانان ژی دکهم.

نافەرۆك

پەرچ	بابەت
۳	دا پێكڤه بزانیین: ئه‌ری بۆچی؟
۱۰	دا كو بزانیین كانی ئه‌م كینه؟
۱۸	دا كو ئه‌م ب تیقلی سه‌رقه نه‌ئییینه خاپاندن!
۲۱	دا كو دستووری ئبلیسی یی به‌رده‌وام بنیاسین
۳۷	دا كو بزانیین كانی بۆچی ئه‌م موسلمانین
۵۰	دا كو راستییا نقتیژی بزانیین
۵۶	دا كو ره‌مه‌زانا ئه‌ف سه‌له وه‌کی یا هه‌ر سه‌ل نه‌بت
۷۱	دا بزانیین چاوا دی ژ فتنی پرڤگار بین
۸۵	دا كو ئه‌م ب خه‌م نه‌كه‌فین
۸۹	دا بزانیین كانی حالی قه‌بری چیه؟
۹۵	تیبینی